Dzisiaj 24 strony

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 386

Poznań, sobota dnia 23 sierpnia 1930

Rok XXV

Sztywność miękkości

Z poważnej strony otrzymujemy następujące uwagi:

W dzisiejszym rozwoju stosunków polsko - niemieckich, na który już z rozmaitych punktów widzenia zwrócono w „Kurjerze Poznańskim" uwagę, oburzać i zdumiewać musi każdego Polaka, mającego poczucie słusznej godności i dumy narodowej, oprócz innych rzeczy, jeszcze jedno: bezceremonjalność i lekceważenie, na jakie sobie Niemcy wobec nas pozwalają. Mowa Treviranusa, to nietylko akcja i zamach polityczny, ale sam fakt, iż poważył się ją wygłosić, jest dla każdego żywo i normalnie czującego Polaka obrazą. Narzuca się pytanie: Za kogo nas mają, jeżeli odważają się wogóle mówić w ten sposób o rewizji naszych granic w drodze pokojowej? Jakim sposobem, pod jakim naciskiem i kto miałby się w Polsce kiedykolwiek na te dążenia zgodzić?

Jest najwidoczniej w Niemczech dziwne przekonanie o naszej sile i naszej dumie narodowej. I tak samo dziwne wyobrażenie muszą mieć o nas w innych krajach ci publicyści i politycy, którzy możliwość zmian naszych granic mogą brać na serjo.

Niema przyczyn bez skutków. Widocznie zachowanie się i taktyka Polski na zewnątrz była taka, że w rozmaitych kołach powstały błędne na ten temat wyobrażenia. Widocznie nasze ministerjum spraw zagranicznych, widocznie nasza dyplomacja nie zdobywała się w swojem występowaniu na zewnątrz na taki sposób i taki ton reagowania, któryby w tym kierunku żadnych wątpliwości nie zostawił. Słusznie uwydatnił się w opinji publicznej całej Polski zarzut pod adresem naszej dyplomacji, że nie potrafiła dawno już przez zajęcie odpowiedniej postawy zapobiec wzrastającemu natężeniu akcji niemieckiej.

Mowa Treviranusa oznacza zupełne bankructwo dotychczasowej naszej linji politycznej wobec Niemiec. Zła była taktyka, złe były metody, zła była cała koncepcja, na której się opierała. Jeżeli od lat nie wystarczyły przestrogi i dowodzenia, to zupełnie wystarczą wyniki. Więc to jest — zapyta się każdy normalny człowiek, — owoc tej od lat prowadzonej i zachwalanej polityki?

W normalnych warunkach i w normalnie rządzonych krajach istnieje w takich wypadkach możliwość daleko idącej zmiany metod i rozmaitość środków działania. Po takiej mowie, po takim wyniku polityki ministerjum spraw zagranicznych nastąpiłaby w przeciągu kilku dni najskuteczniejsza demonstracja polityczna, jaką można sobie wyobrazić: dymisja ministra spraw zagranicznych. Nie potrzebaby wcale dyskusji z panem Treviranusem, bo oczywiście w dyskusję nad problemem — który dla nas nie istnieje, — wdawać się nie możemy. Dla nas istnieje tylko takie stwierdzenie naszego stanowiska, takie uderzenie pięścią w stół, iżby ono raz wreszcie zostało na całym świecie niedwuznacznie zrozumiane. Nawet, gdyby było przytem trochę krzyku i niemiłego niektórym zbyt delikatnie dyplomatycznym uszom hałasu. Obudziliby się ci, którzy śpią i mają zwyczaj nie dosłyszeć rzeczy niewygodnych.

Najskuteczniejszą jednak, i zarazem najbardziej dyplomatyczną demonstracją byłoby natychmiastowe ustąpienie tych ludzi, którzy dotychczasowy kurs reprezentowali, z ministrem spraw zagranicznych na czele, i powołanie na odnośne stanowiska takich osób, którzy reprezentują najostrzejszy kurs antyniemiecki. Taka krótka i węzłowata procedura powiedziałaby i Niemcom i zagranicy więcej, niż wszystkie mowy i oświadczenia razem wzięte, a przedewszystkiem byłaby sama czynem i pociągnęłaby za sobą odpowiednią akcję w kierunku, zakreślonym w rezolucjach środowego zebrania manifestacyjnego w Poznaniu.

Zagranicą byłby to normalny zupełnie bieg wypadków, i posiadałby wymowę tak dobitną, że niepodobna byłoby jej nie zrozumieć. Byłoby to zarazem naturalną reakcją polityki narodowej i państwowej: gwałtowne i niedwuznaczne dla wszystkich obrócenie okrętu frontem w kierunku, z którego grozi niebezpieczeństwo.

Niestety, u nas takie właśnie posunięcia, które świetnie działają jako demonstracja na zewnątrz i bywają z powodzeniem stosowane w innych krajach, są najtrudniejsze. Wbrew pozorom, iż system dyktatury daje wolne pole dla nieskrępowanego sterowania nawą państwową, u nas metoda niezwykłego zaogniania stosunków wewnętrznych, doprowadzona zwłaszcza w kierunku personalnym do rozmiarów nigdzie i nigdy niewidywanych, uniemożliwia poprostu rozumną i niekrępowaną politykę używania ludzi. Tak bowiem niestety jest, iż wśród dzisiejszych sfer kierujących w państwie — niema żadnej, ale to dosłownie żadnej osobistości, któraby reprezentowała program twardej nieustępliwości wobec Niemiec. Wprost przeciwnie, są tam tylko ludzie, którzy w życiu swojem mają karty, zapisane bardzo przyjaźnie, albo czasem — na spółkę z Niemcami, i którym, być może, z takich lub innych powodów trudno jest nawet występować w roli bezkompromisowych wobec Niemiec polityków.

Musianoby więc sięgnąć poza własny obóz — a o tem, kto zna stosunki, jakie dzisiaj wytworzono, niema mowy. Nie rozstrzygają przecież kwestje rzeczowe, rozstrzyga wyłącznie ustosunkowanie się do osobistości firmowej przewrotu majowego. W wyniku mamy dzisiaj nietylko zupełnie zwężone koło osobistości politycznych, któremi się posługuje polityka państwowa — a więc i zagraniczna, ale na dobitek jest ono tylko jednej maści. Nadaje to kierunkowi naszej polityki zagranicznej beznadziejną niemożliwość racjonalnego zwekslowania w miarę rzeczowej potrzeby, beznadziejną sztywność — a jeżeli chodzi o stosunek do Niemiec, sztywność — miękkości.

To jest jedna z większych wad obecnych stosunków. A przecież dochodzi jeszcze ta całkiem specjalna psychologja, idąca zgóry, która za największą zasługę poczytuje dzisiaj — gloryfikację jednostki. Nic dziwnego, że ludzie, pragnący awansować, wysilają się więcej na to, żeby wykazać się w tym kierunku zasługami, niż rzeczowemi wynikami w swojej pracy, że więcej się starają uzyskać gdzieś zagranicą pochwalny głos o osobie rozstrzygającej, niż np. o sprawie Pomorza; bo to się im poprostu więcej opłaca w karjerze. I to jest również moment, dla którego odpadają coraz więcej jednostki, zdolne do rzeczowej, wytężonej pracy, i dla którego zapas ludzi, którymi się rozporządza w polityce zagranicznej, jest szalenie ograniczony (czasem w obydwu tego słowa znaczeniach), i wyjątkowo jednostronny.

Doszło do tego, że z wymienionych powodów polska polityka zagraniczna nie potrafiła się ani zdobyć oddawna, ani nie potrafi się nawet zdobyć dzisiaj na należytą reakcję wobec Niemiec. A to jest źle i to się musi skończyć bezwzględnie, bo tu chodzi o byt narodu i państwa.

(dypl.)

Samolot niemiecki zrzuca ulotki na Kaszubach

Celowe naruszenie granicy przez Niemców

Kartuzy, 23. 8. (Tel. wł.) W tych dniach pojawił się nad terytorjum polskiem samolot niemiecki, który zrzucał skierowane pod adresem ludności kaszubskiej ulotki, pisane w języku niemieckim.

W ulotkach tych zapowiadają Niemcy, że w najbliższym czasie Pomorze oddane zostanie Niemcom i że niedługo już Polska panować będzie na Kaszubach i wybrzeżu (!). Wzywa się też ludność „do wytrwania przy niemczyźnie i niedawania posłuchu polskim agitatorom" (!).

Całość ulotki zredagowana jest w tonie wybitnie bojowym i odwetowym.

Mamy tu więc do czynienia z celowem naruszeniem granicy polskiej przez samolot niemiecki celem szerzenia propagandy przeciw państwu polskiemu.

Jakże w tem świetle wyglądają złorzeczenia niemieckie z powodu paru przypadkowych przelotów samolotów polskich nad terytorjum polskiem — i to w odległości nie przekraczającej paruset metrów od granicy?

Doniesienie z Kartuz dowodzi raz jeszcze, że należy wzmocnić naszą czujność na pograniczu polsko-niemieckiem i ufortyfikować to pogranicze, jak tego domaga się rezolucja wiecu poznańskiego.

Prasa czeska o zwycięstwie polskiem nad bolszewikami

„Narodni Listy" usiłują usprawiedliwić czeski sabotaż transportów broni do Polski

Praga, 23. 8. (PAT.) Prasa wszelkich odcieni poświęca wstępne artykuły znaczeniu zwycięstwa polskiego nad Rosją Sowiecką przed 10-ciu laty. „Narodni Listy" tłomaczą, że jeśli transporty broni do Polski w r. 1920 napotykały w Czechosłowacji na sabotaż, to nie można obwiniać o to narodu czechosłowackiego, który nigdy nie sympatyzował z bolszewizmem. Odpowiedzialność za to ponosi ówczesny socjalistyczny rząd praski, który nie potrafił uśmierzyć komunizujących elementów wśród kolejarzy.

Faszyzm a bolszewizm

Rzym, 23. 8. (PAT.) Zwrócił tu powszechną uwagę artykuł naczelnego redaktora rzymskiej „Tribuny" Davanzati'ego pod adresem francuskiego dziennikarza Saint-Brice. Dziennikarz ten oświadczył, że Włochy stale zmieniają chorągiewkę, idąc tam, „gdzie wiatr wieje". Oświadczenie to było wywołane zawarciem traktatu handlowego włosko-sowieckiego.

Davanzati w swym artykule stwierdza, że zagranica nie umie zrozumieć polityki włoskiej w stosunku do Sowietów, że przecież powinno się pamiętać o tem, iż faszyzm dokonał rewolucji antybolszewickiej. Faszyzm i jego realizacje polityczne i społeczne winny być uważane za istotną antytezę procesu bolszewizacji duchowej i materjalnej, do jakiego prowadzą liberalizm i socjal-demokratyzm. Faszyzm uniemożliwił istnienie fermentów komunistycznych na terenie Włoch i dlatego uwolnił się raz na zawsze od histeryzmów antysowieckich, jakie nawiedzają od czasu do czasu inne państwa europejskie. Włochy faszystowskie dążą do utrzymania normalnych stosunków z Rosją sowiecką zarówno dyplomatycznych jak i handlowych.

Rajmund Poincaré

W tych dniach Rajmund Poincaré obchodził w swej rodzinnej miejscowości Sampigny 70 rocznicę urodzin. Nazwisko tego wybitnego męża stanu ,znane dziś w całym świecie, zrosło się nierozerwalnie z dziejami współczesnej Francji. Poincaré pełnił kilkakrotnie obowiązki ministra i premjera, a w czasie wojny zajmował najwyższe stanowisko w państwie — prezydenta republiki.

Urodzony na granicy niemieckiej, życie swoje poświęcił odbudowie potęgi francuskiej po klęsce sedańskiej. Choć szczerze przywiązany do form republikańskich swego kraju, choć z natury był zawsze legalistą, skrupulatnie przestrzegającym prawa, które go nieraz krępowało, choć służyć może za wzór lojalności wobec przeciwników politycznych, całą jego działalność cechowała zawsze trzeźwość, a nie doktryna.

Poincaré nie miał złudzeń co do Niemiec ani przed wojną, ani też niema ich teraz, czego dał ostatnio dowód, rozprawiając się stanowczo z pomysłami Treviranusa. Jego talenty oraz charakter, jak również umiejętne spełnianie w czasie wojny najwyższych obowiązków państwowych sprawiły, że w życiu Francji zajmuje Poincaré specjalne stanowisko. Uważany jest niejako za rezerwę na trudne chwile zmagań i kryzysów, a zarazem nazwisko jego stało się ponadpartyjnem hasłem, zdolnem zawsze skupić wszystkie energje w razie niebezpieczeństw.

W takim właśnie charakterze objął Poincaré rządy w r. 1926, gdy chodziło o ratowanie franka. Tę jego działalność ukoronował sukces całkowity: Francja jest dziś, w cztery lata po okresie bliskim bankructwa, najbogatszym krajem europejskim.

Dzięki szczęśliwie przebytej operacji w roku zeszłym, Poincaré nadal odgrywa wyjątkową rolę w swoim kraju. Nadal oczy skierowują się ku niemu. Wszyscy wiedzą, że karjera polityczna tego skromnego i nienarzucającego się człowieka nie jest skończona.

W Rajmundzie Poincarém Polska posiada szczerego i oddanego przyjaciela. Podpis jego widnieje pod dekretem, tworzącym armję polską we Francji. On też w obecności Romana Dmowskiego wręczył sztandary wojskom polskim jako niezależnym i sojuszniczym jednostkom, walczącym z Niemcami.

To też wśród życzeń, jakie z całego świata odbierze p. Poincaré, nie zabraknie wyrazów uznania i podziwu również z Polski.

Ustąpienie Calondera

Genewa, 23. 8. (Tel. wł.) Do genewskiego sekretarjatu Ligi Narodów nadeszło pismo od prezydenta polsko-niemieckiej górnośląskiej komisji rozjemczej — Calondera, który zgłasza swą rezygnację z piastowanego urzędu, motywując ją względami rodzinnemi. Prezydent Calonder pozostanie na swem stanowisku do lipca 1931 r. Objął je w 1922 r.

Emerytury

Nieraz już zwracaliśmy uwagę na gwałtowny wzrost wydatków na emerytury, datujący się od przewrotu majowego i będący jednym z najistotniejszych przejawów pomajowego systemu rządzenia. Obecnie pragniemy jeszcze raz spojrzeć na to zagadnienie pod kątem ciężkiego przesilenia gospodarczego i finansowego, w jakiem znajduje się cały kraj bez widoków rychłego polepszenia.

Wspomnieliśmy już przy innej sposobności, że wynikające z osłabienia siły gospodarczej kraju zmniejszenie się wpływów skarbowych wywołało konieczność t. z. kompresji budżetu, czyli ograniczenie wydatków. Dodatnie znaczenie tego faktu maleje jednak po bliższem zbadaniu rodzaju tych kompresyj. Okazuje się bowiem, że dotknęły one przedewszystkiem wydatków inwestycyjnych, co zkolei odbiło się ujemnie na zamówieniach w przemyśle i stanie zatrudnienia robotników. Natomiast wydatki wegetacyjne i administracyjne, przeważnie nieproduktywne, nietylko nie podległy kompresji, ale nawet wykazują bardzo poważny przyrost.

Słowem polityka budżetowa rządu stanęła w stosunku odwrotnym do wymagań sytuacji gospodarczej. Zamiast ratować słabnące życie gospodarcze przez rzucenie rezerw kasowych na zamówienia dla przemysłu, zamiast przeciwdziałać wzrostowi bezrobocia celowemi i produktywnemi inwestycjami — rząd ogranicza nawet to, co na te cele było przewidziane w tegorocznym budżecie. Tak to mści się wydanie w okresie dobrej konjunktury około 800 miljonów ponad budżet oraz „zamrożenie" pozostałych nadwyżek, wynoszących przeszło pół miljarda. Na najgorsze czasy nie zostało — nic.

Równolegle z kompresją wydatków inwestycyjnych wzrosły już w pierwszym kwartale nowego roku budżetowego tak wybitnie nieproduktywne wydatki, jak fundusz bezrobocia i emerytury.

Budżet emerytur na rok 1929/30 wynosił 113.660.000 zł. Kiedy Sejm przystępował do ustalenia budżetu na rok obecny 1930/31, nie były jeszcze znane faktyczne wyniki poprzedniego okresu. To też Sejm nie miał powodu zmieniać propozycji rządowej, opiewającej na 127.000.000 zł, co równa się mniejwięcej odnośnej pozycji roku ubiegłego, powiększonej o 15-o procentowy dodatek. Przeprowadził Sejm jedynie tę słuszną zmianę, że emerytury pracowników pocztowych przeniósł do budżetu poczt i telegrafów, skutkiem czego budżet emerytur został ostatecznie ustalony na 111.047.000 Nie wchodzę w to ani kolejowcy ani pocztowcy, ani wogóle pracownicy przedsiębiorstw i monopoli państwowych.

Tymczasem niedługo po ustaleniu budżetu na rok 1930/31 ukazały się zamknięcia za rok 1929/30, z których wynika, że budżet emerytur przekroczono o 26 miljonów. Wydano mianowicie nie 127, lecz 153 miljony.

Jeszcze gorzej przedstawia się ta sprawa za pierwszy kwartał nowego okresu budżetowego. Zamiast 28 miljonów, stanowiących ¼ preliminowanej sumy 111.047.000 zł wydano na emerytury w pierwszym kwartale 41,821.000 zł. Jeśli dalej tak pójdzie, a inaczej być nie może, to przekroczenie budżetu emerytur wyniesie za cały rok sumę 56 miljonów zł.

Przekroczenie to zarówno w ubiegłym, jak i obecnym roku jest niezrozumiałe. Przecież wydatki na emerytury są to wydatki ściśle personalne, oparte na ustawowych normach, które od kilku lat nie ulegają zmianom. Przyrost nowych emerytów na skutek wysługi lat, oraz ubytek z powodu śmierci daje się obliczyć ze znaczną dokładnością: odchylenia mogą tu być minimalne na 1 — 2 procent. Ale skąd się bierze wzrost o 50 procent?

Preliminując w nowym budżecie na emerytury (razem z pocztowcami) sumę 127 miljonów, podał minister skarbu następujące cyfry: emerytów 28.402, wdów 19.575, sierot 9.799. Ogółem 57.776 osób, pobierających pensje emerytalne.

Jeśli zarówno w ubiegłym, jak i obecnym roku sumy, oparte na tych cyfrach, są niewystarczające, to nie można przytoczyć na to innej przyczyny, jak ta, że cyfry powyższe są za niskie i że cyfry rzeczywiste są znacznie wyższe. Nie będziemy wchodzili w to, czy ministerstwo skarbu podało te cyfry przez nieświadomość, czy dla ukrycia rzeczywistej ilości emerytów. Tak źle i tak niedobrze.

Nie potrzebujemy szerzej rozwodzić się nad tem, że tak nagły wzrost wydatków na emerytury jest następstwem stosowanych przez obecne rządy rugów politycznych urzędników i oficerów. Są to rzeczy powszechnie znane.

Warto natomiast przytoczyć niektóre cyfry porównawcze. Wydatek na emerytury w pierwszym kwartale roku obecnego jest: przeszło 6 razy większy niż wydatki Prezydenta, Sejmu, Senatu, Kontroli Państwa i prezydjum Rady Ministrów razem wziętych; półtora raza większy od wydatków ministerstwa sprawiedliwości; 3 razy większy od wydatków ministerstwa przemysłu i handlu, obejmujących m. i. budowę portu w Gdyni; półtora raza większy niż wydatki na roboty publiczne; 4 razy większy niż wydatki ministerstwa rolnictwa.

Nie występujemy przeciwko emeryturom wogóle. Ludziom, którzy stracili zdrowie w służbie dla państwa należy się zaopatrzenie. Tak jest wszędzie, tak musi być i u nas. Ale spowodowany przez rządy pomajowe wzrost wydatków na „młodych emerytów" i stosunek budżetu emerytur do innych wydatków — są to zjawiska ujemne. Zwłaszcza w dobie tak ciężkiego kryzysu gospodarczego.

M. K.

Nowe próby, lecz dawne metody i dawni ludzie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Wilno, w sierpniu.

II.

W poprzedniej korespondencji poddaliśmy analizie parę wypadków, związanych z polityką białoruską rządów „sanacyjnych". Obecnie zatrzymamy się dłużej specjalnie nad sprawą przyszłego seminarjum nauczycielskiego dla nauczycieli białoruskich.

Seminarjum to ma jakoby zacząć funkcjonować od dnia 1-go września i, jak podaje „Dziennik Wileński" już wyasygnowano na ten cel 180 tysięcy zł. Jaki jest cel tworzenia tego seminarjum, skoro szkolnictwo białoruskie wyraźnie objawia tendencję do likwidacji?

Jeszcze w roku 1923-24-ym mieliśmy na terenie woj. wileńskiego około 60 — 70 szkół powszechnych białoruskich. W latach 1925-26-ym liczba ich spadła do kilkunastu (16 — 17) i dopiero po przewrocie majowym nieznacznie wzrosła i to nie z woli samych Białorusinów lecz ich „sanacyjnych" opiekunów, — tak, że obecnie liczy ich woj. wileńskie 26, w czem 23 publiczne, 3 prywatne. Ponadto jest 40 szkół utrakwistycznych - dwujęzycznych.

Gdy zważymy, że na terenie okręgu szkolnego wileńskiego jest prawie 4.000 szkół powszechnych polskich, to się przekonamy, jak nikły jest oświatowy ruch białoruski. W każdym razie wszystkie istniejące szkoły białoruskie są należycie przez siły nauczycielskie obsadzone i najmniejszej potrzeby forsownego, a nawet i nieforsownego kształcenia nauczycieli białoruskich Wileńszczyzna bynajmniej nie odczuwa.

Jest raczej odwrotnie, bo się odczuwa pewien nadmiar nauczycieli białoruskich, których musiano wobec braku szkół białoruskich skierować do szkolnictwa polskiego.

Ponadto pamiętajmy o tem, że przecież w polskich seminarjach nauczycielskich u nas jest wykładany „język" białoruski (4 godziny tygodniowo) i abiturjenci tych seminarjów, w szczególności jeżeli pochodzą z tych stron, są całkiem dobrze przygotowani do tego, by ewentualnie wykładać w szkołach białoruskich, gdyby naturalnie zachodziła tego potrzeba. Na szczęście w rzeczywistości potrzeby takiej niema i lekcje „języka" białoruskiego są martwą pozycją w bagażu, który młody nauczyciel wynosi z seminarjum. Wobec tego, cośmy wyżej powiedzieli, nie trudno znaleźć odpowiedź, na pytanie, jaki cel przyświeca twórcom owego przyszłego seminarjum dla nauczycieli białoruskich. Chodzi tym ludziom z jednej strony o danie pewnych koncesyj politycznym działaczom białoruskim, a z drugiej nie o kształcenie nauczycieli, lecz wychowanie przyszłych działaczy białoruskich.

Jest to jasne jak boży dzień, bo skoro szkolnictwo nie odczuwa braku nauczycielstwa białoruskiego, poco tworzyć seminarjum, które wypuści jedynie nowy zastęp „fachowców", nie mających sposobności do zastosowania swego fachu w życiu praktycznem. To też nie chodzi tu o moment fachowego przygotowania nauczających, lecz stworzenie takiej placówki, która stałaby się wylęgarnią działaczy, zdolnych następnie urzeczywistniać plany naszych federalistów.

Zgóry możemy być przekonani, że owe seminarjum białoruskie stanie się szkołą przyszłych agitatorów, którzy z całą pewnością wnet pójdą w ślady swych poprzedników. Przecież i z posła Taraszkiewicza Białorusina zrobił II-gi oddział sztabu, a nie zabezpieczyło to go przed ławą oskarżonych i więzieniem we Wronkach.

Ponadto wszyscy mamy w pamięci skutki „pracy oświatowej" niedawno zlikwidowanego gimnazjum w Radoszkowiczach, którego bodaj 3/4 maturzystów wolało dobrowolnie szukać bardziej itratnych posad w Mińsku i innych miastach już nawet nie „Białorusi" tylko wprost w Rosji sowieckiej.

Wprawdzie mówiło się, że to było w gimnazjum radoszkowickiem, a Radoszkowicze położone tuż nad granicą. Ale my się zapytamy, czy nie było tego samego w gimnazjum białoruskiem w Wilnie, a więc pod okiem Kuratorjum. Przecież właśnie w tem gimnazjum uproszeni przez ministra Dobruckiego o śpiew uczniowie, zaśpiewali polskiemu ministrowi antypaństwową piosenkę.

Jakąż więc mamy gwarancję, że seminarjum nauczycielskie będzie czemś innem? Nie tylko żadnej gwarancji nie mamy, lecz mamy całkowitą pewność, iż skutki istnienia podobnej instytucji „wychowawczo - oświatowej" będą jeszcze bardziej fatalne, bo przecież nauczyciel ludowy to jest coś więcej niż zwykły maturzysta tego lub innego gimnazjum. Pamiętajmy, że abiturjent seminarjum nauczycielskiego wnet sam staje się wychowawcą i to wychowawcą w naszych warunkach słabo kontrolowanym.

Gdybyśmy jeszcze mogli mieć nadzieję, że kierownictwo seminarjum spocznie w odpowiednim ręku, ale w danym wypadku zgóry można być przekonanym, że będzie wprost odwrotnie.

Piotr Kownacki
poseł Ziemi Wileńskiej.

Echa manifestacji

W związku z manifestacją środową redakcja nasza otrzymała szereg listów ze sfer mieszkańców naszego miasta, które świadczą o tem, jak potężne wrażenie zrobiła wspomniana manifestacja i jak jednolity jest front naszego społeczeństwa wobec prowokacyj niemieckich.

Poniżej zamieszczamy jeden z tych nadesłanych nam listów:

Manifestacja Stronnictwa Narodowego przeciw zakusom na nasze zachodnie granice była ożywczą łaźnią dla każdego uczestnika. Niema co, żyjemy w „parszywych" czasach, więc też taki zdrowy natrysk prawdziwego, niesfałszowanego entuzjazmu narodowego był naprawdę ożywczą rosą, kojącą skołatane serca polskie. Przemowy wszystkich mówców tak trafiły do przekonania uczestników, że olbrzymia sala ogrodu Zoologicznego, wypełniona po brzegi obywatelami m. Poznania wszystkich sfer, co chwila rozbrzmiewała entuzjastycznemi oklaskami.

Prawdziwie, wielką jest idea narodowa wielkim jest patrjotyzm naszego obywatelstwa. Możemy być pewni, że na wypadek ataku niemieckiego wszyscy Polacy jak przed dziesięciu laty odparli barbarzyńców wschodnich, tak i w decydującym momencie przeciwstawią się bezwstydnym pruskim megalomanom. Przekonamy Teutonów, że jak nas nie zgnębili podczas wiekowej okupacji, tak nas nigdy nie zwyciężą. Nie będziemy się oglądali na Europę, która marną wobec Polski odegrała w r. 1920 rolę, a którą uratowaliśmy od najgorszej zarazy, jaką jest komunizm. My, Polacy w razie potrzeby wydobędziemy z siebie tyle ofiarności, entuzjazmu i poświęcenia dla umiłowanej Ojczyzny, że odwalimy falę germańską tam, skąd przyszła. Ministra Treviranusa możemy zapewnić, że tylko po trupach Mazurów, Kaszubów, Wielkopolan i Ślązaków zbiry niemieckie mogłyby plugawą stopą deptać nasze święte, odwiecznie polskie ziemie zachodnie.

M. S.

Francuzi chcą zelektryfikować Polskę

Warszawa, 23. 8. (Tel. wł.). Na ręce ministerjum robót publicznych wpłynęła nowa oferta francuskiego koncernu finansowego w sprawie elektryfikacji przemysłowych dzielnic kraju. Koncern ten, do którego należą trzy wielkie towarzystwa „Sociétté Franco - Americaine d'Electrique", „Compagnie Générale d'Electrique" i „Société Financière d'Electrique", stara się o koncesję na terenie zagłębia naftowego, Dąbrowskiego oraz Małopolski Wschodniej.

Ossendowski napisał nową powieść

„Okręty zbłąkane"

której druk rozpoczyna od połowy września Ilustracja Wielkopolska.

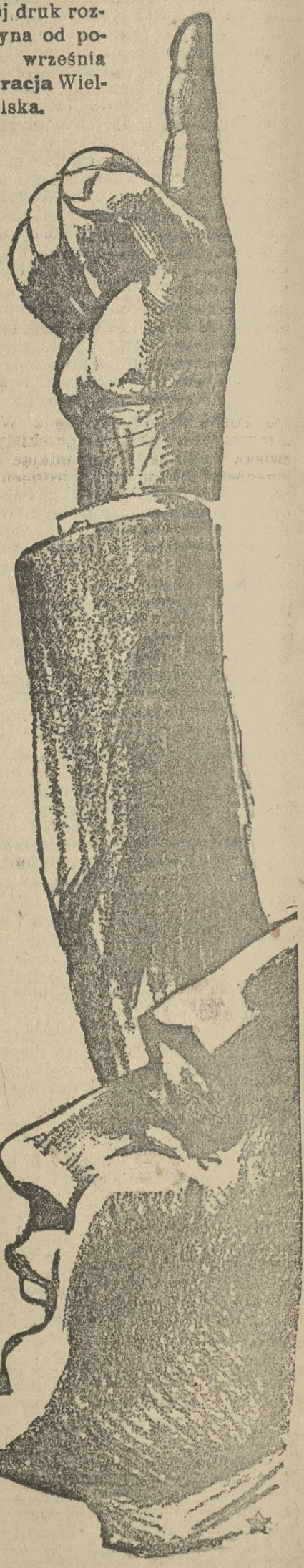

Wydalenie z granic Francji b. przedstawiciela czeki na wschodzie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego")

Paryż, w sierpniu.

Półtora miesiąca temu przybył do Paryża niejaki Jerzy Agabekow. Nie byle to jaka osobistość, bo b. przedstawiciel czerezwyczajki (GPU) na wschodzie, który po dziesięcioletniej, prawdopodobnie bardzo wydajnej pracy na rzecz kryminalnej instytucji, postanowił z nią zerwać. Czem jednak tłumaczyć raptowne zniechęcenie się tego bolszewika do rządów Moskwy? — Towarzysz Agabekow przejrzał poprostu i postanowił zaprzeć się krwawych bogów. Ponieważ zaś Francję uważa za kraj liberalny, więc uznał za właściwe zaszczycić ją swą obecnością.

Zwierzył się on zresztą jednemu z tutejszych dziennikarzy, iż w swoim czasie, kiedy Biesiedowski uciekł z ambasady sowieckiej, Agabekow miał być przez G. P. U. wysłany z misją do Paryża. Na czem miała ona polegać? — Na „uporaniu" się z byłym radcą. Jeżeli zaś misja ta została zaniechaną, to dlatego, iż zanim zdążył przyjechać, Biesiedowski już wydał pewną ilość artykułów, a reszta znajdowała się w rękach odnośnej redakcji. Wobec tego bolszewicy zgładzając go nie odnieśliby żadnej konkretnej korzyści.

Towarzysz Agabekow, idąc zresztą śladami Biesiedowskiego ma niebawem ogłosić w Londynie sensacyjną książkę, która przyniesie światu niesłychane rewelacje o poczynaniach „czeki". Przykład, dany przez Biesiedowskiego musi zresztą być bardzo zachęcający, bo były dyplomata zarobił sobie w ten sposób bardzo pokaźną sumę. Nawiasowo mówiąc, jego pamiętniki zostały podobno napisane przez jednego z rosyjskich profesorów, przebywających w Paryżu. Biesiedowski bowiem, syn Żyda, krawca z Połtawy nie posiadał dostatecznego wykształcenia, by tak barwnie władać piórem.

Wróćmy jednak do nowonawróconego towarzysza Agabekowa. Zapomnieliśmy już prawie o jego pobycie w Paryżu, tymczasem czytam w „Kurjerze Poznańskim" depeszę z Wiednia o romantycznej historji „czekisty", nazwiska Aga-Bek, który, udając kupca, przedostał się do domu jednego z dyplomatów angielskich, przebywających na wschodzie i uprowadził jego córkę, najprawdopobniej do... Francji.

Traf chce, że tego samego dnia spotykam korespondenta jednego z dzienników angielskich i opowiadam mu o tem zajściu. W pierwszej chwili nie przykładał do tej informacji większego znaczenia, ale potem wykrzyknął: „Czyżby to był Agabekow?"

Na to samo przypuszczenie Anglik zapalił się, powtarzając sobie: All right! all right!

Przeprowadził oczywiście metodyczną ankietę, która przyniosła bardzo ciekawe rezultaty. Agabekow, przedstawił się rzeczywiście owemu dyplomacie angielskiemu w Konstantynopolu jako kupiec dywanów perskich. — Kiedy jednak został odkryty jego flirt z młodą córką Anglika i zabroniono mu wstępu do domu, agent G. P. U. uciekł do Francji, gdzie wystąpił w roli dezertera bolszewizmu. O żadnej romantycznej historji nie było mowy. Wolał on bowiem by go uważano za działacza politycznego. Namówił jednak miss S., by za nim do Francji przyjechała. Ta rzeczywiście zjawiła się w Paryżu i zamieszkała z nim przez jakiś czas na Monmartrze.

Idylla ta jednak nie trwała długo. W ślad bowiem za nieletnią, bo liczącą zaledwie 19 lat, panną zjechała jej matka, żona owego angielskiego dyplomaty w Konstantynopolu. „Don Juan" bolszewicki musiał i inne grzechy mieć na sumieniu. To też w chwili, kiedy wykończał na rue Ordener swą sensacyjną książkę, dało się słyszeć dosyć energiczne pukanie do drzwi mieszkania „czekisty". Nie przypuszczając oczywiście, co to za wizyta poszedł śmiało otworzyć. Na widok jednak sylwetek policjantów musiało mu się zrobić mniej przyjemnie.

Interwenjowali oni oczywiście wskutek skargi matki, pani S. Ale czyżby tylko za uprowadzenie nieletniej panienki? — Jest to wątpliwe, — gdyż Agabekow musiał zwinąć manatki i został wydalony z granic Francji. Gdzie się udał? — Na razie udał się do Brukseli, która niewątpliwie bynajmniej nie pragnęła gościć w swych murach tak niepożądanego gościa. — Młoda Angielka, po wszystkich perypetjach bolszewicko - sentymentalnych przebywa podobno w pobliżu Paryża i powoli przychodzi do siebie. Znajduje się przy niej matka.

Przenosząc jednak historję Agabekowa na grunt polityczny, należy stwierdzić, że zbyt dużo mnoży się teraz bolszewików niby to zrywających z Moskwą. Korzystając ze swobody ruchów, jaką im daje rola agentów sowieckich zagranicą, przechodzą oni do opozycji przeciwko Stalinowi i jego bezwzględnej polityce, gdy da im się osobiście we znaki. Nie znaczy to bynajmniej, by przestawali być bolszewikami. Przez owo pseudo - zerwanie z Moskwą stają się tylko mniej podejrzanymi i mogą łatwiej prowadzić działalność bolszewicką w różnych krajach.

Na tem właśnie polega niebezpieczeństwo ich akcji. To też w szeregu państw znajduje się nietylko bardzo liczna emigracja „białych" Rosjan, ale obecnie tworzy się powoli emigracja „czerwonych", zmierzających do obalenia Stalina, ale nie bolszewizmu. Do tego zatem ogromnie niepewnego elementu, należy się odnosić z równą ostrożnością, jak i do „czystych" rewolucjonistów. Pod tą, czy inną formą, dążą oni niezawodnie do przeszczepiania na gruncie zagranicznym, haseł III Międzynarodówki. Czy zaś jej przedstawicielem jest Stalin, czy Trocki, to jest ona zawsze międzynarodówką, dążąca do zaburzeń i przewrotu światowego.

I. Briares.

Dziesięciolecie „Cudu Wisły"

Środa. Uroczysty obchód rozpoczął się nabożeństwem w kolegjacie, odprawionem przez ks. Pawlaka — poczem odbyła się manifestacja na Starym Rynku z przemówieniem dyr. Synoradzkiego. O godz. 4 popoł. na boisku „Sokoła" odbyły się ćwiczenia i zawody a wieczorem przedstawienie „Jagiełło pod Grunwaldem".

Szamotuły. Na obchód „Cudu Wisły" złożyło się nabożeństwo, odprawione przez ks. Cichego, z kazaniem ks. Cichego, dalej pochód i manifestacja pod pomnikiem. Popołudniu odbyła się akademja „Jedności" i zabawa Powstańców i Wojaków.

Opinję miejscową oburzyło zachowanie się miejscowego „Strzelca", który nie chciał uznać zasady starszeństwa w pochodzie organizacyj i pragnął wysforować się na przód. W rezultacie „Strzelec" szedł osobno, a reszta organizacyj szamotulskich tworzyła imponujący swą siłą pochód.

Czarnków. 10-lecie „Cudu Wisły" wypadło imponująco. W pochodzie wzięły udział wszystkie towarzystwa. Nabożeństwo odprawił ks. prob. Świnarski, który wygłosił też kazanie. Odbyła się potem manifestacja na Rynku, w której wzięło udział 5.000 osób. Podniosłe przemówienie wygłosił adw. Rankowski.

Miasto było udekorowane flagami.

Przed Zgromadzeniem Ligi Narodów

Sesja Rady Ligi Narodów rozpocznie się w Genewie dnia 5 września rb.

Dnia 10 września rozpocznie się w Genewie 11-te Zgromadzenie Ligi Narodów.

Z dziedziny spraw najpoważniejszych widnieje na porządku dziennym 11-go Zgromadzenia Ligi Narodów raport komisji specjalnej, powołanej do uzgodnienia paktu Ligi Narodów z paktem Kellogga. Dalej Zgromadzenie Ligi Narodów zapozna się ze sprawozdaniem z odbytej w marcu i kwietniu rb. w Hadze konferencji dla kodyfikacji prawa międzynarodowego oraz ze sprawozdaniem z wykonania przyjętej przez poprzednie zgromadzenie Ligi Narodów rezolucji o przyśpieszeniu procedury ratyfikacji umów międzynarodowych, zawartych pod auspicjami Ligi Narodów.

Zgromadzeniu Ligi Narodów przedstawiony będzie następnie raport z 4 sesji komitetu arbitrażu i bezpieczeństwa.

Oddzielną serję spraw, któremi zajmie się 11-te Zgromadzenie Ligi Narodów stanowią raporty z działalności stałych organów technicznych Ligi Narodów. W tej dziedzinie na plan pierwszy wysuwa się sprawozdanie komisji komunikacji i tranzytu, w którem znajdzie się prawdopodobnie omówienie zagadnień komunikacji pomiędzy Polską i Litwą na podstawie prac delegata specjalnego, który przez czas dłuższy badał te sprawy w Warszawie, w Wilnie, w Kownie i na pograniczu polsko - litewskiem. Ponadto wysłucha 11-te zgromadzenie Ligi Narodów raportów z działalności komitetu ekonomicznego, komitetu higjeny, komitetu doradczego dla zwalczania handlu opjum i innemi środkami odurzającemi, komitetu ochrony dziecka i komitetu międzynarodowej współpracy intelektualnej.

Złożone będą również sprawozdania o stanie prac, zmierzających do całkowitego zniesienia niewolnictwa w tych niewielu krajach świata, w których ono jeszcze istnieje oraz o stanie opieki nad uchodźcami rosyjskimi, armeńskimi, asyryjskimi, asyro - chaldejskimi i tureckimi.

11-te zgromadzenie Ligi Narodów powołane będzie wreszcie do dokonania wyboru 3 niestałych członków rady Ligi Narodów na miejsce Kanady, Kuby i Finlandji, których kadencja upływa we wrześniu roku bieżącego oraz do dokonania wyboru 15 sędziów stałego Trybunału sprawiedliwości międzynarodowej w Hadze.

Kadencja 15 sędziów tego Trybunału upływa w dniu 1 stycznia 1931 r. Sędziowie ci wybierani są na przeciąg lat 9-ciu.

Poza sprawami, figurującemi urzędowo, na porządku dziennym 11-go zgromadzenia Ligi Narodów, spodziewana jest interesująca dyskusja nad znanym projektem unji paneuropejskiej, wysuniętym przez ministra spraw zagranicznych Francji, p. Arystydesa Brianda. Dyskusja ta wywiąże się najprawdopodobniej przy sprawozdaniu z działalności Ligi Narodów w ubiegłym okresie rocznym.

Niemcy i ruch białoruski

„Dziennik Wileński", polecając szczególnej uwadze swoich czytelników trzeci z rzędu artykuł Romana Dmowskiego w kwestji ukraińskiej, w którym autor wykazał, jak to główna sprężyna ruchu ukraińskiego została przeniesiona jeszcze przed wojną z Wiednia do Berlina, podnosi, że i główna jakoby kwatera ruchu białoruskiego, mieszcząca się w Wilnie przy ul. Zawalnej, jest również ekspozyturą Berlina.

Na dowód przytacza „Dziennik Wileński" tekst dosłowny listu Związku Studentów Niemieckich („Deutsche Studentenschaft") do wileńskiego Związku Studentów Białorusinów. W tłumaczeniu polskiem dokument ten brzmi:

„Niemiecki Związek Studentów
„Prezydjum
„Tel. F. 5 Bergmann 6631
„Nr. Dz. G. K.
Poczt. konto czek. Berlin N. W. 3990
„Berlin, S. W. 11 dn. 8 sierpnia 1930 r.
„Grossbeerenstr. 33.
„Do Białoruskiego Związku Studentów w Wilnie.

„Kochani Koledzy!

„Niniejszem potwierdzamy z szczerą podzięką odbiór Waszego pisma z dnia 25 lipca, dziękujemy Wam szczególnie serdecznie za uprzejme życzenia Wasze z powodu uwolnienia niemieckiej Nadrenji. Wasze współczucie sprawiło nam szczególną radość.

Spodziewamy się, iż w Brukseli znajdzie się sposobność do dalszego kontynuowania rozpoczętych w Berlinie pertraktacyj i doprowadzenia takowych do pomyślnego dla obu stron rezultatu.

„Ze studenckiem pozdrowieniem
„Prezydjum Niemieckiego Zw. Studentów
„(—) Podpis nieczytelny".

Istotnie, świadczy ten list wymownie o konszachtach białorusko-niemieckich i żywej łączności ruchu białoruskiego z polityką Berlina.

Gdynia, dnia 7 lipca 1930 r.

Do
Administracji Kurjera Poznańskiego
w Poznaniu.

Szanowni Panowie!

Jako właściciel restauracji „Pomorzanka" w Gdyni potrzebowałem pilnie muzyki do lokalu. Zależało mi na każdym dniu. 5. b. m. udałem się w południe do Agentury Kurjera Poznańskiego w Gdyni, skąd telefonicznie nadano do Poznania ogłoszenie do działu ogłoszeń drobnych, iż poszukuję tria koncertowego i do tańca dla mojej restauracji. Ogłoszenie i telefon z Gdyni do Poznania kosztowało mnie niespełna 10 zł. Dnia 6. b. m., gdy nie minęło 24 godzin, ranna poczta przyniosła mi cztery oferty na moje ogłoszenie, zaś w ciągu dnia dzisiejszego otrzymałem dalszych ofert 8. Stwierdzam, że skuteczność ogłoszeń w Kurjerze Poznańskim jest nadzwyczajna.

(—) J. Stróżyński,
właściciel restauracji „Pomorzanka".

Holandja bojkotuje towary niemieckie!

Niemcy grożą Polsce! Treviranus zapowiada dzień naruszenia zachodnich granic Polski!

ROLNICY POLSCY! Wstrzymajcie się od zakupu niemieckich nawozów potasowych.

Polskie kopalnie dostarczą Wam odwrotnie polskich nawozów potasowych!

Źródło nabycia:

Przedstawicielstwo S-ki Akc. Ekspl. Soli Potasowych

Poznań, plac Wolności 18.

Pw 4404-72,124

Wojsko dzisiejszych Niemiec groźbą dla pokoju

(W ostatnim zeszycie poważnego i zasłużonego pisma francuskiego „Mercure de France" z 1-go sierpnia br. ukazała się p. n. „La Reichsheer et la Paix" tj. „Wojsko Rzeszy i Pokój" bardzo ważna praca, podpisana trzema gwiazdkami, znanemi w dzisiejszem dziennikarstwie francuskiem jako podpis wybitnego pisarza wojskowego.)

Program gen. von Seeckta

Przewodnią myślą urządzeń wojskowych, nałożonych Niemcom przed jedenastu laty w traktacie wersalskim, była stanowcza wola zakazania Niemcom wszelkich zachcianek napadu. Trzeba zbadać, czy ten system, opracowany tuż po skończeniu wojny światowej, odpowiada dzisiaj zamierzonemu celowi, oraz czy nauki, płynące z krytycznego badania ostatnich działań wojennych i z postępów techniki, nie obalają zabiegów przedsięwziętych przez państwa sprzymierzone. Innemi słowy, trzeba zbadać, czy doktryna wojenna, opracowana przez obecny sztab generalny niemiecki, może zapewnić Rzeszy tę potęgę wojskową, którą chełpiły się dawne Prusy i przywrócić wojsku Rzeszy taką zdolność walki, by mogło ono myśleć znowu o wniesieniu wojny na obcą ziemię.

Niemcom nałożono traktatowo wojsko zawodowe właśnie w chwili, gdy większość państw sąsiednich przyjmowała zasadę uzbrojonego narodu, jako najlepszy sposób wzmocnienia, a o tych dwu systemach tak się wyraża sztab generalny niemiecki:

„Naród uzbrojony jest najczęściej poprostu narodem rozbrojonym, ogromnem i hałaśliwem zbiegowiskiem, zgóry przeznaczonem na wszelkie klęski, gdy zetknie się ono z siłą jednolitą, zorganizowaną i stanowczą.

„Obowiązkowa służba wojskowa możliwa jest tylko pod warunkiem utrzymania w wojsku karności silnej i surowej, poczucia obowiązku ustawicznie podnoszonego uczucia poświęcenia patrjotycznego, wzrostu siły moralnej, która wyrobi pokolenia w kierunku miłości ojczyzny aż do ofiary. Krótkotrwała służba wojskowa nie może dać obyczajom i duchowi wojskowemu dość czasu na rozwój i utrwalenie się. Wojna lat 1914 do 1918 pokazała nam, że siły tłumne i zaciągane bez różnicy we wszystkich warstwach społecznych wybitnie podlegają zarażeniom przez gorączki rewolucyjne i nagle mogą się wymknąć dowództwu. Rewolucja niemiecka r. 1918 wybuchła w łonie wojska i przez wojska rozszerzyła się wewnątrz państwa. Właśnie wojsko uzbrojonego narodu rozsadziło cesarstwo niemieckie, opancerzone budową państwową Bismarcka.

„Naród uzbrojony przeżył się, a wojsko nowoczesne powinno być zawodowe, doborowe i jednolite".

W zgodzie z temi poglądami odnowiciel wojska niemieckiego generał von Seeckt ujął je w ramy, zbierając w zarodku czynniki siły, porozpraszane w wojskach sąsiadów, aby utworzyć wojsko Rzeszy, zdolne do wzrostu i pomnażania sił w miarę konieczności przyszłej wojny.

Z poglądów tych wyniknęły następujące zasady, które tworzą podstawę obrony narodowej niemieckiej.

1. rozporządzając, od pierwszej chwili mobilizacji, wojskiem uderzeniowem, zdolnem do wysiłku bezpośredniego i znacznego, a przez wartość wojskową i wyższość techniczną wynagradzającego niższość liczebną, a w tym celu:

a) stworzyć sztab generalny jasnowidzący i śmiały, wpoić weń niezmienne zasady i sztukę wojny ruchomej oraz ożywić go duchem ofensywy, szukającej rozstrzygnięć w każdej fazie bitwy przez szybkość manewru i gwałtowność uderzeń, nie dającą nieprzyjacielowi czasu na koncentrację,

b) utworzyć wojsko dość silne, by sprostać wszelkim możliwościom, dość ruchome, by łatwo zmieniać miejsce, dość lekkie, by nie powodować konieczności gromadzenia zaopatrzeń,

c) dojść w zakresie uzbrojenia i sprzętu wojennego do takiej doskonałości technicznej, by zapewnić lekkim broniom przewagę ognia, dalej by dopełnić niedomagania artylerji lotnictwem i bronią chemiczną, wreszcie by zapewnić szybkość transportów strategicznych.

2. zapewnić potęgę gospodarczą i przemysłową narodu, aby osiągnąć maximum wytwórczości dla wojska w czasie wojny.

Taki był szeroki program, którego urzeczywistnienie przedsięwziął gen. von Seeckt ze zmysłem metody i ciągłości, którym się odznacza, rozkładając swe dzieło na cztery okresy następujące:

1. dokładne opracowanie doktryny wojennej, odbudowa wielkiego sztabu generalnego, zorganizowanie wielkich i małych jednostek na stopie pokojowej i wojennej, wykształcenie,

2. organizacja rezerw, udoskonalenie uzbrojenia,

3. organizacja lotnictwa na wszelki użytek i udoskonalenie wszelkiego sprzętu wojennego,

4. przygotowanie mobilizacji wojskowej, przemysłowej i gospodarczej.

Musi się podziwiać tego dowódzcę, obarczonego jarzmem konieczności traktatowych, ale zdecydowanego do wyswobodzenia się z nich, tak że gen. Heye, obejmując po nim dowództwo, mógł użyć zmienionych słów Bismarcka:

„Pan osadziłeś znowu Niemcy w siodle, tak że mojem zadaniem będzie tylko tak je utrzymać".

O właściwą odpowiedź

W związku z wystąpieniami Treviranusa pisze „Piast Wielkopolski":

„Dobrze się też stało, że Niemcy nie wytrzymali i oficjalnie ujawnili swoje zamiary. Teraz już nie znajdzie się chyba ani jeden poseł w Sejmie, który zgodzi się zatwierdzić ostatnią umowę likwidacyjną polsko - niemiecką, na mocy której Polska zrzekła się prawa wykupu kolonistów niemieckich, osadzonych na ziemiach polskich przed wojną.

„Do ostatniego morga wywłaszczyć obszarników Niemców, ani jednej osady niemieckiej nie pozostawić! Oto głos, który rozlega się dzisiaj na wsi polskiej, by już nigdy Niemcy nie pokusili się o polską ziemię, którą chłop polski potrafi obronić i z której żadna siła ludzka go nie usunie!"

Wyjazd min. Kwiatkowskiego do Pragi

Warszawa, 23. 8. (PAT) W dniu 6 września r. b. p. minister Przemysłu i Handlu, inż. Eugenjusz Kwiatkowski, udaje się do Czechosłowacji w celu rewizytowania czechosłowackiego ministra Przemysłu i Handlu, który w roku ubiegłym bawił w Polsce. M. in. p. minister Kwiatkowski weźmie udział w uroczystościach otwarcia jesiennych targów w Pradze.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Nie używam ani maszynki do golenia ani środków depilacyjnych

„takyzuję się"

to jest tysiąc razy lepsze!

mówi p. Yvette Labrousse, królowa piękności

Miss Francja 1930

TAKY

krem paryski

niszczy włosy w przeciągu kilku minut i jest środkiem zupełnie bezpiecznym. „TAKY" jest do nabycia we wszystkich eleganckich sklepach.

Pw 228

Odnalezienie obozu wyprawy Andree'go

Nie było katastrofy balonowej — Obozowisko ma wygląd normalny — Wyjaśnienia i wątpliwości znawców strefy polarnej

Oslo, 23. 8. (Tel. wł.) Zdaniem kapitana okrętu wielorybniczego „Torningen", który odnalazł na wybrzeżu Białej Wyspy szczątki wyprawy Andree'go i jego zwłoki — wyprawa ta nie uległa bynajmniej katastrofie balonowej. Załoga balonu zapewne lądowała na Białej Wyspie normalnie, albo dostała się na nią przy pomocy płóciennej łodzi, którą wyprawa zabrała ze sobą. Obozowisko przedstawia widok normalny. Być może, że przed jego założeniem członkowie wyprawy odbyli dłuższą, uciążliwą podróż pieszo, o czem świadczyły mocno zniszczone „mokasiny" (obuwie) i zużycie wielu przedmiotów, jakie znaleziono w obozowisku.

Andrée, którego zwłoki są doskonale zakonserwowane wskutek mrozu — żył prawdopodobnie najdłużej z całej ekspedycji, on też ostatni robił zapiski w dzienniku wyprawy. Obok zwłok Andree'go znaleziono kilka instrumentów i broń. W pobliżu odkryto w małem zagłębieniu, osłoniętem od wiatru, zwłoki drugiego członka wyprawy.

Znawca strefy polarnej, lotnik norweski Larsen wyjaśnia, że Biała Wyspa wyjątkowo w bieżącym roku odmarzła i to ułatwiło odkrycie obozowiska Andree'go. Zwykle wyspa ta jest pokryta grubą warstwą lodu i śniegu. W roku ubiegłym — okręt norweski „Veslekari" był w pobliżu zlodowaciałej wyspy, ale załoga jego niczego nie zauważyła.

Badacz strefy polarnej Rasmussen twierdzi, że przypuszczenie, jakoby odnalezione obozowisko należało do grupy rozbitków wyprawy Nobilego, jest niedopuszczalne, skoro znalezione zapiski stwierdzają, że jest to wyprawa Andree'go.

Sztokholm, 23. 8. (Tel. wł.) — Znany badacz polarny Svendrup twierdzi, że zwłoki odnalezione na Białej Wyspie nie są zwłokami Andreégo. Po 33 latach nie ostałyby się wobec żarłoczności ptactwa morskiego i białych niedźwiedzi.

Min. Dietrich o stanie finansowym Niemiec

Berlin, 23. 8. (PAT) Minister finansów Rzeszy Dietrich udzielił przedstawicielom prasy wywiadu, w którym m. in. wyraził opinję, że sytuacja finansowa państwa nie jest tak niekorzystna, jakby to można wnioskować z ostatnich alarmów. Minister jest przekonany, że mimo wielkiej ilości bezrobotnych, równowadze finansowej państwa nie zagraża niebezpieczeństwo. Zagranica ma do stabilizacji stosunków w Niemczech większe zaufanie, aniżeli finansiści niemieccy, którzy kapitały lokują zagranicą. Finansiści zagraniczni kapitały niemieckie lokują z powrotem we formie kredytów dla Niemiec.

„Pruska sprawiedliwość"

Skazano Polaka na pół roku więzienia za samoobronę przed napaścią hakatystów

Olsztyn, 23. 8. (Tel. wł.) Dnia 26 marca rb. bojówka niemieckiego „Heimatdienstu" w Gryzlinach (na Warmji) napadła na dom działacza polskiego, p. Augustyna Barcza, gdzie odbywała się lekcja śpiewu młodzieży polskiej. Na czele bojówki stał znany awanturnik Boehm, kilkakrotnie karany za naruszenie porządku. Boehm wraz ze swymi towarzyszami odgrażał się, iż zabije Barcza i podpali jego domostwo. P. Barcz celem odstraszenia napastników wystrzelił dwa razy w powietrze śrutem, trafił jednak w ramię przywódcę bojówki, Boehma.

Prokuratura wytoczyła skargę sześciu napastnikom i — o dziwo — p. Barczowi. Sprawa odbyła się przed dwoma dniami. Sąd skazał Boehma na 6 tygodni aresztu, pięciu pozostałych oskarżonych na 30 mk. grzywny każdego. Poszkodowany Polak, p. Barcz został skazany na 6 miesięcy więzienia. Pisma polskie oraz policja niemiecka stwierdziły okoliczności, obciążające napastników, pomimo to sąd niemiecki skazał na surową karę Polaka, który stanął tylko w obronie własnego domu.

Wyrok wywołał wielkie oburzenie wśród ludności polskiej w Prusiech Wschodnich.

Kard. Hlond na Węgrzech

Budapeszt, 23. 8. (PAT) W ramach uroczystości marjańskich odbyły się dziś posiedzenia krajowych sekcyj marjańskich. Sekcja polska obradowała pod przewodnictwem ks. prymasa kard. Hlonda. Referaty wygłosili ks. Moskala „O życiu eucharystycznem w organizacjach" oraz ks. Kosiłowicz na temat organizacyj marjańskich. Obrady zakończył ks. prymas kard. Hlond przemówieniem na temat akcji katolickiej w Polsce oraz konieczności uregulowania w sejmie kwestji małżeńskiej w duchu katolickim. Po posiedzeniu sekcji ks. prymas kard. Hlond udał się samochodem do Estergömu na obiad do prymasa Węgier kardynała Seredy, skąd udał się do OO. Salezjanów w Szombathely, gdzie przenocuje a rano dokona wyświęcenia kleryków, poczem weźmie udział w odsłonięciu kaplicy Sobieskiego w Estergöm. Następnie odjedzie do dóbr biskupa hr. Mikasza, który odwiezie prymasa ku granicy węgierskiej.

Powrót do władzy po 12 trupach

Warszawa, 23. 8. (Tel. wł.). Pani Woldemarasowa będzie prawdopodobnie wydalona z granic Litwy. Jest ona Francuzką i nie jest obywatelką litewską. Władze litewskie nie uznały jej rozwodu, i stoją na stanowisku, że stosunek jej z Woldemarasem nie jest legalny. Ona to była wróżką, która Woldemarasowi przepowiadała powrót do władzy po 12 trupach. (w)

Kowno, 23. 8. (PAT) Stan zdrowia płk. Rustejkisa poprawił się. Niebezpieczeństwo zakażenia krwi, zdaje się, nie grozi.

Kandydatura ks. Ulitza

Wrocław, 23. 8. (PAT) Jak donoszą pisma, zjazd delegatów katolickiego centrum na Śląsku Opolskim wysunął na czoło listy kandydatów przy wyborach do Reichstagu ks. prałata Ulitza z Raciborza.

Aresztowanie komunistów

Warszawa, 23. 8. (PAT) Do lokalu PPS lewica przy ul. Żelaznej w Warszawie, gdzie odbywała się akademja komunistyczna dla młodzieży, wkroczyła policja, zastając w lokalu około 100 osób. Zebranych ogarnęła konsternacja. W pospiechu niszczono odezwy komunistyczne, ze ściany zrywano tablice z hasłami antypaństwowemi. Po rewizji osobistej policja zatrzymała 52 osób.

Podstępne morderstwo

Wilno, 23. 8. W roku 1929, w pobliżu Wilejki Jan Dziadoń zamordował swego stryja w czasie, gdy ten jechał do miasta, aby sprzedać swą ziemię. Dziadoń nie chciał dopuścić do podziału gruntu i przez śmierć stryja chciał zawładnąć całą majętnością. Dochodzenie ujawniło winę Dziadonia, którego sąd w Wilejce skazał na karę śmierci, a następnie sąd apelacyjny zmienił wyrok na bezterminowe ciężkie więzienie. W tych dniach sąd najwyższy wyrok sądu apelacyjnego zatwierdził.

Niezwykły wypadek

Łódź, 23. 8. (PAT) W dniu wczorajszym wydarzył się tu niezwykły wypadek. Kościelny kościoła Najśw. Marji Panny — Stawalski wchodząc na dzwonnicę, potknął się i spadł z piątego piętra. Spadając zaczepił się o balkonik trzeciego piętra, dzięki czemu doznał tylko ogólnych potłuczeń i złamania nogi. Przewieziono go do szpitala. Życiu jego nic nie zagraża.

Pw 3920-62,428

Morderstwo rabunkowe

Gdynia, 23. 8. (Tel. wł.) Ubiegłej nocy zamordowano tutaj w lesie za starą pocztą 21-letniego Tadeusza Maciołka, rodem z Gogolewa w powiecie gostyńskim, pomocnika portjera w domu kuracyjnym. Morderstwa dokonano na tle rabunkowem.

Oświadczenie premjera Brauna

Berlin, 23. 8. (PAT.) Premjer pruski Braun, przemawiając na zgromadzeniu w Królewcu, oświadczył m. in., że dotychczasowy kurs polityki zagranicznej Niemiec utrzymany być musi i w przyszłości. Tyrady retoryczne i frazeologja wpływać mogą tylko na umysły politycznie nieuświadomione, nie będą jednak w stanie zmienić sytuacji, wytworzonej przez traktat wersalski. „Mocne słowa" — mówił Braun, czyniąc aluzję do wystąpień ministra Treviranusa — nie oswobodzą zagłębia Saary, ani też nie zmienią granicy na wschodzie, mogą one tylko wywołać niepokój zagranicą i utrudnić pokojową zmianę niemożliwych do utrzymania traktatów pokojowych, którą, zgodnie z nakazem rozsądku, pozyskać można jedynie w drodze porozumienia."

Od redakcji. P. Braun jest, jak wiadomo, socjalistą i jeśli występuje przeciw konserwatywnemu ministrowi Treviranusowi, to czyni to z motywów natury wyborczej. P. Braun sam jednak kilkakrotnie mówił o „konieczności" odzyskania Pomorza przez Niemcy i o „niemożliwej do utrzymania" granicy. Pod tym względem wszyscy Niemcy są zgodni, różnią się tylko co do metod.

Rozstrzelanie za spekulację

Moskwa, 22. 8. (PAT.) Kolegjum G. P. U. rozpatrywało wczoraj sprawę grupy osób, zajmujących się skupywaniem i przechowywaniem w celach spekulacji monet srebrnych oraz dewiz zagranicznych. Skazano na karę śmierci przez rozstrzelanie głównych winnych, którzy równocześnie rozpowszechniali pogłoski o kontrrewolucji, a mianowicie Romanowa, Rabinowicza, Markowa, Kabanowa, Volno, Bykowa, Leontjewa i Maksakowa. U wszystkich wymienionych znaleziono większe sumy pieniędzy srebrnych. Wyrok został wykonany.

Oficerowie rezerwy u Turati'ego

Rzym, 23. 8. (PAT.) Członkowie wycieczki polskich oficerów rezerwy W. P. zostali przyjęci przez prezesa związku włoskich oficerów rezerwy oraz sekretarza partji faszystowskiej Turati'ego. W serdecznem i gorącem przemówieniu Turati powitał oficerów polskich, jako swych kolegów, oraz jako przedstawicieli walecznego i bohaterskiego narodu, związanego tradycyjną przyjaźnią z Włochami. Przemówienie swe zakończył Turati wyrażeniem życzenia pomyślności dla narodu polskiego.

Trzęsienie ziemi w Węgrzech

Budapeszt, 23. 8. (PAT) W gminie Szecsenty odczuto wczoraj o godz. 6,50 trzęsienie ziemi, któremu towarzyszyły podziemne grzmoty. Liczne domy zarysowały się. Również w Puszcie Szonta odczuto silne wstrząsy, które jednak nie wyrządziły szkody.

Ofiary trzęsienia ziemi

Rzym, 23. 8. (PAT) Z ankiety przeprowadzonej w celu ustalenia liczby ofiar katastrofy trzęsienia ziemi w dniu 23 lipca, wynika, że ogólna liczba zabitych wynosi 1404 osoby, w czem 677 mężczyzn i 716 kobiet. Zwłoki 11 osób nie zostały jeszcze rozpoznane.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.885 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.48 do 212.78 zł, gotówką 121.08 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.20 do 173.46 zł, gotówką 172.86 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 23. 8. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w h.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.). Zeszłoroczne.

„Ceny orjentacyjne"
parytet Poznań

Żyto	20,75— 21,25
Usposobienie słabsze.	
Pszenica	31,50— 33,25
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy nowy	22,50— 25,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	26,50— 28,50
Usposobienie spokojne.	
Owies nowy	19,00— 20,00
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. 65%	33,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	52,00— 55,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12,25— 13,25
Otręby pszenne	15,50— 16,50
Otręby pszenne (grube)	17,00— 18,00
Rzepak	46,00— 48,00
Groch Victoria	40,00— 45,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Uwagi: Żyto z porostem niżej notowania

W tendencji na rynku zbożowym nie zaszły żadne zmiany.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 23. 8. 1930 r.

Pszenica march. od st. załad. 75—76 kg.	253,00—256,00
Tendencja słabsza.	
Pszenica 76 kg. fr. wagon Berlin zapł.	0,00—262,50
Tendencja słabsza.	
Pszenica 76 kg. Łaba cif Berlin sprzed.	0,00—262,00
Tendencja słabsza.	
Pszenica jara 78 kg. fr. wagon Berlin zapł.	0,00—270,00
Tendencja słabsza.	
Żyto march. od stacji załad. 70—71 kg.	0,00—173,00
Tendencja mocniejsza.	
Żyto meckl. 70—71 kg. cif Berlin zapł.	0,00—176,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowan.	205,00—225,00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	183,00—198,00
Tendencja stała.	
Owies march. od st. zał. stary	192,00—202,00
Tendencja słabsza.	
Owies march. od st. zał. nowy	167,00—180,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	29,50—37,50
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia przemiał do 60%	24,75—27,00
Tendencja mocna.	
Ospa pszenna	9,75—10,00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	9,25— 9,50
Tendencja słaba.	
Groch Victoria	29,00—33,00
Groch pastewny	19,00—20,00
Peluszka	21,00—22,00
Bób polny	17,00—18,50
Wyka	21,00—23,50
Makuch rzepakowy	10,60—11,60
Makuch lniany	17,60—18,20
Wytłoki suche krajowe	8,40— 9,30
Śrót Soya	14,60—15,40

Ogólna tendencja spokojna.

„OBOJĘTNYCH NA NIEDOLĘ ZWIERZĄT I LUDZKA NIEDOLA NIE WZRUSZYI"

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Kula, pałka i nóż

Smutne symbole dnia dzisiejszego

Słyszane tak często narzekania na upadek dobrych obyczajów są niestety aż nazbyt uzasadnione. Upadek moralności zaznaczył się bardzo wybitnie także w odniesieniu do piątego przykazania. Zdaje się, że coraz więcej w społeczeństwie ludzi, nie mających zupełnie szacunku dla zdrowia i życia bliźnich. Niema dnia, żebyśmy nie otrzymali doniesień o mordach, zabójstwach, urazach cielesnych, zadanych z błahej przyczyny, czasem nawet z lekkomyślnej i zbrodniczej swawoli. Gdyby wypadki te zliczyć w całym kraju, szłyby dziennie w dziesiątki, jeżeli nie setki nawet. Smutny ten objaw przypisują niektórzy dotąd jeszcze demoralizacji powojennej. Czy to jednak już trochę nie spóźnione? Zdaje się, że więcej słuszności mają ci, którzy mówią o demoralizacji, uprawianej współcześnie oraz o upadku wychowania.

Oto dzisiejsza kronika tej smutnej dziedziny:

W czasie pilnowania plonów na własnem polu postrzeleni zostali przez nieznajomego zbrodniarza pp. Bolesław Siniuta i żona jego Zofja, w Inowrocławiu w pobliżu ulicy Rąbińskiej i toru kolejowego. Siniuta został ranny w brzuch i lewą nogę; odwieziono go w stanie bardzo poważnym do szpitala powiatowego. Żona Siniuty ranna jest lżej i po opatrunku mogła być odwieziona do domu.

Policja wdrożyła energiczne śledztwo za zbrodniarzem. Albo był to ktoś, kto w tak nikczemny i skrytobójczy sposób pragnął wywrzeć na pp. Siniutach zemstę, albo też złodziej polny, któremu czujni gospodarze przeszkodzili w kradzieży.

* * *

Pomiędzy niejaką Anielą Czarowską (ul. Ogrodowa 19) a niejakim Monterjaszem (ul. Woźna 3) wynikła sprzeczka, podczas której Monterjasz dobył noża i zadał swej przeciwniczce poważną ranę w twarz. Nieszczęśliwą zajęło się Pogotowie Lekarskie. „Dżentelman - nożowiec" zbiegł i ukrył się przed policją.

* * *

Podczas zabawy we Wilkostowie pod Gniewkowem wszczęło dwóch młodych ludzi bójkę, którą jednak dzięki wdaniu się starszych wnet zakończono. Krótko potem zaalarmowano uczestników zabawy, że w bezpośredniem sąsiedztwie miejsca zabawy znaleziono zwłoki syna gospodarskiego Maksa Weisserta z Wilkostowa. Zabawę przerwano natychmiast, a kilka osób udało się na miejsce wypadku, gdzie stwierdzono, że Weissertowi zadano tępem narzędziem śmiertelny cios w głowę. Sprawcy dotąd nie wyśledzono.

* * *

W pewnym lokalu w Zblewie pod Starogardem wszczęli dwaj zawadjacy, Izydor Czaplewski i Teodor Szachta, bójkę z właścicielem Andrykowskim i powalili go na ziemię. Andrykowskiemu na pomoc nadbiegł syn jego Teodor. Gdy podnosił ojca z ziemi, przyskoczył jeden z napastników i pchnął go nożem w plecy. Cios był śmiertelny; młody Andrykowski zmarł w klasztorze ss. Elżbietanek w Starogardzie. Złoczyńców ujęto.

Pozdrowienie z Czechosłowacji

List p. ministra Matouska do p. prez. Ratajskiego

P. prez. m. Poznania odebrał od p. min. handlu Czechosłowacji następujący list, wyrażający podziękowanie za gościnne przyjęcie w czasie pobytu pana ministra w Poznaniu z okazji Międzyn. Wystawy Komunikacji i Turystyki.

Slovutny pane presidente!

Vrátiv se ze zájezdu na poznaňskou výstavu vzpomínám pocity opravdové vděčnosti na nebycejne milé přijetí, jehož se mi od Vás jako presidenta stol. mesta Poznane a od jeho obyvatelstva dostalo, a prosím snažne, abyste pro svoji osobu a pro vážené obyvatele poznaňské přijal mé nejsrdečnejší diky za tolik projevené pozornosti.

Vám, slovutný pane presidente, v dokonalé úcte

oddaný
(—) Matousek.

Spółka Warum i Weinberg

Żydowska fabryka monet srebrnych

Nasz korespondent (x) donosi z Torunia:

Na gruncie Ciechocinka grasowała od dłuższego czasu jakaś nieuchwytna banda, która puszczała w obieg w wielkiej ilości fałszywe pieniądze, zwłaszcza wśród gości kąpielowych. Policja, mając pewne dane, śledziła niejaką Surę Weinberg i jej córkę, które jednak zmiarkowawszy, że są ścigane zdołały się ukryć. Policja obsadziła natychmiast stacje kolejowe w Ciechocinku, Aleksandrowie i Nieszawie. W Aleksandrowie Sura Weinberg dostała się dnia następnego w ręce policji; w jej bagażu znaleziono fałszywe 5, 2 i jednozłotówki na łączną sumę 1.000 zł. Wzięta na spytki, Sura powoli wyśpiewała, że fabryka fałszywych monet znajduje się we Falenicy pod Warszawą. Zeznania te były prawdziwe i na ich podstawie policja wykryła żydowską mennicę na oznaczonem miejscu, a w mennicy surowiec, tygle i inne przyrządy; pozatem gotowych fałszywych monet na sumę 3.000 zł i sporo nie wykończonych jeszcze srebrnych pieniędzy. W związku z tem policja aresztowała w Falenicy niejakiego Szmula Warum, znanego międzynarodowego oszusta, oraz jego „narzeczoną" Taubę Warum.

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ
CZY JESTEŚ W SKLEPIE
POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

Srebrne liski otrute

Nikczemna złośliwość zawistnego sąsiada

W nocy na 19 bm. nieznany złoczyńca otruł leśniczemu W. Kasperskiemu w Lili powiatu Krotoszyńskiego 5 srebrnych lisów, wartości 20 tys. zł. Nikczemnego postępku dokonał w ten sposób że z drogi rzucił do ogrodzenia z lisami kilka kawałków króliczego mięsa posypanego strychniną; znaleziono bowiem w ogrodzeniu hodowli kawałki mięsa króliczego i stwierdzono, że były zaprawione tą niebezpieczną trucizną.

Trutki były przyrządzone wprost po fachowemu. P. Kasperski podejrzewa i zeznał do protokółu, że złośliwość tę wypłatał mu pewien Niemiec z sąsiedztwa, który oddawna już zawistnem okiem patrzył na rozwijającą się pięknie hodowlę srebrnych lisów. Hodowla bowiem p. Kasperskiego była znaną i w ostatnim czasie znakomite czyniła postępy. Policja wszczęła energiczne dochodzenia. Złoczyńca zasługuje na karę bardzo przykładną. (z)

Trzy pożary

Straty poważne — Gospodarz podejrzany o podpalenie

W dniu 17 bm. powstał pożar w gospodarstwie Wincentego Klimka w Przecławiu powiatu obornickiego. — Pastwą płomieni stała się stodoła ze zbożem i narzędziami rolniczemi. Jako podejrzanego o podpalenie ujęto właściciela gospodarstwa i odstawiono do więzienia sądowego w Poznaniu. Klimek miał podpalić swe mienie, spodziewając się „zarobić" na ubezpieczeniu.

W Rąbczynie w powiecie odolanowskim w zagrodzie Antoniny Koniecznej, spaliła się stodoła, chlew oraz inwentarz żywy. Strata stąd powstała wynosi 65 tys. zł. Przyczyny pożaru dotąd nie ustalono.

Dnia 20 bm. w Rynarzewie powiatu szubińskiego z przyczyn dotychczas nie ustalonych spaliła się obora restauratora Pawła Banacha. Poszkodowny ocenia stratę na 3 tys. zł. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 23 sierpnia 1930.

Słońce: wschód 4,48 — zachód 19,01 — długość dnia 14 godzin 13 min.
Księżyc: wschód 3,02 — zachód 19,16 — przed nowiem.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 16 st. Cels. Pochmurno. Cisza. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 758 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 26 st. Cels., najniższa plus 15 st. Cels. — Ilość opadu 2 milimetry.
Przepowiednia pogody na dziedzielę: Ogólne zachmurzenie, wiatry południowo - zachodnie, drobne deszcze; pozatem temperatura bez zmian.
Kal. rz.-kat.: Filip i Benicjusz — jutro Bartłomiej Ap.
Kal. słow.: Cichomił — jutro Cieszymir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13.
Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1.
Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75.
Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr. 76.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12.
Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marszałka Focha.
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— * **Ślub.** W dniu 21 bm. odbył się w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu ślub pomiędzy naczelnikiem Sądu powiatowego w Śmiglu, p. Januszem Krysiakiem, synem śp. radcy redaktora Franciszka Sal. Krysiaka, a p. Celiną Nowakówną, córką kupca z Modrza (pow. poznański). Aktu ślubnego dokonał przyjaciel pana młodego, ks. Zdzisław Balcerek z Bydgoszczy. Młodej Parze, która z dniem 1 października przenosi się na nowe pole działalności do Bydgoszczy, gdzie p. Krysiak obejmuje adwokaturę, składamy serdeczne życzenie „Szczęść Boże!"

— * **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą dnia 26 sierpnia br. p. Alfred Wellenger, właściciel drogerji w Działdowie na Pomorzu, wraz z żoną Stefanją, córką zmarłego kupca z Rawicza Ignacego Mroczkowskiego i Walerji z Sworowskich. P. Wellenger obchodził z dniem 1 maja br. 25-lecie swego przedsiębiorstwa, jest w Działdowie przewodniczącym rady miejskiej, a za zasługi położone dla dobra miasta i obywatelstwa Rada Miejska nadała mu jednogłośnie godność obywatela honorowego miasta Działdowa. (z)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Druga Sodalicja Pań Miejskich pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej** ma zebranie miesięczne w czwartek 28 bm. o godzinie 17 w sali wykładowej Archiwum Archidiecezjalnego przy ulicy Lubrańskiego nr. 1. — Dojazd tramwajem nr. 2, przystanek przy katedrze. — Zebranie przypadające na dzień 1500-ej rocznicy błogosławionej śmierci św. Augustyna, poświęcone będzie pamięci tego wielkiego Doktora Kościoła. Referat o życiu i znaczeniu św. Augustyna wygłosi ks. moderator. Tegoż dnia o godzinie 8,30 nabożeństwo sodalicyjne ze wspólną Komunją św. w kaplicy Zakładu św. Józefa. W środę po południu w godzinach od 16 do 18 sposobność do spowiadania się w tejże kaplicy.

— **Kat. Koło Abstynentów „Wyzwolenie" Poznań - Śródmieście.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 25 bm. o godz. 20 w salce Księgarni Św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22, I.

ŻYCIE SOKOLE

— * **Ćwicznia sokola.** Dziś, w sobotę pracują druhowie z gniazda Rataje, w poniedziałek z gniazda św. Łazarz.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Podpisy dostojników kościelnych.** W dziale ludoznawczym im. Heleny i Wiesławy Cichowicz w Muzeum Wielkopolskiem wystawiono na przeciąg 10 dni arkusz z podpisami wszystkich dygnitarzy kościelnych, którzy brali udział w I Kongresie Eucharystycznym w Poznaniu. Wielu zwiedzających zainteresuje z pewnością ten ciekawy dokument.

— * **Widowisko „Cud nad Wisłą".** Teatr Wielkopolski donosi, że w niedzielę, dnia 24 bm. o godz. 8 wieczorem odbędzie się na arenie P. W. K. powtórne wielkie widowisko „Cud nad Wisłą". Poszczególne sceny, w których biorą udział artyści scen polskich, tłumy statystów, wojsko i policja, będą malowniczo oświetlone sztucznemi ogniami.

— * **Wpisy do Państw. Szkoły Przemysłowo - Handlowej Żeńskiej w Lesznie** (ul. Komenjusza) przyjmuje się codziennie od godz. 8 do 13. Przy wpisach należy złożyć wniosek, życiorys, świadectwo ukończenia szkoły powszechnej, metrykę, świadectwo szczepienia ospy, a w razie przerwy między studjami świadectwo moralności. Taksa za wpis i egzamin wynosi 10 zł. Egzamin wstępny do szkoły handlowej, przemysłowej i gospodarczej rozpocznie się dnia 1 września b. r. o godzinie 8 rano.

— * **Państwowa Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa w Poznaniu** rozpoczęła zapis kandydatów w wieku 14—16 lat z ukończeniem szkoły powszechnej lub przynajmniej 3 klas szkoły średniej na oddziały ślusarski i stolarski. Egzamin wstępny odbędzie się dnia 29 bm. Bliższych szczegółów udziela biuro Szkoły przy ul. Bergera 5 pokój 9 (przy Rynku Wildeckim) codziennie w godz. od 10—12.

Pan
i
Pani

po powrocie z wakacji będą bardzo zadowoleni i ucieszeni, jeżeli zastaną w domu swego stałego przyjaciela — Kurjera Poznańskiego.

Niechaj pamiętają o tem domownicy i zamówią gazetę zawczasu u roznosicielek lub w filjach naszych.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Niezwykłe popisy akrobatyczne na lotnisku cywilnem w Ławicy** odbędą się w niedzielę 24 bm. o godzinie 4 i pół po południu. Dojazd z strony ul. Bukowskiej. Akrobata p. K. W. Kunau, zwany „królem akrobacji w przestworzach", wykona kilka skoków ze spadochronem z różnych wysokości. Sensacją będzie skok z samolotu z zamkniętym spadochronem, który otworzy się dopiero na wysokości 200 metrów. Popisy wykonane będą z samolotu typu FOKKER Polskich Linij Lotniczych „Lot". Samolot prowadzony będzie przez pilota komunikacyjnego p. K. Bocheńskiego. W czasie popisów odbędą się loty pasażerskie; bilety są do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, ul. 27 Grudnia róg Gwarnej. Czysty dochód na cele propagandy lotniczej. Na lotnisko kursować będą już od godziny 3 po poł. autobusy z Mostu Teatralnego. Wstęp na lotnisko dla dorosłych 1 zł, a dla wojskowych i dzieci po 50 groszy.

— * **Prezes Dyrekcji Poczt i Telegr.** p. Wł. Kaźmierski przerwał urlop wypoczynkowy i z dniem 22 b. m. objął urzędowanie.

— * **Ze Zw. Pracowników Kupieckich.** Oddział poznański odbył w środę zebranie miesięczne. Sekretarz generalny Związku kolega Gregorowicz wygłosił ciekawy referat o ustawie ubezpieczeniowej od wypadków. Postanowiono odbyć jeszcze jedną wycieczkę.

— * **Z targu.** Dnia 22 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4.00—4.60 zł; masła mleczarskiego 4,80—5,20 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 1,80—1.90 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2.60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 3.00—3.80 zł; wołowiny 2,40 do 3,60 zł; cielęciny 2,40—2.80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4.20 zł; za drób: kura 4,00 do 5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczka 5.00 do 6.00 zł; 1 kg. tucznej gęsi 4.00 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg.; para kurcząt 3,00—4,50 zł; królik 3,00—4,00 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5,00 do 5,60 zł; okonia 2,60—3.60 zł; suma 4,00 do 5,00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5,60—6.40 zł; miętusa 4.00 zł; szczupaka 4,00—5,00 zł; lina 4,40—4,60 zł; 1 kg. węgorza 5.60—6,00 zł: za jarzyny: 1 kilogram kapusty białej i włoskiej 10 do 20 groszy; modrej 20—30 gr; 1 kg. młodych ziemniaków 15 do 20 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 groszy; szpinaku 1,00 zł za kg.; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; sałatka zielona główka 10—15 gr; 1 kg. rabarberu 20—30 gr; pęczek rzodkiewek 10 gr; 1 mdl. ogórków 40—50 groszy; pęczek młodej marchewki 10—20 gr; 1 kalafjor 0,20—1,00 zł; 1 kg. fasoli 40 do 70 groszy; mendel raków 1,00—2,50 zł; 1 kilogram jagód czarnych 0,80—1.00 zł; wiśnie 1,00 zł za 1 kg.; pomidory 0.30 do 0,80 zł za 1 kg.; borówki 1,00—1.40 zł za 1 kg.; 1 kg. jabłek 0,40—1.20 zł; gruszki 0,60 do 1,00 zł; śliwki 0,60—1,60 zł za 1 kg.; jeżyny 1,00—1,20 zł; cz. porzeczki 1,20 zł; renklody 1.40—2,40 zł; mirabele 0,80—1,00 zł: winogrona 1,80—2,40 zł; grzyby: borowiki duże 1,20 zł za kilogram; drobne 1,60 do 2,00 zł za kilogram; rydze duże 1,20 zł; drobne 1.60 zł; pieczarki 1 do 1,60 zł; maślaki 0,80—1,00 zł; inne grzyby 0,60 zł za 1 kg. — Dowieziono dużo owoców, szczególnie jabłek, jednak tylko w poślednich gatunkach. Ryby sprzedawano pod koniec targu po zniżonych cenach ze względu na obfity dowóz. Ceny naogół bez znaczniejszych zmian. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Zabójca Rudnicki ujęty.** W nocy na 3 bm. powstała na Starym Rynku, jak donosiliśmy, zaciekła bójka, w której 22-letni Wojciech Rudnicki (Wenecjańska 11-12) użył rewolweru, raniąc śmiertelnie Edmunda Fleischmana (Wierzbięcice 48), oraz ciężko szofera Romana Jezierskiego, który następnie również zmarł. Kilku uczestników krwawego zajścia ujęto, jednak Rudnickiego poszukiwano dotąd daremnie. Dopiero wczoraj udało się policji ująć groźnego złoczyńcę. Rudnicki od czasu zabójstwo ukrywał się w szopie handlarki starem żelazem Zientakowej na Dolnej Wildzie. Gdy o tem policja się dowiedziała, udano się do szopy, w której właśnie przebywał Rudnicki i ubezwładniono go, zanim mógł stawić opór. Na Komisarjacie Rudnicki przyznał się do zabójstwa śp. Fleischmana i postrzelenia Jezierskiego. Czynu tego dokonał podczas bójki, rzekomo w własnej obronie. W czasie zarządzonej przy nim rewizji znaleziono jeszcze 15 naboi do browninga. (z)

— * **Kradzieże i włamania.** Z dziedzińca P. K. U. przy ul. Bukowskiej skradziono 2 rowery, które były własnością braci Milanowskich z Rakoniewic. Jeden rower marki „Phoenix" był czarno lakierowany i zaopatrzony w numer 11 560, drugi marki „Panter" z numerem 6344 miał tabliczkę z napisem Śmigiel. Wartość rowerów wynosi 470 zł. — Do składu p. Wandy Kaczmarek (Dąbrowskiego róg Jasnej) włamano się i skradziono wyroby tytoniowe. Złoczyńców ujęto; są to Czesław Bylczyński i Jan Przydryga z ul. Św. Wawrzyńca 12. — Ubranie męskie, bieliznę i walizkę wartości 400 zł skradziono z mieszkania p. M. Cegielskiego (Podolska 20). — P. Leokadja Kurenda z Trzemeszna była na tyle naiwna, że pewnemu nieznajomemu wręczyła na dworcu gotówkę, aby jej wykupił bilet do Francji; nie zobaczyła już ani pieniędzy, ani opiekuna. — Z strychu p. J. Woźniakowej (Leonarda 8) skradziono bieliznę wartości 270 zł. — Z mieszkania p. M. Walowa, ul. Sew. Mielżyńskiego 5, skradziono bieliznę i pościel wartości razem 350 zł. — W składzie rzeźnickim przy ul. Wielkiej 17 skradziono kiełbas za około 200 złotych. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Stróż podpalił fabrykę?** W związku z pożarem fabryki „Młynotwórnia" w Rogoźnie, gdzie pastwą płomieni padła składnica z maszynami, wartości pół miljona złotych, dochodzenia policji ustaliły, że sprawcą pożaru jest stróż tej fabryki M. Troczyński, którego aresztowano i odstawiono do sądu powiatowego w Rogoźnie. (z)

— * **Zgon na drodze.** Dnia 20 bm. na drodze z Trzemeszna do wsi Wymysłowo (pow. mogileński) znaleziono zwłoki mężczyzny w wieku lat 50. W dochodzeniach ustalono, że zmarły pochodzi z Ostrówka i nazywa się Jan Zudolski. Jechał on na rowerze, w drodze zasłabł i skonał. Jak ustalono, śmierć nastąpiła wskutek udaru serca. (z)

— * **Wypadek samochodowy.** Na szosie Poznań — Rogoźno najechał autobus P Z 44 390 na drzewo przydrożne, wskutek czego zgięty został błotnik i popękały szyby. Od ułamków szkła dwóch pasażerów odniosło lekkie pokaleczenia. Wypadek powstał wskutek pęknięcia resoru. (z)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Swarzędz.** Dnia 24 bm. o godzinie 14 odbędzie się w cienistym ogrodzie p. Maćkowiaka (nad jeziorem) koncert wraz z zabawą latową. Chórami dyryguje p. F. Ruciński. Doborowa orkiestra 68. p. p. z Wrześni uprzyjemni pobyt w ogrodzie, a wieczorem w sali tegoż ogrodu. Gospodarzem zabawy jest znany społeczeństwu chór im. Dembińskiego w Swarzędzu.

— * **Puszczykowo.** Dnia 31 bm. odbędzie się w ogrodzie „Silva" święto pieśni. Przyjazd zapowiada 8 chórów z Poznania i okolicy. Atrakcją będą występy pod dyr. M. Barwickiego. W programie 6 utworów polskich kompozytorów z tow. orkiestry.

— * **Strzelno.** (Z Tow. Czeladzi Katolickiej.) Ostatnio odbyło się walne zebranie tut. Czeladzi Katolickiej. Zebraniu przewodniczył ks. wikary Niziołkiewicz. Dotychczasowy zarząd zdał swe sprawozdanie. Dokonano wyboru nowego Zarządu jak następuje: pp. Kotecki Jan — prezes; zast. prezesa p. Bąkiewicz Leon; sekretarz p. Skornia Józef; skarbnik p. Alojzy Glanc; gospodarz p. Brzeziński Jan.

— (Obchód „Cudu nad Wisłą.) W niedzielę, dnia 17 bm. odbył się tu obchód ku uczczeniu 10-letniej rocznicy „Cudu nad Wisłą". O godz. 10 w kościele farnym odbyło się uroczyste nabożeństwo przy udziale przedstawicieli władz i licznych wiernych. Uroczystą mszę św. odprawił ks. Kubski, okolicznościowe kazanie wygłosił ks. wikary Niziołkiewicz. O godz. 12 w sali Parku Miejskiego odbyła się akademja uroczysta.

— (Zjazd.) Zarząd Okręgu XII. Zw. Straży Pożarnych na powiat strzeliński urządza w niedzielę, dnia 24 b. m. w Kruszwicy swój drugi zjazd, połączony z ćwiczeniami konkursowemi o nagrody i poświęceniem Strażnicy Miejskiej w Kruszwicy. (mc)

Z opery poznańskiej

Kogo angażowano na nowy sezon

W Operze poznańskiej rozpoczęto pracę nad przygotowaniem nowego sezonu. Dyrekcji udało się pozyskać szereg nowych sił śpiewaczych. Są między niemi trzy Janiny. A więc Janina Kulczycka, primadonna operetki lwowskiej, Janina Tylewska, stypendystka Min. Kultury i Sztuki, obecnie śpiewaczka opery gdańskiej, Janina Święcicka, sopran liryczno - dramatyczny, absolwentka Warszawskiego Konserwatorjum Muzycznego. Dyrektor Wojciechowski pozyskał na stały pobyt w Poznaniu ulubienicę Warszawy Ksenię Grey, subretkę operową i wodewilistkę, która przed paru laty ukończyła konserwatorjum muzyczne warszawskie z dyplomem. Na baletmistrza zaangażowano Józefa Ciesielskiego, jak również Marję Martównę, oboje z lwowskiej opery. Do pierwszorzędnych sił, pozostałych z poprzednich sezonów, dochodzą nowi artyści, którzy zasłużą sobie w krótkim czasie na miano ulubieńców publiczności poznańskiej.

10-lecie Zw. Restauratorów

Polsko-Chrześcijański Związek Restauratorów, Właścicieli hoteli i kawiarń na Polskę Zachodnią, obchodził uroczystość 10-cio lecia swego istnienia. Wielka sala Ogrodu Zoologicznego wypełniona była po brzegi członkami Związku, przedstawicielami władz, organizacyj i zaproszonych gości. Słowo wstępne wygłosił długoletni prezes Związku p. Roman Antoniewicz. Przy tej sposobności mówił o ustawodawstwie antyalkoholowem i uznając słuszność walki z alkoholizmem, ganił, iż ostrze ustawy niesłusznie zwraca się przeciwko interesom zawodu restauratorskiego. Po powitaniu zgromadzonych prezes Antoniewicz przedstawił dzieje Związku i jego rozwój w okresie 10-cio lecia. Związek wyłonił się właściwie z Towarzystwa Restauratorów na miasto Poznań i okolicę. Wiele zasług do złączenia towarzystw w potężny związek mają m. i. także Bydgoszcz i Gniezno, oraz organ związkowy „Dom Gościnny". Również wiele osób z zawodu restauracyjnego przyczyniło się wybitnie radą i czynem do rozwoju poważnej dziś organizacji, w której skupiają się tak liczne towarzystwa restauratorów, hotelarzy i właściciele kawiarń. Zrozumienie organizacyjne przenika do wszystkich zainteresowanych, to też Związek rośnie i nabiera znaczenia.

Nastąpiły liczne przemówienia uczestników akademji jubileuszowej. Jako pierwszy przemówił prezes Izby Przem. Handlowej p. Seweryn Samulski, który przedstawił ważność społeczną i znaczenie kulturalne przemysłu restauracyjnego i hotelowego. Były poseł Hertz mówił o ustawie przeciwalkoholowej. Przemawiali potem pp. dyr. Głowacki, Kubiaczyk, p. Czajka, kierownik wydziału aprow. Skąlski, red. Grudziński i t. d. Po przeczytaniu licznie nadesłanych telegramów, zarząd Związku podejmował gości śniadaniem. Przebieg uroczystości był podniosły, nastrój serdeczny i harmonijny. (z)

Z życia S. M. P.

Poznań zwyciężył. Jak przewidywaliśmy Poznań odniósł zwycięstwo w pierwszych ogólnopolskich zawodach lekkoatletycznych S. M. P., zdobywając po raz pierwszy piękny srebrny puhar wędrowny Zjednoczenia. Od pierwszej chwili zawodów jasnem było, że walka rozegra się między Związkami zachodniemi Poznaniem i Śląskiem. Niespodziewanie wysunęło się w drugim dniu zawodów przed Śląsk Pomorze, — które posiada w swoim składzie kilku bardzo dobrych zawodników (Rolewski, Nowak, Śmielewski) — Śląsk natomiast po niedopuszczeniu do startu sztafety 4×100 mtr. wskutek niedotrzymania formalności przewidywanych przy zgłaszaniu, załamał się psychicznie i li tylko dlatego oddał pewne drugie miejsce Pomorzu. Poznań zwyciężył dzięki biegom, w których dominował nad resztą związków bezapelacyjnie. Jedynie w biegu na 100 mtr. wskutek spóźnienia się Łaszyka z startem zajął tenże zaledwie czwarte miejsce, choć w przedbiegach uzyskał czas najlepszy. Natomiast już w biegach na 800 mtr. i 3.000 mtr. przez doskonałych Lesickiego i Klugego Poznań brał pierwsze miejsca, dystansując znacznie resztę zawodników. Szczególnie ci dwaj biegacze stanowili klasę dla siebie. Lesickiemu też Poznań w dużej mierze zawdzięcza bezapelacyjne zwycięstwa w biegach rozstawnych, które w ogólnej punktacji walnie przyczyniły się do sukcesu Poznania. Wspomnieć też trzeba o weteranie Feji z Kępna, który od powstania Związku jest jednym z najlepszych zawodników Poznania, i nie zawiódł również na ostatnich zawodach, zajmując zaszczytne drugie miejsce w pięcioboju, przy minimalnej różnicy pkt. Trzecie miejsce zdobył w pięcioboju utalentowany uczeń Feji, Gumny. Ci dwaj zawodnicy zdobyli dla Poznania 28 pkt. Zawiedli miotacze szczególnie niedysponowany Kabaciński oraz tyczkarze — choć poza konkursem Lupa skoczył na fatalnej odskoczni 3 mtr. Natomiast Porzyński po rocznej próbie wreszcie poprawił rekord Związku w skoku wwyż, skacząc 1.65 mtr., co dało mu zaledwie trzecie miejsce. Świadczy to o dość wysokim poziomie tej konkurencji (pierwszy był Chmiel Śląsk 1.69). Siudziński — rewelacja zawodów związkowych — odpadł już na 1.50 mtr. W skoku w dal również wyniki słabe wskutek fatalnej skoczni. Masłowski, który startował po blisko rocznej przerwie zdobył jednak trzecie, a Gumny dla Poznania czwarte miejsce.

Zwycięstwo Poznania raz jeszcze dowodzi, że wychowanie fizyczne w poznańskim związku znajduje się w dobrych, doświadczonych rękach p. komendanta K. Bujakiewicza, który zasłużenie zbiera owoce swej wytrwałej, świadomej celu pracy. Jemu też, jak i sztabowi jego współpracowników z p. W. Dorożałą na czele, należy się szczególne uznanie.

Kostrzyn. Tutejsze Stowarzyszenie urządziło pod patronatem ks. Florjana Maćkowiaka i rektora p. Wróblewskiego swoją doroczną zabawę latową, z której czysty zysk przeznaczono na zakup sztandaru. Tylko dzięki ofiarodawcom i życzliwym obywatelom miasta jak i wsi, zawdzięcza S. M. P. udanie swej zabawy. Za zrozumienie celu i serdeczne poparcie, składa szczere podziękowanie — Patronat.

Smogulec. Piękną uroczystość obchodziło 17. bm. S. M. P. Smogulec (okręg wągrowiecki), bo dziesięciolecie swej pracy. Mimo niepogody stawiło się około 300 druhów. Licznie reprezentowane były sąsiednie S. M. P. mianowicie: Kcynia, Margonin, Chojna i Srebrnagóra; w podniosłej uroczystości wzięły również udział bratnie organizacje Młodych Polek z Oćwieki, Chojny i Kcyni.

Po odprawionem nabożeństwie przez ks. prob. Zenkera, niestrudzony patron Stow. w Smogulcu, odebrał defiladę, wraz z delegatem Związku p. Cybińskim, prezesem okręgu wągrowieckiego p. naucz. Stachowiakiem i przedstawicielami okolicznego ziemiaństwa, które bardzo przychylnie odnosi się do S. M. P. wspierając je szczodrą ręką. Podczas uroczystości sekretarz miejscowego Stowarzyszenia zdał obszerne sprawozdanie z działalności w ciągu 10 lat. S. M. P. Smogulec jest jednem z najlepszych Stowarzyszeń poznańsk. Związku, w wielkim konkursie obowiązkowości uzyskało trzecią nagrodę, a na zlocie okręgowym w Wągrówcu zdobyło nagrodę wędrowną. Po sprawozdaniu sekretarza przemawiał delegat Związku p. Cybiński, podkreślając zasługi Stowarzyszenia. W gorących słowach zachęcał druhów do dalszej pracy i do wytrwania przy wzniosłych hasłach S. M. P. Apelował także do licznie zebranych rodziców, by swoich synów posyłali do szeregów S. M. P., aby jakaś inna organizacja wywrotowa nie pozyskała ich dla siebie. Zebrani rzęsistemi oklaskami podziękowali delegatowi Związku za słowa uznania i zachęty. Przemawiał również serdecznie prezes okr. p. naucz. Stachowiak, wskazując na konieczność dalszej pracy, oraz nawołując do wytrwałości. Nastąpiły liczne gratulacje bratnich Stowarzyszeń, Towarzystwa Powstańców i Wojaków, Towarzystwa Katolickich Robotników Polskich i t. d., poczem trzykrotnym okrzykiem na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta oraz odśpiewaniem hymnu narodowego zakończono podniosłą uroczystość. Bezpośrednio po uroczystości odbył się bieg na 3.000 mtr.

Zlot okręgowy S. M. P. w Gostyniu. Trzeci z kolei zjazd Młodych Polek okręgu Gostyńskiego połączony z wystawą robót ręcznych odbył się w Gostyniu. Udział wzięło 19 stow. z okręgu i dwa jako goście z poza okręgu; ogółem zebrało się około 550 druhen.

Z miejsca zbiórki udano się w pochodzie na czele z orkiestrą do kościoła. — Mszę św. odprawił patron stow. gostyńskiego ks. dziek. Szreybrowski, a okolicznościowe kazanie wygłosił ks. kan. Schulz. Druhny przejęte słowami kaznodziei modliły się gorąco o łaskę, ażeby nie zmarnowała się wiosna ich życia, — młodość. Po mszy św. znów z muzyką, władzami i patronatem na czele przeszedł pochód przez miasto do Strzelnicy na obrady zlotowe. Zagaił je patron Okręgu ks. prob. Ludwiczak z Domachowa, witając sekretarza jeneralnego związku, patronaty, przedstawicieli władz i organizacyj i druhny, które przybyciem wykazały swoją karność i sprawność organizacyjną. — Po przemówieniach powitalnych zabrał głos ks. kan. Schulz i w pięknym referacie o celach i zadaniach naszej organizacji wskazał zebranym wzniosłe cele naszej pracy, przedstawił typ Młodej Polki — przyszłej obywatelki, pełniącej swoje obowiązki w różnych dziedzinach naszego życia. W konkursie o tytuł najsprawniejszego Stow. w okręgu zwyciężyło Domachowo, 2. Krobia, 3. Wielkie Strzelce. Jako dalszy punkt nastąpiło ogłoszenie przyznanych nagród zdobytych na wystawie robótek. Następnie głos zabrał ks. Patron Okręgu wskazał druhnom na ważność zlotów i konieczność pracy wychowawczej i kulturalno - oświatowej wśród młodzieży żeńskiej, — poczem wzniósł okrzyk na cześć Ojca św. i Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, podjęty gorąco przez wszystkich.

Hymnem związkowym i pieśnią „Boże coś Polskę" zakończono obrady.

O godz. 4-tej rozpoczęły się zawody międzystowarzyszeniowe w „walkę narodów". Wszystkie drużyny naogół grały bardzo dobrze, ofiarnie i karnie. Trudno było rozstrzygnąć komu przyznać pierwszą nagrodę, wobec tego sąd przyznał dwie równorzędne nagrody (dyplomy) S. M. P. Chwałkowo (p. Krobia) i Gostyń. W popisach kółek śpiewackich zdobyło nagrodę S. M. P. Lubiń za bardzo ładnie wykonany śpiew 4 głosowy.

Kępno. Na zlot Młodych Polek w Kępnie stawiła się liczna a karna gromada. Młodzież męska na rowerach, ślicznie ubranych, tworzyła jakoby przednią straż pochodu, który rozwinął się i udał na nabożeństwo. Najuroczystsza chwila nastąpiła, kiedy Stowarzyszenie miejscowe z rąk swego Czcigodnego, a nigdy niestrudzonego księdza patrona Nowackiego odebrało świeżo poświęcony sztandar. Pilne ręce druhen same go bardzo pięknie wykonały. Wspólna Komunja św. uświęciła druhny, aby godne były wysoko nieść swój sztandar.

Uroczyste zebranie zgromadziło nietylko druhny, lecz także przedstawicieli władz, szkolnictwa, prasy i obywatelstwa starszego. „Bóg zapłać!" za tę życzliwość. Toć druhny chcą pracować dla Boga, dla Ojczyzny; lecz im potrzeba serc, życzliwości i pomocy starszego społeczeństwa. Referaty zlotowe wygłosili ks. kan. Schulz i p. Z. Ozdowska. Po przerwie obiadowej, w której gościnne druhny kępińskie bogato ugościły druhny przyjezdne herbatą i plackiem, udały się druhny w zwartych szeregach na boisko, gdzie odbyły się pokazy korowodów, gimnastyczne i rozgrywki w siatkówkę.

Panna Heydrychówna, która od lat dziesięciu jest duszą miejscowego Stowarzyszenia, panie nauczycielki, które za pracę swoją cieszą się serdecznem przywiązaniem druhen, oraz Zarząd pilny i oddany szczerze „Sprawie" zważał, żeby druhnom przyjezdnym dobrze było na zlocie. Wszędzie jednak czuwała ojcowska opieka ks. patrona Nowackiego.

RADJO

Programy radjofoniczne

Poniedziałek, dnia 25 sierpnia 1930 r.

Poznań (335 m) godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien. i zboż.-towarowej; godz. **18.00** koncert popołudniowy. Wykonawcy: Orkiestra Bratniej Pomocy pod dyr. Stefana Sternalskiego, Antoni Warchalewski (baryton), prof. Marjan Sauer, (akomp.); godz. **19.15** „Silva rerum"; godz. **19.35** interludjum muzyczne; godz. **19.55** odczyt p. t. „Z nowoczesnego ruchu społecznego" (wygł. p. Kazimiera Berkanówna); godz. **20.15** koncert wieczorny. (Transmisja z Warszawy); godz. **22.00** sygnał czasu, komunikaty PAT, sportowe i policyjne.

Katowice (409 m) godz. **12.05** koncert gramofonowy; godz. **16.35** koncert gramofonowy; godz. **17.35** Władysław Włosik: Pogadanka z działu: „Ogrodnik śląski"; godz. **18.00** koncert popularny z udziałem Tria Polskiego Radja w Katowicach; godz. **19.30** dr. Chrzanowski: „Polityka mieszkaniowa u nas i zagranicą", — cz. I.; g. **20.15** recital skrzypcowy (P. R. Warszawa); godzina **21.00** koncert popularny z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; godz. **22.00** feljeton p. t. „Dyrektorzy teatrów o swoich planach" — wygł. p. Michał Melina; godz. **23.00** muzyka taneczna (P. R. Warszawa).

Warszawa (1412 m) godz. **12.10** muzyka gramofonowa; godz. **15.15** komunikat gospodarczy; godz. **15.50** odczyt „Camping w Polsce" — wygł. p. Mieczysław Węgrzecki; godz. **16.15** muzyka gramofonowa; godzina **18.00** muzyka lekka z kawiarni „Gastronomia"; godz. **19.20** pogawędki techniczne; godz. **19.35** płyty gramofonowe; godzina **19.45** „Skrzynka pocztowa rolnicza — giełda rolnicza; godz. **20.15** koncert. Recital skrzypcowy; godz. **23.00** muzyka taneczna z „Polonia - Palace".

TEATRY

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro ostatnie dwa razy doskonała włoska komedja L. Chiarelli'ego p. t. „Twarz i maska", w której gościnnie występuje znakomity artysta W. Brydziński w roli hrabiego Graziano. Komedja ta cieszy się na scenie Teatru Nowego dużem powodzeniem ze względu na barwną i żywą akcję oraz mistrzowską grę Wojciecha Brydzińskiego. Obsadę stanowią pp. Fiszer-Chmurkowska, Jerzmanowska, Mazanek, Chmurkowski i inni.

W poniedziałek, 25 bm. publiczność poznańska ujrzy naszego znakomitego gościa Wojciecha Brydzińskiego w jego mistrzowskiej kreacji dr. Tokeramo w sztuce Langyel'a p. t. „Tajfun", która cieszyła się ogromnem powodzeniem na wszystkich scenach świata. Wojciech Brydziński ukazuje w roli dr. Tokeramo najwyższy szczyt gry aktorskiej, wywołując entuzjazm u publiczności.

Teatr Nowy

DZIŚ — **„Twarz i maska".** — Gościnny występ W. Brydzińskiego.

Niedziela, 24. 8. „Twarz i maska". Gościnny występ W. Brydzińskiego.

Poniedziałek, 25 8. „Tajfun". — Premjera. Gościnny występ W. Brydzińskiego.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

OSTATNIA KWADRA MAETERLINCKA

„Ślepcy" i ich miniony okres — Dramat był tylko początkiem — Proza nauczycielska i jej nowy tom — Ruleta i okulta — Tajemnice owadów i mózgu ludzkiego — Śpiąca półkula.

„Byłeś nam niegdyś bożyszczem, Morysiu" — tak ongi pokpiwano z wielkości, mijającej już, wielkiego dramatyka i jednego z głównych twórców nastroju „Młodej Polski". Wiersz sam, będący zresztą parafrazą znanego utworu Kasprowicza stwierdzał już przed laty, że epoka dramatu Maeterlinckiego kończy się, że przeżyły się Aglaweny i Selizety z kluczami rzuconemi w morze, z akcją dziejącą się wszędzie i nigdzie, że przestaliśmy się dręczyć nieukojem „Ślepców" i tajemnem mare tenebrarum buzującem w duszy „Gościa Nieproszonego". Ale forma dramatu była raczej początkowym wyrazem, za sprawą którego pragnął Maeterlinck rozsiać po świecie ziarna pożywnej filozofji swojej. Z czasem upodobał sobie w innej, w krótkich szkicach i obrazkach lekkich jak feljetony, chociaż obciążonych ciężarem treści, niewidocznym prawie dla czytelnika. Już się zebrała cała bibljoteka Maeterlincka essayisty. Od „Życia pszczół", i termitów i ostatnio ogłoszonych mrówek — aż do „Życia przestrzeni". W kolekcji tej liczącej już dziewięć tomów w „Bibljotece Laureatów Nobla" ukazuje się tom nowy: „Ścieżkami wzwyż" („Les Sentiers dans la montagne"), a odznacza się on większem niż inne urozmaiceniem.

Po krótkim trybucie na rzecz aktualności, gdzie słowa poety nie obeschły jeszcze z łez pod wpływem miljona poległych Francuzów, wchodzimy w towarzystwie najmilszego z przewodników do domu gry w Monte Carlo. Zapewne jeszcze za tych dobrych czasów przed wojną kiedy sale wypełniał poszum i gwar dźwięczący złota, siejącego się po zielonem suknie. Maeterlinck wtajemnicza nas w prawa władające ruletą z taką samą starannością i zapałem, jak gdyby mówił o prenataliźmie czy reinkarnacji. Ujawnia sekrety, o jakich nie pomyślałeś przystępując do gry. Każdy stół bowiem posiada swą psychologję odrębną i linję rozwoju, oraz nawyki, które zesumowane przy końcu roku przez cierpliwego obserwatora dadzą całość, powtarzającą się stale. Chcemy, naturalnie, wygrać. Maeterlinck zna system łatwy i niezawodny. Nauczył się od pewnego oficera angielskiego. Ale go nie zdradzi. Bo wygrywać nie należy. I wogóle gracze to istoty pożałowania godne: „Gracz jest dzieckiem, które szuka swego miejsca we wszechświecie... Zaślepiony samym sobą mniema, że potęga nieznana, czy niepoznawalna uczyni dlań to, czego nie uczyniła dla nikogo innego"... Zajmujący wykład o zasadach i tajnikach gry kończy się ostrem kazaniem. Słuchamy go jednak ze skruchą oraz z żywą radością, bo pisarz „Skarbu maluczkich" tu właśnie okazał się rasowym, zawodowym mistykiem. To znaczy człowiekiem o niezwykle wyostrzonym zmyśle spostrzegawczym i kombinacyjnym w dziedzinie spraw materjalnych właśnie. To samo mieć musiał Swedenborg, to miał Towiański. I ten wreszcie, w którym „była myśl słoneczna, Boża" — Słowacki. Gdybyśmy znali tak jak nie znamy wrażenia Słowackiego z giełdy paryskiej, (a wiadomo, że w latach mistycyzmu okazywał on żywe i zwycięskie zainteresowanie dla tych spraw) — uchwyt ich byłby zapewne podobny do wrażeń odniesionych przez Maeterlincka w Monte Carlo.

Ciekawe obyczaje pająków, żuków, kantaryd, a szczególnie pluskiew leśnych i domowych, to śmietanka zebrana ze spostrzeżeń znakomitego Homera świata owadów, J. H. Fabre'a. Obserwator życia pszczół, które mu dały tyle wydań i sławy u bartników całego globu, umie doskonale wybrać ze spostrzeżeń Fabre'a to co mu potrzebne. Prześciga naturalnie zoologa w plastyce opisu szkicując komedjowe nieomal sceny, jak np. spaśna uczta dwóch podjaków nad jedną kulką łajna, która trwa dwa miesiące z okładem, obfitując w rozkosze, o jakich się nie śniło Gargantui. Albo megachila-przykrawaczka, która nigdy nie płaci za mieszkanie, a sama sobie jest cyrklem najdokładniejszym. Potem przedziwne eksplozje towarzyszące narodzinom pluskwy-reduwy, czy znów straszliwy szczekot pająków w czasie zaręczyn. „Małe to prawdy, powie ktoś, skoro dotyczą obyczajów pająka lub konika polnego". Otóż „niema prawd małych ni wielkich, lecz jedna tylko, której zwierciadło wydaje się potrzaskanem, ale każdy kawałek, odbijający ewolucję gwiazdy, czy też przelot pszczoły daje obraz prawa najwyższego".

Ku różnym odległym dziedzinom wiedzy sięga Maeterlinck. Zbiór szkiców pt. „Ścieżkami wzwyż" jest pod tym względem klasyczny, bo czegoż tu niema! Obok owadoznawstwa — historja wojny światowej, filozofja ścisła miesza się z okultystyczną, żółta księga belgijska z Mahab Haratą, cytaty z Fabre'a z wyjątkami z Helana Jaworskiego i okultysty Rochasa. Zrazu protestowali uczeni przeciw zbyt dowolnemu korzystaniu z doświadczeń i zdobyczy wiedzy. Ale musieli zamilknąć wobec wyższego ponad wszystko: prawa poezji. Wielkiemu poecie, jakim jest Maurycy Maeterlinck, uchodzi korzystać i przetwarzać dowolnie zdobycze nauki ścisłej. Niechże jednak bierze wiedzę ścisłą istotnie — zastrzegali się uczeni we wszystkich językach świata. Wytykano mu naiwną poetycką wiarę w prawdziwość koni z Elberfeldu, które były oszustwem, podkreślano — dość ostro z powodu „Życia przestrzeni", że ufa bezwzględnie uczonkom, budzącym nawet w nim wątpliwości, jakoto, Uspienskiemu, Pawłowskiemu itd. W tomie niniejszym powtórzyć może każdy biolog te zastrzeżenia, gdy usłyszy jaką powagą dla poety jest monsieur le docteur Helan Jaworsl i. Lub już na początku w historji z fotografją syna fizyka Lodge'a. Ale poeta ani myśli słuchać przestróg uczonych, nie ma zamiaru kwalifikować swych źródeł wedle ich dorady albowiem: nauka dzisiejsza „ciasno-tępa, mała, trwożna i niejednolita" ledwie z trudem chwyta drobne okruchy prawdy. Nierównie lepszą pod tym względem, a znacznie bliższą zagadki bytu i tajemnicy życia jest dla Maeterlincka — tradycja ezoteryczna.

Więc zawiedzie się wielu ludzi po przeczytaniu tej książki. I szuler, pragnący zdobyć niezawodny przepis na wygraną, i pacyfista, wyglądający tęsknie Stanów Zjednoczonych Europy, przyrodnik ścisły jakoteż i hindolog, który tyle akurat skorzysta z tego poradnika w sprawach zaświatowych, ile się nauczył psycholog z prześlicznego ustępu „Życia przestrzeni" o znaczeniu snów. Ale każdy z nich ulegnie niechybnie urokowi pisarza i czarodziejskiej sztuce wykładu, jak chociażby w owym ustępie o dwóch półkulach mózgowych. Jedna z nich, zachodnia jest w nas bardzo rozwinięta, natomiast wschodnia śpi, sparaliżowana niemal. Już czas podobno zbudzić ją do życia — woła Maeterlinck — lecz wobec tego, że spała tak długo, nie wiemy, czy wogóle zdolną będzie do akcji?

Kazania Maeterlinckowskie, rozchodzące się w bezliku tomów z żółtej bibljoteki Charpentiera mają doniosłe znaczenie dla kultury mas czytelniczych. Idziemy w ślad za stęsknionym konfesjonistą, który czeka i szuka daremnie. I w ślad za stęsknionym poetą, który piększa i przepiększa szarzyznę dni ziemskich.

Stanisław Wasylewski.

Poznań.

Pisma nadesłane

„Rodzina Polska" miesięcznik. Zeszyt 8 Treść: Leon Radziejowski: „O jedności narodu". — Dr. Mich. Skrudlik: „Nikopoja" (z kultu i ikonografji M. Boskiej Zwycięskiej). — Roman Liwa: „Do przyjaciela" (wiersz). — J. Czarnecki: „Juljan Ejsmond" (zgon poety). — Stan. Baranowski: „Łata" (nowela). — Irena Lelewel-Frimaninowa: „Temu co nie wróci" (wiersz). — Leon Radziejowski: „Podola Pani" (powieść). — G. L.: „Fontanny rzymskie". — Józef Birkenmajer: „Wycieczka" (wiersz) tegoż autora: „Wróżka Państwa Andrzejostwa" (bajka). — Z wiedzy, literatury i sztuki, Na falach czasu, kącik rozrywkowy, Dział kobiecy z artykułami p. Zofji Zaleskiej: „Współpraca kobiet na terenie międzynarodowym", p. Marji Ankiewiczowej: „Co nam się w gospodarstwie opłaca?" — p. Marji Stefkowej: „Sztuczne perły". — p. Anieli Chmielińskiej: „Hafty samouczek Łowiczanek", „Kącik dla dzieci".

ŻYCIE KULTURALNE

Z POZNANIA DO CHICAGO.

Dowiadujemy się o sukcesie naszego rodaka Poznańczyka p. Szpingiera, którego trzy obrazy zostały niedawno sprzedane do muzeum w Chicago przez galerję Cheron'a. Wśród licznych prywatnych galeryj i „marszandów" Paryża zajmuje firma Cheron bardzo poważne stanowisko. Unikając skrajności kubizmu i konstruktcywizmu (w których znów specjalizuje się galerja Rosenheima) zwraca Cheron szczególną uwagę na bardziej realistyczne kierunki powojennego malarstwa i na wybijające się w tych kierunkach młode talenty, jak również na dzieła dawniejsze, z temi kierunkami związane.

W niewielkim lokalu na rue La Boetie można oglądać pyszne, a tak już dziś rzadkie, obrazy „celmka" Rousseau. W parę miesięcy po wojnie ukazał się ta również rysunek Foujity, młodego Japończyka, studjującego w Paryżu, rysunek ujęty na modłę japońską, a który — szczegół ciekawy — przedstawiał Matkę Boską z Dzieciątkiem. Z biegiem czasu Foujita dawał się poznać, głównie dzięki Cheron'owi. Urządzona w galerji tego ostatniego wystawa prac artysty w roku 1923 ustaliła jego sławę. Do Cheron'a udaje się w pierwszym rzędzie amator pragnący nabyć obraz Vlaminck'a Bosshard'a i tym podobnych przedstawicieli nowego stylu malarskiego. P. Szpingierowi można z radością powinszować, nietylko że kilka obrazów sprzedał, co się codzień każdemu artyście nie zdarza, nietylko że je sprzedał do muzeum w Chicago, które zbierając dzieła reprezentatywnych europejskich malarzy, zaliczyło go w ten sposób w ich poczet, ale i tego, że się to stało przez galerję Cheron'a która ma dobre wyczucie i — powiedziawszy żargonem malarskiej giełdy: wie kogo lansować. (lp)

NAUKA

Szkolnictwo krakowskie przed stu laty. Dr. L. Ręgorowicz naczelnik wydziału oświecenia na Śląsku ogłosił cenną pracę o szkolnictwie wolnego miasta Krakowa w dobie kuratorstwa Józefa hr. Załuskiego. (Wydawnictwo Nankowego Tow. Pedagogicznego.) Praca powyższa daje więcej niż obiecuje tytuł; mamy przed sobą obraz stosunków uniwersyteckich już od czasu objęcia Krakowa przez Polaków w 1809 r., m. in. walkę o wpływ na rozwój życia publicznego w Krakowie między prezesem senatu konserwatystą Wodzickim. a „jakóbinem" kołłątajowskim rektorem Litwińskim. Spory powyższe i burdy uliczne studentów powodują wmieszanie się państw protekcyjnych, Rosji, Austrji, Prus i konieczność uporządkowania stosunków. W tym celu w końcu 1826 r. przyjeżdża do Krakowa adjutant cesarza rosyjskiego płk. Józef Załuski. Działalność jego aż po rok 1836 tj. do czasu kiedy pospieszył do szeregów powstańczych, rozpatruje dr. R. szczegółowo i podkreśla zasługi kuratora, jako to: dbałość o zaprowadzenie ładu w uniwersytecie, rewindykację majątku uniwersyteckiego, podniesienie szkolnictwa średniego, i zawodowego, zorganizowanie i rozwój szkolnictwa powszechnego. Barwnie i zajmująco kreśli autor sylwetkę tego dobrego patrjoty, obrońcy młodzieży przed gwałtami Nowosilcowa, dawnego szwoleżera napoleońskiego i obrońcy honoru imienia polskiego wobec francuskiego historyka Thiersa. (J. St.)

MUZYKA

Verdi coraz żywszy. Z Wiednia piszą nam: Opera państwowa (dawniejsza nadworna), wystawi w tym sezonie „Don Carlosa" Verdiego. Tekst i scenarjusz opracował na nowo Franciszek Werfel. — Verdi coraz częściej zaczyna ukazywać się na scenach niemieckich ze swojemi wcześniejszemi dziełami, które w czasach wagnerytyzmu traktowano jako lichoty niegodne wspomnienia. Kolejno są grane z ogromnem powodzeniem „Simone Boccanegra", „Moc przeznaczenia", nawet „Luisa Miller" (z librettem opartem na „Intrydze i Miłości") a przyjdzie czas na „Makbeta" i „Bitwę pod Legnano". Obecnie przechodzi taką tryumfalną ekshumację wspaniały „Don Carlos". Przyczynił się do tego pośrednio Szalapin, który jako Filip II tworzy kreację godną swego Borysa Godunowa. Partje są w ogóle świetne, np. księżniczka Eboli jest jedną z najwspanialszych ról mezzosopranowych, jakie Verdi napisał. Franciszek Werfel, który obrabia tekst, jest autorem znanej książki „Verdi, romans o operze".

VARIA

Wspomnienia z niewoli. Wybornie schwytała „Tęcza" aktualność, drukując w dziesięciolecie „Cudu nad Wisłą" bardzo interesujące wspomnienia z niewoli u bolszewików w r. 1920, spisane przez p. dr. Zdziarską-Zaleską. W obecnym numerze jest ich ciąg dalszy, równie ciekawy jak początek, a zapowiedzianego dokończenia czytelnik będzie z ciekawością wyczekiwał. Co do ilustracyj, to chyba z każdym numerem są one w „Tęczy" świetniejsze, chociaż dawno ma i na tym punkcie rekord naszej prasy obrazkowej. (vb)

KRAJOZNAWSTWO

Barbarzyńca spalił prastary dąb. Na Górnym Śląsku, na drodze z Kępy pod Pszczyną do Pawłowic, stał wspaniały stary dąb, liczący podobno 1300 lat wieku, a mający przeszło sześć metrów obwodu. Przed paru dniami dąb ten spłonął doszczętnie, gdyż pewien Niemiec ze Starej Wsi oblał go „z figlów" naftą i podpalił. Dzikusa schwytano i pójdzie przed sąd, ale bezcenny zabytek przyrody przepadł bezpowrotnie. (kl)

LWÓW ZACZYNA NOWY SEZON.

Piszą nam z Lwowa:

Nowi dyrektorzy teatrów miejskich, Stanisław Czapelski i znakomity śpiewak Zygmunt Zaleski są już w pełni przygotowań, bo za kilka dni otwiera się pierwszy sezon pod ich dyrekcją, z którym Lwów tak wielkie łączy nadzieje. Teatr Wielki uległ gruntownemu remontowi, zwłaszcza co do urządzeń świetlnych, roboty dobiegają kresu. Zupełnie nowy Teatr Rozmaitości powstał w Domu Narodnym przy ul. Rutowskiego; jest to scenka kameralna, urządzona nietylko wygodnie, ale z wykwintem. Trzecią sceną miejską będzie Teatr Mały przy ul. Gródeckiej, a na wszystkich trzech zacznie się robota w terminie, mimo że nowi dyrektorzy mieli dużo przeszkód do pokonania.

Opera w Teatrze Wielkim otworzy podwoje oczywiście „Halką", jak każe tradycja. Będzie to wszakże „Halka" inna niż dotychczas, bo Zygmunt Zaleski przereżyserował ją kompletnie. Po niej usłyszymy „Toskę", również w zupełnie nowej edycji, pod kierunkiem Zaleskiego przygotowanej. W Teatrze Rozmaitości odbędzie się debiut (na Lwów) reżysera dramatu L. S. Schillera, debiut także autorski i niezwykle ciekawy. Schiller uscenizował mianowicie słynne „Zwycięstwo" Józefa Conrada,układając je w 22 obrazy, do których dekoracje stworzył nowo pozyskany artysta - malarz p. Daszewski. Talent inscenizatorski Schillera zapisał się w historji sceny polskiej takim eksperymentem, jak sceniczna wersja „Dziejów Grzechu", jednym z głośnych wieczorów Teatru Polskiego w Warszawie. „Conrad na scenie" będzie więc ewenementem zarówno teatralnym, jak literackim i zamierzeniami swojemi daje już przedsmak, po jakich nowych drogach posunie się teraz teatr lwowski.

Wreszcie w Teatrze Małym przystąpił do pracy reżyserskiej wytrawny artysta naszego dramatu p. J. Dobrzański, który będzie inscenizował lekką komedję Carpentera pt. „Papa Kawaler". Wszystkie te przygotowania budzą w mieście niemałe zaciekawienie. Publiczność lwowska już zmiarkowała, że zaczyna się nowa era, koniec szablonu i martwoty. (tl)

UMARŁ DRUKARZ - ARTYSTA.

Z Krakowa piszą nam:

Ledwie trzydziestu sześciu lat dożył ś. p Stefan Baranowski, jeden z niewielu może w Polsce drukarzy, godnych aby powoływać się na wielkie tradycje dawnych oficyn krakowskich. Był on drukarzem - artystą w najkompletniejszem znaczeniu słowa. Fachowiec pierwszorzędny, opanował technikę po wirtuozowsku, a obdarzony nietylko pracowitością, ale i talentem artystycznym, zajął miejsce w pierwszym szeregu naszych świetnych typografów, których Kraków posiada i którymi się chlubi.

Rychło też został kierownikiem drukarni Miejskiego Muzeum Przemysłowego, które wydaje przepyszne druki, zaczynając od „Rzeczy Pięknych", miesięcznika poświęconego zdobnictwu a redagowanego umiejętnie przez prof. Kazimierza Witkiewicza. Miarą jego artyzmu może być fakt, że nasze Towarzystwo Miłośników Książki tak wysoko mierzące w swoich dążeniach artystycznych, powierzyło śp. Baranowskiemu kierunek swoich wydawnictw, które zajmują wybitne miejsce nietylko w drukarstwie polskiem, ale światowem, zdobywając zagranicą uznanie i nagrody wystawowe.

Szkoda młodego życia, które tak wcześnie się urwało na ogromną stratę polskiej grafiki. Śp. Baranowski pięknie się zasłużył sztuce polskiej, a niemniej i swemu zawodowi, podnosząc drukarstwo swoją pracą i talentem na dawne wyżyny Hallerów, Victorów, Unglerów i innych mistrzów tłoczni. To też zostawił po sobie szczery żal, a grób jego pokryły wieńce od Muzeum Przemysłowego i od Towarzystwa Miłośników Książki, które przechowa trwale jego pamięć. B. K.

Książki nadesłane

James Oliver Curwood: „Bari. Syn szarej wilczycy". Poznań, św. Wojciech.

Artur Górski: „Glossy". O ludziach i ideach. Warszawa 1930. Dom Książki Polskiej.

Jerzy Bandrowski: „Wściekłe psy". Powieść. Wydanie drugie. Poznań. Wydawnictwo Polskie.

Przed międzynarodową konferencją rolniczą w Warszawie

Referat prasowy o programie i celach porozumienia państw rolniczych

Otwarcie konferencji ministrów rolnictwa państw rolniczych Europy środkowo - wschodniej, przybywających do Warszawy na zaproszenie rządu polskiego, nastąpi dn. 28. b. m. o godz. 10,30 w sali kolumnowej min. rolnictwa. Posiedzenie inauguracyjne będzie publiczne; konferencja potrwa 3 dni, przyczem w sobotę odbędzie się drugie publiczne zebranie plenarne. W międzyczasie pracować będą komisje.

W związku z międzynarodową konferencją rolniczą odbyła się w piątek w sali min. rolnictwa konferencja prasowa, którą zagaił minister rolnictwa, dr. Leon Janta-Połczyński, poczem wygłosił referat dyrektor departamentu ekonomicznego min. rolnictwa, dr. Adam Rose, mówiąc m. in.:

„Odkąd ukazały się pierwsze wiadomości o zwołaniu do Warszawy w sierpniu r. b. międzynarodowej konferencji kierowników polityki rolnej grupy państw Europy środkowowschodniej, konferencja ta stała się przedmiotem bardzo różnych komentarzy. Nie od rzeczy będzie przedewszystkiem sprecyzować cel konferencji warszawskiej.

Zadania konferencji są dwojakiej natury i dadzą się podzielić na dwie kategorje. Do pierwszej należą sprawy wzajemnego stosunku gospodarczego państw, uczestniczących w konferencji. Do drugiej — sprawy interesujące wspólnie państwa rolnicze w stosunku z innemi państwami. Jest rzeczą niezmiernie trudną podzielić państwa według stopnia ich zainteresowania sprawami rolniczemi. Gdyby według takiego klucza miano dobierać państwa zaproszone do Warszawy, to liczba uczestników konferencji byłaby niewątpliwie znacznie większą. Dlatego należało obok klucza — jeśli tak wolno powiedzieć — zawodowego zastosować klucz terytorjalny i zaprosić do ścisłej współpracy grupę regjonalną o interesach niejednolitych wprawdzie, lecz zbliżonych. Tem się tłumaczy, że zaproszenia ograniczone zostały do Finlandji, Estonji, Łotwy, Litwy, Czechosłowacji, Węgier, Rumunji, Jugosławji i Bułgarji. Poza Litwą wszystkie państwa przyjęły zaproszenia, przyczem Finlandja przyśle obserwatora.

„Rzut oka na mapę wskaże, że w warszawskiej konferencji uczestniczyć będzie zwarty geograficznie blok państw, reprezentujących razem około 80.000.000 ludności. Wszystkie wyżej wymienione państwa dotknięte są z powodu tegorocznego przesilenia rolniczego w sposób szczególnie dotkliwy i niewątpliwie silniejszy, niż państwa bardziej na zachód położone. Państwa, uczestniczące w konferencji warszawskiej, były w znacznej części objęte bezpośrednio działaniami wojennemi, a następnie daleko idącą dewaluacją pieniądza.

„Rolnictwo wszystkich państw zaproszonych do Warszawy cierpi z trojakich przyczyn: po pierwsze — z powodu ogólnogospodarczego przesilenia, które nawiedziło w tym roku cały świat; po drugie — z powodu coraz bardziej rygorystycznej polityki państw importerskich; po trzecie — z powodu bardzo silnej i nieskoordynowanej wewnętrznej konkurencji na rynkach trzecich. Jest rzeczą oczywistą, że konferencja warszawska nie może się zajmować przyczynami ogólno-gospodarczego przesilenia.

„Konferencja obesłana przez 8 państw nie może oczywiście zakończyć się uchwałami tak konkretnemi, do jakich może doprowadzić konferencja dwóch lub trzech państw, lecz jest rzeczą oczywistą, że zbliżenie się 8-miu państw ułatwi dalej idące porozumienie wszystkim tym, które ściślejszą wspólną akcję podjąć pragną".

Uwagi powyższe tłumaczą układ porządku obrad, który rząd polski na konferencji przedstawi. Pierwszy punkt tego porządku obrad zmierzać będzie do ustalenia bilansu handlowego poszczególnych państw Europy środkowej w odniesieniu do artykułów rolniczych i do stwierdzenia, w zakresie jakich artykułów państwa te ze sobą konkurują. Ściśle z tem łączyć się będzie sprawa zbadania, jakie skutki mogłoby pociągnąć za sobą dla bilansów handlowych tych państw zastosowanie nie raz wysuwanej zasady wolnego obrotu produktami przemysłowemi przy braku analogicznej zasady przy obrocie artykułami rolnemi. Równolegle z temi pracami, dotyczącemi bilansów handlowych, będzie się musiała konferencja, jako drugim punktem porządku obrad, zająć metodami racjonalizacji i centralizacji eksportu rolniczego, stosowanemi już na terenie poszczególnych państw, jak również nad możliwością międzynarodowej akcji, zmierzającej w oparciu o te metody do usunięcia szkodliwej konkurencji między państwami eksportującemi artykuły rolnicze.

W stosunku do tego ostatniego punktu Polska będzie mogła wykazać się dużem doświadczeniem, gdyż zrobiono tu wiele w zakresie racjonalizacji wywozu głównych artykułów rolniczych.

„Następny, t. j. trzeci punkt porządku obrad, zmierzać będzie do wyjaśnienia stanowiska państw uczestniczących w konferencji wobec polityki premij wywozowych dla artykułów rolniczych, coraz szerzej stosowanej w Europie. Stanowisko rządu polskiego w tej sprawie zostało już nieraz sprecyzowane. Rząd polski uważa premje wywozowe przy surowcach rolniczych za zjawisko wysoce szkodliwe i wprowadzające daleko idący chaos w międzynarodowe stosunki gospodarcze. Z chwilą jednak, gdy jedno państwo, eksportujące płody rolnicze, systemem tym się posługuje, inne muszą czynić to samo, o ile chcą opanować wynikający z tego spadek cen na rynku wewnętrznym. Tem się tłumaczy, że podczas gdy kilka lat temu jedno tylko państwo system premij wywozowych przy surowcach rolniczych stosowało, o tyle obecnie system ten rozszerzył się na szereg państw, między innemi i na Polskę, która, wobec polityki premjowej swego sąsiada, nie mogła nie stosować tego środka u siebie.

„Konferencja warszawska powołana będzie do tego, aby się zastanowić, czy grupa państw rolniczych nie jest w szczególności do tego powołana, aby polityce międzynarodowych wyścigów premjowych w drodze międzynarodowego porozumienia kres położyć.

Czwarty punkt porządku obrad dotyczy spraw bardziej specjalnych, lecz mających niemniej, dla państw eksportujących płody rolnicze, kapitalne znaczenie, a mianowicie spraw weterynaryjnych. Konferencja będzie musiała się zastanowić nad tem, w jaki sposób państwa te będą mogły nawiązać ścisłą współpracę i kontakt w zakresie służby weterynaryjnej, a dalej w jaki sposób mogłyby się wspólnemi siłami bronić przeciwko nadużywaniu przepisów weterynaryjnych przez państwa importerskie. Następny punkt porządku obrad dotyczyć będzie form wspólnej pracy państw rolniczych w stosunkach zewnętrznych.

„Konferencja będzie powołana do zaznajomienia się z odpowiedziami poszczególnych państw, udzielonemi na kwestjonarjusz Ligi Nar., rozesłanemi w myśl t. zw. protokółu genewskiego z dn. 24 marca 1930 r. Po zbadaniu tych odpowiedzi będzie musiała konferencja zastanowić się nad tem, czy koordynacja wystąpień państw rolniczych na terenie genewskim nie powinna nastąpić w sposób wyraźny i programowy. Perjodyczne zjazdy kierowników polityki rolnej różnych państw mogłyby może okazać się właściwym terenem dla bliższego zapoznania się z metodami polityki rolnej, uprawianej w różnych państwach, a może i terenem pewnego sharmonizowania wysiłków podejmowanych przez państwa dla wzmożenia, względnie przekształcenia produkcji rolniczej.

Sprawy te stanowić będą ostatni punkt porządku obrad. Oczywiście, nie jest wykluczone, że przy zetknięciu się poważnych ilości osób, zajmujących się zagadnieniami polityki rolnej i przy zapoznaniu się ze wspólnemi bolączkami, uczestnicy konferencji będą mogli zająć się i innemi sprawami wspólnie ich interesującemi, a nieobjętemi porządkiem obrad".

W sprawie wystąpienia Treviranusa

Zarząd główny Związku Obrony Kresów Zachodnich ogłosił następujące oświadczenie:

Jesteśmy świadkami nowej prowokacji ze strony oficjalnych czynników niemieckich. Oto w dniu 10 b. m. minister Rzeszy Niemieckiej Treviranus odważył się zaatakować całość naszych granic zachodnich. Związek Obrony Kresów Zachodnich ustawicznie zwracał uwagę na istnienie rewizjonistycznych zakusów niemieckich.

Przez pewien czas hasła odwetu głosiły tylko pewne odłamy prasy, a ataki przeciw Polsce wychodziły z kół zapamiętałych w szale szowinizmu i nienawiści plemiennej, nieobliczalnych i nieodpowiedzialnych jednostek lub ugrupowań. Dziś musimy stwierdzić z całym naciskiem, że obecnie systematyczną akcję przeciw Polsce i naszym granicom prowadzą już odpowiedzialne i oficjalne czynniki niemieckie, że tylko przypomnimy mowy prezydenta Hindenburga, memorjał Schachta, oświadczenie ministra Groenera z okazji debat parlamentarnych nad budową pancernika A, oraz ostatnią mowę ministra Treviranusa. Należy przytem pamiętać, że równolegle z temi enuncjacjami idzie celowa akcja, dość wskazać na rokowania handlowe polsko-niemieckie, przyjęcie tak zwanego Ostprogrammu, podstępną i obłudną propagandę niemiecką w prasie zachodnio-europejskiej.

Stanowisko społeczeństwa polskiego wobec niemieckich prowokacyj było zawsze jednolite i zdecydowane. Manifestacje, organizowane przez Zw. O. K. Z. w całej Polsce, były tego najwymowniejszym dowodem.

Manifestacje te były ostrzeżeniem pod adresem Niemiec a równocześnie zwróceniem uwagi całej opinji politycznej w Europie na to, że akcja niemiecka uniemożliwia pokojowe współżycie dwóch narodów. Musimy stwierdzić, że spokojne i pełne godności zachowanie się polskiego społeczeństwa nietylko nie znalazło zrozumienia u narodu niemieckiego, niestety zostało nawet uznane za objaw naszej słabości.

Wyraźnie i jasno musimy oświadczyć, że społeczeństwo polskie stało zawsze na stanowisku nienaruszalności granic i poszanowania traktatów i z bólem, lecz spokojnie i z godnością przyjmowało konsekwencje tego stanowiska. Konsekwencją tą było pozostawienie poza naszą granicą ogromnego szmata odwiecznie polskiej ziemi z blisko miljonem zamieszkałych na tej ziemi Polaków. A mieliśmy przecież moralne prawo upominać się i o te ziemie i o pozostałych za zachodnią granicą Polaków. Nie potrafiono, czy nie chciano zrozumieć w Berlinie tego naszego stanowiska i jako odpowiedź otrzymało polskie społeczeństwo nowe prowokacyjne wystąpienie ministra Treviranusa.

Wobec tego cały naród polski musi odtąd przemawiać mocno i twardo, by mógł być w Berlinie zrozumiany, a Europa, ażeby dowiedziała się, że obecna polityka niemieckich czynników oficjalnych przez ich wyzywające wystąpienia zmierza do wywołania nowej zawieruchy wojennej.

Naród polski oświadcza społeczeństwu niemieckiemu i społeczeństwu całej Europy, że nigdy i za żadną cenę nie dopuści do zmiany swych granic. Cała Europa musi zrozumieć, że wszelkie zakusy na nasze granice utrudniają pokojowe współżycie dwóch sąsiednich narodów i państw i prowokują wybuch wojny. Godność narodowa nie pozwala społeczeństwu polskiemu na spokojne przyjmowanie dalszych prowokacyj niemieckich.

Dlatego też Zarząd Główny Związku O. K. Z. zwrócił się do Pana Premjera, jako kierownika rządu, o podjęcie energicznej interwencji u rządu niemieckiego. Zarząd Główny Związku O. K. Z. wyraża głębokie przekonanie, że rząd polski wystąpi godnie i silnie i potrafi zdobyć u odpowiedzialnych za spokój europejski czynników politycznych poparcie w kierunku uzyskania gwarancji na zaprzestanie prowokowania wojny.

Do całego zaś społeczeństwa polskiego Zarząd Główny Związku O. K. Z. zwraca się z ostrzeżeniem, że całość i bezpieczeństwo naszej granicy zachodniej jest zagrożone. Dotąd, dopóki nie ustają niemieckie zakusy, wołamy o mobilizację całego społeczeństwa z hasłem: frontem do morza i zachodnich granic państwa.

Małopolska bez administracji

W związku z położeniem w Małopolsce wschodniej pisze „ABC":

„W okresie, gdy działalność terorystów ukraińskich osiągnęła swój punkt kulminacyjny i społeczeństwo oczekuje od strony władz wzmożonej czujności i energiczniejszego przeciwdziałania, w stolicy wschodniej Małopolski,

„niema wojewody, bo na stanowisko, opróżnione przez p. Gołuchowskiego nie mianowano dotychczas nikogo,

„niema starosty, bo w ciągu długich tygodni czynniki miarodajne nie mogą zdecydować się na naznaczenie następcy po p. Klotzu,

„niema komendanta policji, bo dotychczasowy komendant p. Trojanowski został przed dwoma tygodniami zawieszony w urzędowaniu i wreszcie,

„niema naczelnika urzędu bezpieczeństwa, bo kierownik tej ważnej placówki znajduje się na urlopie...

„W najtrudniejszym dla administracji okresie Lwów znalazł się bez wojewody, starosty, komendanta policji i naczelnika urzędu bezpieczeństwa! Czyż w takiej sytuacji można się dziwić, że wołania opinji o energiczne przeciwdziałanie akcji terorystycznej pozostają bez odpowiedzi?

„P. minister Składkowski, mąż „niepospolitej" energji, szybki w decyzji i w działaniu na polu higjeny społecznej, w tym wypadku okazuje podziwu godny spokój i wstrzemięźliwość. Głuchy na głosy, idące z Małopolski wschodniej namyśla się, rozważa, nie może się zdecydować".

Adres Ligi Morskiej i Rzecznej w Poznaniu: Inż. Bielenia, Poznań, Ratusz — Konto czekowe P. K. O. 207 083.

Upiór z Berlina

Nie widziany od lat dwunastu upiór niemiecki zaczyna ukazywać się coraz częściej na gościńcu, wiodącym do porozumienia narodów.

Z wspomnień o ś. p. ks. inf. Kretschmerze

Śp. dziekan infułat kapituły gnieźniejskiej ks. kanonik Kretschmer był człowiekiem zacnym i cieszył się wielkiem poszanowaniem wśród Polaków. aczkolwiek z pochodzenia Niemiec, ojciec jego był prof. sem. naucz. w Paradyżu, zawsze odnosił się jak najżyczliwiej do Polaków, bywał w domach polskich, zawierając nawet stosunki przyjacielskie z niektóremi rodzinami polskiemi w Gnieźnie.

Do jakiej narodowości Niemcy go zaliczali niewiadomo; na odnośne zapytanie z tej strony śp. Zmarły dałby prawdopodobnie odpowiedź taką, jaką inny katolicki ksiądz udzielił pewnemu pruskiemu oficerowi, że jest „utrakwista"; oficer ów, był o tyle mądry, że dalszych pytań zaniechał, nie znając znaczenia tegoż wyrazu.

Przypominam sobie, że ks. kan. Kretschmer sprawił Niemcom w czasie wojny wielki zawód; obchodzono w lasku pod Gnieznem w Dalkach, wielki festyn „zwycięstwa", przyczem wbijano „złote" gwoździe w drewniany posąg Hindenburga. Na placu znalazło się kilka tys. uczestników, urzędników, wojskowych, kolonistów itp. Kapituła gnieźnieńska wydelegowała nolens volens ks. kan. K. jako swego przedstawiciela. Odbyły się wielkie mowy. Przy wbijaniu gwoździ pamiątkowych wypowiadali przedstawiciele władz i organizacyj jakąś sentencję, która musiała być „erzdeutsch"; posypały się więc powiedzenia silne, iście niemieckie, zdradzające butę i pychę narodową. Nadburmistrz Nollner powiedział: „Solche Führer wie er (Hindenburg) gibt uns Wodan noch mehr". Inni podobnie. „pięknie wypowiadali sentencje. W końcu występuje ks. kan. Kretschmer; cisza i oczekiwanie dokoła... zapomniał on jednak w tej chwili o festynie niemieckim, a nawet o niemieckim języku. Wystąpił skromnie z pośród wielkości niemieckich, a uderzywszy młotkiem, wycisnął z natężeniem przez usta łacińskie „per lucem et per crucem i odszedł. Konsternacja w audytorjum, chrząkania i ogólne oburzenie festujących... ski

Wspomnienie pośmiertne

Z kół lekarskich otrzymujemy następujące wspomnienie pośmiertne:

W dniu 19. sierpnia r. b. zmarł po długich cierpieniach, znoszonych z przedziwną cierpliwością i spokojem Kolega nasz ś p. dr. Piotr Sobański. Nieubłagana śmierć zabrała społeczeństwu zdolnego i prawdziwie gorliwego młodego lekarza, pełnego patrjotyzmu i obywatelskich zalet, a nam, — którzyśmy z nim współpracowali — zacnego i kochanego Kolegę, obdarzonego wybitnemi zdolnościami i umiejętnością w opiece nad chorymi, do których odnosił się zawsze ze szczerą życzliwością i oddaniem, nawet w chwilach, kiedy sam był cierpiący. W gorliwem wypełnianiu swych obowiązków, zaniedbywał częstokroć, własne zdrowie, gdyż miewał stany podgorączkowe, do czego dopiero w rozwoju swej choroby płucnej się przyznał; to też, już jesienią roku ubiegłego choroba poczęła czynić szybkie postępy, wystąpiły powikłania i upadek sił, — przestał pracować, jednakże, snując jeszcze nadzieję powrotu do pracy, której się z zamiłowaniem poświęcił. Przed kilku miesiącami wystąpiło tak znaczne pogorszenie, że straciliśmy już nadzieję utrzymania drogiego nam życia, które zgasło tak młodo w rozwoju twórczej pracy.

Ś. p. dr. medycyny Piotr Sobański l. 29, pochodził z Sarnowej pod Rawiczem. Gimnazjum ukończył w Lüben (Śląsk), poczem kształcił się na wydziale lekarskim Uniwersytetu Poznańskiego. Podczas najazdu bolszewickiego, zgłosił się w 1920 r. jako ochotnik do wojska polskiego, i przyjmował żywy udział w walkach na froncie bolszewickim. Przed otrzymaniem dyplomu uniwersyteckiego, pracował około 2 lat u prof. Dr. Padlewskiego w Poznaniu, skąd wyniósł wiele znajomości z zakresu bakterjologji i prac doświadczalnych. Ukończył wydział w 1928 r. i po odbyciu służby wojskowej, pracował jako asystent w lecznicy pod Obornikami. W. J.

Dziesięciolecie Polskiego Tow. Krajoznawczego

Z okazji obchodu dziesięciolecia miejscowego oddziału P. T. K. odbył się w Bydgoszczy w dniu 15 — 17 bm. trzydniowy zjazd krajoznawczy. W pierwszym dniu po nabożeństwie we Farze, goście udali się pod kierownictwem red. Fiedlera autobusami szlakiem Bydgoszcz — Chełmno — Grudziądz — Sartowice — Świecie celem zwiedzenia tych miejscowości. Dzień następny poświęcony był zwiedzaniu miasta Bydgoszczy, wieczorem zaś odbyło się na sali Rady M. posiedzenie zjazdu. Zebranie zagaił red. Fiedler, prezes miejscowego oddziału; następnie wybrano prezydjum w osobach inż. Olszakowskiego z Włocławka, prof. Puternickiego z Lublina i prof. Węgrzynowicza z Krakowa, prezesa Komisji Kół Krajoznawczych Młodzieży. Imieniem miasta powitał zebranych wiceprezydent dr. Chmielewski, który w swem przemówieniu podniósł znaczenie krajoznawstwa w Polsce a specjalnie na terenie miasta Bydgoszczy. Następnie red. Fiedler zobrazował działalność miejscowego oddziału w okresie ub. 10 lat. Mówiąc o nastrojach w kole, stwierdził z ubolewaniem, że zainteresowanie starszego społeczeństwa, które w pierwszych latach było niezmiernie żywe, osłabło w ostatnich latach dla idei krajoznawczej bardzo; na zebrania i wykłady przychodzi zaledwie kilka osób; wycieczki krajoznawcze również nie dopisują, natomiast zdołano ideą krajoznawczą młodzież zainteresować, która z zapałem zabrała się do pracy.

Na terenie miasta założono dotychczas cztery koła młodzieży. Od roku 1929, po złączeniu oddziału z Tenning - Klubem idzie praca w innym kierunku. W tymże roku oddział bydgoski, licząc z okazji wystawy poznańskiej na wielki napływ gości, urządził i umeblował sale i schroniska i przygotował kilkudziesięciu przewodników; tymczasem zwiedziło Bydgoszcz tylko 3.000 gości razem a przygotowano się na przyjęcie 9.000 gości w jednym tylko miesiącu maju. Z wydawnictw oddziału referent wymienił na pierwszem miejscu „Przewodnik po Bydgoszczy", który doczekał się już drugiego wydania. Mimo pewnych zawodów oddział budgoski nie zraził się dalszą pracą, będąc przeświadczony, że robota nie poszła na marne.

Następnie inż. Olszakowski złożył jubilatowi w im. Rady Gównej życzenia dalszego rozwoju, poczem prof. Węgrzynowicz podał zasady pracy w kołach młodzieży, dziękując oddziałowi bydgoskiemu za dotychczasową wydajną współpracę z miejscowemi kołami młodzieży, z których koło przy sem. naucz. swemi pracami wiedzę o kraju znacznie powiększyło; prace te stanowią materjał źródłowy, do skoordynowania którego przystąpili obecnie studenci Uniwersyt. Krakowskiego. Prof. Węgrzynowicz zaznaczył, że w 1932 r. odbędzie się w Bydgoszczy ogólnopolski zjazd delegatów kół młodzieży.

Ostatni dzień zjazdu poświęcony był zwiedzaniu uroczych jezior Słupowskich i Byszewskich oraz malowniczo nad Brdą położonego Koronowa. ski.

Konkurs

Śląskiego Związku Akademickiego

pod tytułem: „Rola inteligencji polskiej w dziejach odrodzenia narodowego na Górnym Śląsku".

W dziejach odrodzenia narodowego polskiego ludu górnośląskiego odegrała inteligencja polska, zarówno rodzima górnośląska, jak i pozaśląska, rolę niepoślednią.

Śląski Związek Akademicki, chcąc działalność narodową tej inteligencji utrwalić w osobnem opracowaniu, ogłasza niniejszem konkurs na pracę p. t.: „Rola inteligencji polskiej w dziejach odrodzenia narodowego na Górnym Śląsku", wyznaczając 2 nagrody w kwotach 3.000 i 1.500 zł., za 2 najlepsze opracowania tego tematu.

Prace, przepisane na maszynie, winny być nadesłane do 1. marca 1931 r. do Sekretarjatu Śląskiego Związku Akademickiego, Katowice, ul. Stawowa 10 II, w zapieczętowanych kopertach, opatrzonych godłem. Oprócz tego winna być dołączona koperta zapieczętowana zawierająca nazwisko autora. Prace nagrodzone zostają własnością Związku.

Sąd konkursowy będzie się składał z 7 członków: 1) marszałka Wolnego, 2) ks. kanonika dr. Szramka, 3) ks. dziekana Kudery, 4) adw. Kobylińskiego, 5) adw. Mildnera, prezesa Śl. Związku Akademickiego, 6) biljotekarza Konstantego Prusa i 7) dyr. Piotra Pampucha.

Za Śląski Związek Akademicki
(—) Jan Mildner.

Wyścig o połeć słoniny

Anglja jest, jak wiadomo, krajem tradycyj. Barokowe stroje sędziów, zawsze jednakie, zgodne z odwieczną tradycją, sposób obchodzenia uroczystości i świąt, przyjmowania gości i t. p. znane są już każdemu, chociażby nigdy w Anglji nie był, z czytania powieści angielskich. — Istnieją jednak w poszczególnych hrabstwach angielskich tradycje bardzo zabawne.

Takim jest utrzymana w hrabstwie Essex odwieczna tradycja,która corocznie w letnim sezonie stanowi okazję do wesołego obchodu, ściągającego do Dunmow wielu Anglików i cudzoziemców. Ceremonja ta ma nazwę „Dunmow Flitch" (połeć słoniny z Dunmow). Corocznie, w porze zabijania wieprzy, co niezawsze przypada w tym samym czasie, zależnie od gorętszego czy chłodniejszego lata, w końcu lipca czy początku sierpnia, wszystkie młode pary okoliczne muszą publicznie zdawać sprawę, czy w ciągu pierwszego roku pożycia małżeńskiego ani razu nie doszło między obojgiem młodych małżonków do swarów i zwad. Nieliczne te pary, które okazały się zupełnie zadowolone z siebie podczas tego pierwszego, naprawdę najtrudniejszego roku wzajemnego przystosowania się charakterów i usposobień, dopuszczane są do wyścigu o wyznaczoną za zgodność pożycia małżeńskiego nagrodę w postaci tłustego połcia wieprzowego.

W oznaczony uprzednio i ogłoszony w miejscowej gazecie dzień, specjalnie powołane jury, które ma wypowiedzieć się w danej sprawie, nadto adwokaci wybrani przez losowanie, publicznie, wpośród licznie zgromadzonego tłumu, rozważyć muszą wszystkie pro i contra podanych, przez ubiegających się o nagrodę, dziejów ich małżeńskiego pożycia.

Tegoroczny obchód budził szczególne zaciekawienie, odbywał się bowiem wedle specjalnie rozesłanej do prasy zapowiedzi, pod przewodnictwem słynnego karykaturzysty angielskiego, Toma Webstera. Czcigodny Dunnico, wiceprzewodniczący Izby Gmin, w asystencji dwóch wybitnych osobistości zpośród obywateli Essexu, wygłosił panegiryk na cześć par, ubiegających się o nagrodę, zaś znany pisarz, Hannen Swaffer, wraz z dwoma pomocnikami, z których jednym był wiceszambelan dworu królewskiego, odegrali rolę adwokatów, broniących połcia. Po wysłuchaniu sprawozdań wyjątkowo zgodnych i szczęśliwych trzech par, — znalazły się tylko trzy takie — oświadczył Tom Webster, że w czasach powszechnego zepsucia obyczajów, opowiedziane przez nie dzieje, ich wyjątkowo harmonijnego pożycia brzmią bardziej fantastycznie, aniżeli opowieści Edgara Poe. Z kolei adwokaci próbowali obronić połeć, usiłując wykazać szczęśliwym, wzorowym małżonkom niekonsekwencje podawanych przez nich faktów, po krótkiej wszelako, pełnej przekomicznych epizodów walce adwokatów z zeznaniami bohaterów i świadków, przyznana została smakowita, ociekająca tłuszczem nagroda miejscowemu syndykowi i zarazem deputowanemu, który, jak to stwierdzono dowodnie, podczas całego roku i jednego dnia małżeńskiego swojego pożycia, ani razu nie posprzeczał się z młodą swoją żoną i ani razu nie miał powodu do złorzeczenia swojemu wyborowi, ani wogóle instytucji małżeńskiej.

R. B.

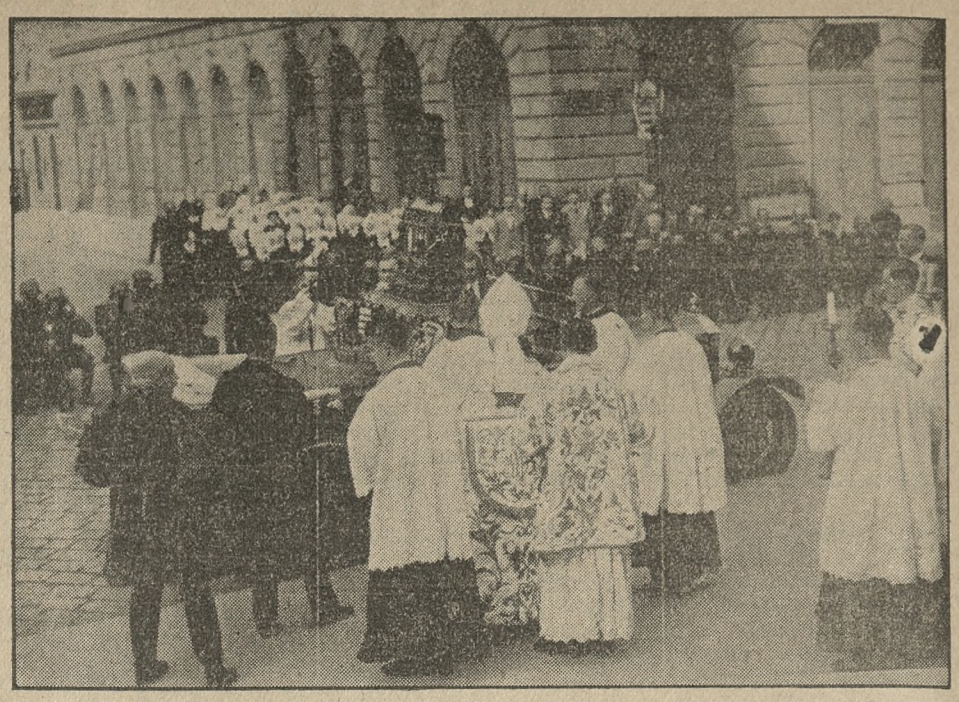

Uroczystości ku czci św. Emeryka w Budapeszcie
W Budapeszcie odbywają się obecnie w obecności legata papieskiego Sincero, arcybiskupa Westminsteru i całego kleru węgierskiego uroczystości 900-lecia świętego Emeryka, który był Węgrem. Fotografja przedstawia procesję, w której niesione są relikwje św. Stefana, ojca św. Emeryka

Policyjne zdolności kury

Wałęsające kury były niejednokrotnie powodem przykrości sądowych, ale jedna z nich w miejscowości Merlas, niedaleko miasta Grenoble we Francji, stanie się powodem poprawienia wielkiego błędu sprawiedliwości.

Dziewięć lat temu, w tej miejscowości, zdarzył się tragiczny wypadek. Jeden z tamtejszych mieszkańców, zamożny włościanin, Delfin Poulat, pędził swoje bydło wzdłuż drogi, gdy nagle huknął strzał. Poulat otrzymał cały nabój śrutu w twarz i wskutek rany zmarł. Władze uznały, że ma się tu do czynienia z morderstwem i przedsięwzięły skrupulatne śledztwo, które z początku nie dawało żadnych wyników, aż wreszcie doprowadziło do sensacyjnego aresztowania. Oto jako morderca Poulata znalazł się pod kluczem nie kto inny tylko burmistrz tej miejscowości, niejaki Garin.

Zamknięty w areszcie Garin zapewniał o swej niewinności, ale udowodniono mu, że strzał dany był z jego myśliwskiej fuzji, a ponieważ wykryto, że pomiędzy Garinem a Poulatem istniały jakieś nieporozumienia, więc były burmistrz, postawiony przed sąd, został skazany na 5 lat więzienia i 18 tys. franków odszkodowania dla rodziny zmarłego.

Garin, ciągle protestując, odsiedział więzienie, został prawie że zrujnowany nałożoną na niego grzywną, i stał się człowiekiem nieszczęśliwym, który nie mógł się pozbyć piętna mordercy, jakie odtąd w opinji publicznej na nim zaciążyło.

Parę dni temu dopiero, jak donosi prasa paryska, a więc w 9 lat przeszło po opisanych faktach, jedna z mieszkanek miejscowości Merlas niejaka p. Burlet, goniąc za kurą, która wyrwała się z jej kurnika, dotarła do opuszczonej szopy w polu i tam dopiero zdołała schwytać zbiega, który się tymczasem zagrzebał w mierzwie. Jednakże kura nie była jedyną zdobyczą. W dołku, który sobie ptak wygrzebał, pani Burlet znalazła pożółkłą od starości kartkę, która nosiła datę z 1921 roku. Zaintrygowana coby to było, pani Burlet nie rzuciła świstka, ale rozwinęła go i przeczytała:

„Ja, niżej podpisany — była treść osobliwego pisma — który nazywam się Józef Granet, oświadczam, że wziąłem dubeltówkę p. Garina z jego komory, ażeby zapolować na zwierzynę, i że przez tragiczny przypadek zastrzeliłem Poulata. Każdego, ktoby znalazł tę kartkę, proszę ażeby ją zaniósł do sądu. — Istotnie w owej miejscowości żył człowiek przed 9 laty z nazwiskiem Granet i ten człowiek, w dwa miesiące po napisaniu znalezionej obecnie kartki, a w znaczny czas po skazaniu Garina popełnił samobójstwo.

Wobec znalezienia tak sensacyjnego dokumentu, świadczącego o jego niewinności, były burmistrz w Merlas Garin, domaga się obecnie wznowienia procesu i oczyszczenia jego czci. S. F.

Dobry pomysł

W północnym stanie amerykańskim Massachusetts władze wpadły na kapitalny pomysł zabezpieczenia przechodniów od przejechania przez samochody.

Każde auto, które jedzie za szybko, samo się zdradza przed okiem policjanta. Taksometr bowiem każdego samochodu pokazuje na szybce umieszczonej z tyłu wozu, numer auta, oświetlony różnemi kolorami, zależnie od stopnia szybkości jazdy.

Zielony kolor pokazuje, że jazda jest normalna, żółty że szybka, a czerwony ostrzega już przed niebezpieczeństwem. Każdy zaś właściciel auta został obowiązany do zaopatrzenia swego wozu w taki ulepszony taksometr, pod groźbą odebrania mu prawa jazdy i znacznej kary pieniężnej. S. F.

Półtora miljona za jedną książkę

Londyńskie British Museum nabyło ostatnio od znanego multimiljonera amerykańskiego, Piereponta Morgana za 33.000 funtów szterlingów, czyli około półtora miljona złotych, egzemplarz dzieła księcia Jana de Belford, syna Henryka IV, „Księga Godzin", będącego niezwykle rzadkim białym krukiem". Dzieło to ozdobione jest 300 prześlicznemi minjaturami współczesnych znakomitości i pochodzi z końca XV stulecia.

O usprawnienie lewej ręki

Francuska Akademja medyczna na jednem z ostatnich posiedzeń uchwaliła zwrócić się do ministerstwa oświecenia publicznego z projektem wprowadzenia wewszystkich szkołach, w pierwszym zaś rzędzie w szkołach początkowych, obowiązku posiłkowania się przy pisaniu w równej mierze obydwiema rękami. Według tego projektu uczniowie przez jeden dzień obowiązani byliby pisać prawą ręką, następnego zaś dnia — lewą. Projekt ten ma na celu usprawnienie lewej, która dotychczas zazwyczaj jest o wiele mniej używana do różnych czynności niż prawa a wskutek tego mniej jest wyrobiona. Usprawnienie zwiększyć ma znakomicie wydajność pracy.

Propaganda małżeństwa

W Tryjeście zawarto w ciągu jednego dnia 72 związków małżeńskich, poczem nowożeńcy przy wydatnej pomocy władz faszystowskich wysłani zostali do Rzymu, gdzie przez trzy dni na koszt państwa będą zwiedzali zabytki wiecznego miasta. Jedyna ta w swoim rodzaju wycieczka zostanie następnie przyjęta na audjencji przez Mussoliniego. Dzieje się tak z rozkazu Mussoliniego, który w obliczu obniżającej się od kilku lat cyfry urodzin we Włoszech, polecił jaknajdalej posuniętą propagandę małżeństwa. Szef faszystów tryjesteńskich jest pierwszym, który dla tem większej zachęty wymyślił premję bezpłatnej podróży do Rzymu, dla tych wszystkich, którzy wyrażą zgodę zawierania ślubów grupami.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Sinaia — Warszawa

Żyjemy w okresie bardzo ożywionej działalności w dziedzinie europejskiej polityki handlowej. Zdarzenia, które dawniej następowały po sobie w odstępach dziesięcioletnich, dzisiaj gonią jedne za drugiemi. Data zamknięcia jednej konferencji międzynarodowej schodzi się z datą otwarcia drugiej konferencji. Rzecz oczywista, że nie wszystkie obrady międzynarodowe przynoszą pożądane owoce. Raczej możnaby stwierdzić, że w porównaniu z wysiłkami zmierzającemi ku internacjonalizacji życia gospodarczego, stosunkowo bardzo nikłe na tej drodze osiągnięte są rezultaty.

Poszukajmy przyczyny tego zjawiska. Dlaczego wyniki tylu konferencyj międzynarodowych są tak skąpe? Odpowiedź: ponieważ inicjatywa różnych poczynań na forum światowem skażona była nieszczeremi zamiarami, zamaskowanemi gładkosłowiem dyplomatycznem.

Dla przykładu: inicjatywa zniesienia barjer celnych wypływała z chęci mocarstw przemysłowych opanowania rynków państw rolniczych, które po wojnie z tych, czy z innych względów przystąpiły do forsownego uprzemysławiania swoich organizmów gospodarczych. Idea zniesienia zakazów przy- i wywozu, jak również myśl stworzenia rozejmu celnego mają to samo źródło.

Państwa rolnicze doskonale zdawały sobie sprawę z zamiarów mocarstw przemysłowych i do zawarcia konwencyj, któreby wyszły na wyraźną ich szkodę, nie dopuszczały. Wzamian, kraje rolnicze zaczynają obecnie dawać dowody, że nietylko biernie odnoszą się do haseł solidarności gospodarczej świata, ale i czynnie. Konferencja w Sinaia stworzyła dzieło, jakiem nie może poszczycić się żadna dotychczasowa konferencja: zamiast czczych formuł utworzono rzecz trwałą i naprawdę wartościową, mianowicie zespolono dwa kraje, sąsiadujące ze sobą w dorzeczu Dunaju, t. j. Rumunję i Jugosławję, posiadające jednakową strukturę gospodarczą. W toku są pertraktacje o przyciągnięcie Węgier do porozumienia oraz o zbliżanie się naddunajskich państw rolniczych do Czechosłowacji.

Przyszła konferencja warszawska jeszcze bardziej wpłynie na przebudzenie się świadomości wschodniej i południowej Europy, rozszerzy ramy bloku państw rolniczych i scementuje ten blok. Zaś trwałą podstawą porozumienia będzie fakt uczciwego, pozbawionego ubocznych myśli sposobu wzajemnego odnoszenia się do siebie kontrahentów.

Na takiemże podłożu należy oprzeć stosunek „Europy B" do „Europy A", t. j. wschodu do zachodu. Nie można żądać od państw przemysłowych, jak to czyni minister rumuński p. Madgearu, aby niepomne konwencyj z krajami zamorskiemi, uprzywilejowały import produktów rolnych z państw europejskich z niekorzyścią dla przywozu zamorskiego, wyszłoby to bowiem na niekorzyść Europy Zachodniej. Natomiast można i trzeba wyciągnąć dłoń do niej po pomoc nietylko we własnym, ale i w jej interesie.

Krótkie informacje gospodarcze

— Wedle statystyk urzędowych w połowie bm. w Wiedniu pobierało wsparcia 73 216 robotników bezrobotnych. W porównaniu z tym samym okresem r. ub. wzrost bezrobocia wynosi 18 492.

— Wkrótce ma być rozpisany konkurs na budowę nowych magazynów towarowych w porcie ryskim, dla której przeznaczono sumę 500 tysięcy łatów (zł. franków).

— Dnia 6 września w Bari nastąpi uroczyste otwarcie Targów Lewantyńskich (Fiera di Levante). Uczestnikom Targów koleje włoskie udzielają znacznych zniżek.

— Dwie największe stocznie włoskie Cantiere Navale Triestino i Stabilimento połączyły się w jedno przedsiębiorstwo pod nazwą Cantiere Navale della Vittoria.

— Z Melbournu donoszą, że niedaleko Brishane odkryto nowe pokłady złota o dość dużej wydajności.

— Związek farmerów w Santa Fe (Południowa Ameryka) zawiązał pool pszeniczny, opierając się na wzorach kanadyjskich za pośrednictwem wspólnego biura sprzedaży.

— Zw. producentów gumowych w Singapore zgodził się, olbrzymią większością głosów, na ograniczenie produkcji według schematu przedłożonego przez komitet angielsko - holenderski.

Stan wkładów i pożyczek w spółdzielniach

Biuletyny Państwowej Rady Spółdzielczej o stanie wkładów oszczędnościowych, rachunków bieżących i pożyczek udzielonych, które od października 1929 r. ukazują się co kwartał, są znakomitem źródłem informacyjnem o działalności kredytowej i oszczędnościowej poszczególnych związków spółdzielczych.

Ostatni biuletyn P. R. S., obrazujący stan wkładów rach. bież. i pożyczek na dzień 1 kwietnia b. r., daje pogląd na wydatny wzrost oszczędności i działalności kredytowej w spółdzielniach w ciągu I kwartału b. r., mianowicie wkłady powiększyły się w tym czasie o 39,3 milj. zł do sumy 321,5 milj. zł, a łącznie z pozostałościami na rachunkach bież. do 364,7 milj. zł.

Powyższa liczba stanowi wprawdzie w porównaniu ze stanem wkładów spółdzielni kredytowych na dzień 31 grudnia 1925 r. w wys. 35,6 milj. zł — 10½-krotny wzrost, jednak w porównaniu z sumą wkładów wszystkich typów instytucyj kredytowych, wynoszącą na dzień 1 kwietnia 1930 r. 2.876.6 milj. zł, jest ona bezspornie niską i świadczy, że pod względem zasobności we wkłady spółdzielczość stoi u nas jeszcze na szarym końcu pomimo wykazanych na dzień 31 grudnia 1929 r. 6.994 placówek. Przewyższają ją bowiem banki akcyjne, wykazujące na dzień 1 kwietnia 1930 r. 935,8 milj. zł wkładów, komunalne kasy oszczędności (513 milj. zł) i P. K. O. (379,5 milj. zł.).

Suma wkładów w spółdzielniach kredytowych, należących do 18 związków rewizyjnych, wynosząca na dzień 1 kwietnia 1930 r. 321,5 milj. zł, rozdziela się na 4.535 spółdzielni uwzględnionych i 352.297 wkładców, czyli przeciętna na jedną spółdzielnię wynosi 70.899 zł, a na jednego wkładcę 912 zł.

Pożyczek udzieliły wszystkie spółdzielnie na sumę 550.6 milj. zł, czyli przeciętnie na 1 spółdzielnię przypada 121 tys. zł.

Wkłady w 641 spółdzielniach kredytowych trzech związków należących do Unji Związków Spółdzielczych w Polsce (Zw. Spółdzielni Zarob. i Gosp. w Poznaniu, Zw. Spółdzielni Pol. w Warszawie i Zw. Stowarzyszeń Zarob. i Gosp. we Lwowie) wynosiły na dzień 1 kwietnia 1930 r. 154.2 milj. zł, czyli 47,9 procent wszystkich wkładów w spółdzielniach 18 Związków objętych sprawozdaniem, udzielone zaś pożyczki przez spółdzielnie „Unji" osiągnęły sumę 236,2 milj. zł, czyli 42,9 procent ogólnej sumy pożyczek. Przeciętnie jedna spółdzielnia „Unji" wykazuje wkładów 240.508 zł, pożyczek udzieliła 387.097 zł, gdy tymczasem w drugim odłamie polskiej spółdzielczości kredytowej, mian. w Zjednoczeniu Związków Spółdzielni Rolniczych przeciętnie jedna spółdzielnia zdołała nagromadzić zaledwie 14.092 zł, a pożyczek udzieliła na sumę 42.153 zł. Ogółem wkłady w 2.608 spółdzielniach kredytowych „Zjednoczenia" wynosiły na dzień 1 kwietnia 1930 r. 36,7 milj. zł, pożyczek zaś 110,9 milj. zł.

Stan wkładów i pożyczek oraz przeciętne ich na jedną spółdzielnię na dzień 1 kwietnia 1930 r. w związkach niemieckich, żydowskich i ruskich, działających na terenie Rzeczypospolitej, ilustruje następująca tabelka (w tysiącach złotych):

	Wkłady		Pożyczki	
	ogółem	przeciętn. na 1 spółdz.	ogółem	przeciętn. na 1 spółdz.
5 związków niem. (406 spółdzielni)	49610	121,3	79004	184,2
3 związki żydow. (722 spółdzielnie)	73596	101,9	114653	149,2
2 związki ruskie (158 spółdzielni)	7407	46,9	9864	62,8

Udział spółdzielni polskich związków w ogólnej sumie wkładów wszystkich spółdzielni, działających w Polsce, wynosi 68,6 procent, udział zaś w ogólnej sumie pożyczek — 58,5 procent. (s)

Utrudnianie eksportu

Przepisy ustawy o podatku przemysłowym przewidują ulgowe postanowienia, mające na celu popieranie eksportu. Niestety władze podatkowe stosują je tak rygorystycznie, że wielokrotnie zaprzeczają temu celowi. Dotyczy to nakładania na przedsiębiorstwa eksportowe obowiązku wykupywania świadectw przemysłowych i udawadniania eksportu wyłącznie księgami handlowemi i deklaracjami celnemi. Obydwa te obowiązki są przejawem fiskalizmu sprzecznego z ustawą.

Ustawa o podatku przemysłowym w art. 6 postanawia, że podatek przemysłowy pobiera się: a) w formie świadectw przemysłowych i b) w postaci podatku od obrotu, z wyjątkami podanemi w art. 8 i 9 ustawy. Art. zaś 3 p. 15 zwalnia od podatku przemysłowego eksport wszelkiego rodzaju półfabrykatów i gotowych wyrobów oraz transakcje z firmami zagranicznemi, wynikające z obrotu uszlachetniającego czynnego. Z przytoczonych przepisów niewątpliwie wynika, że eksport jest wolny od podatku przemysłowego, a zatem nie tylko od podatku od obrotu, ale i od świadectw przemysłowych, gdyż podatek od obrotu i świadectwa przemysłowe tworzą wspólnie, w myśl art. 6 ustawy, podatek przemysłowy. Pogląd ten znalazł swój wyraz w judykaturze sądowej.

Ustawa, zwalczająca eksport od podatku nie przewiduje specjalnych przepisów co do stwierdzenia faktu wywozu. Z braku takich norm, szczególnie w połączeniu z celem ustawodawcy, który znosząc podatek od wywozu, zamierzał wywóz obrobionych i półobrobionych towarów poprzeć także i środkami, które daje polityka podatkowa, należy przyjść do wniosku, że stwierdzenie wywozu może nastąpić wszelkiemi możliwemi i zasługującemi na wiarę środkami dowodowemi, inaczej bowiem wprowadzając uciążliwe i częstokroć trudne do zrealizowania warunki, samo zwolnienie od podatku stawałoby się nieodstępnem dla dużej ilości przedsiębiorstw ze szkodą dla samego eksportu i związanych z tem korzyści dla kraju. Gdyby w zamiarze ustawodawcy leżało np. żądanie, dowodów ksiąg, to byłby na podatnika ten obowiązek nałożył, jak to uczynił przy innych ulgowych postanowieniach ustawy.

Jednakże rozporządzenie wykonawcze wprowadziło ściśle kwalifikowane dowody, bez których fakt wywozu nie może być wogóle uważany za stwierdzony. Temi dowodami są prawidłowo prowadzone książki handlowe i deklaracje celne, względnie ich odpisy. Jest niespornem, że takie ograniczenie nie znajduje uzasadnienia w ustawie i winno być zmienione przez dopuszczenie jako dowodu innych środków, jakiemi płatnik może rozporządzać. Będzie to zgodne z intencją ustawodawcy i wyrokiem N. T. A. z 9 kwietnia br. L. 168/28, który orzekł wbrew rozporządzeniu wykonawczemu, że księgi handlowe nie powinny stanowić wyłącznego dowodu na stwierdzenie faktu wywozu, polegającego zwolnieniu od podatku obrotowego.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Zmiana terminu płatności podatku od uposażeń służbowych.** Z prośbą o zamieszczenie otrzymujemy z wydziału podatkowego magistratu poznańskiego następujący komunikat. Min. skarbu wyjaśniło okólnikiem z dnia 4. 7. 1930, że podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę winien być wpłacony do kasy podatkowej w ciągu 7 dni po potrąceniu przez służbodawcę. Termin ulgowy 14-dniowy nie ma zastosowania do zaległości w podatku dochodowym od uposażeń służbowych, wobec czego miejska kasa podatkowa będzie obliczać odsetki za zwłokę już po upływie 7 dni od dnia potrącenia podatku. Tyle nadesłany nam komunikat; do sprawy tej powrócimy jeszcze.

PRZED TARGAMI WSCHODNIEMI

(t) **Ulgi przejazdowe dla uczestników Targów Wschodnich na kolejach polskich.** Wystawcy, oraz osoby zwiedzające X. Targi Wschodnie, korzystać będą mogły w dniach od 2 do 21 września rb. na podstawie karty stałego wstępu na Targi z 50 proc zniżki ceny biletów jazdy w pociągach wszelkiej kategorji w drodze powrotnej ze Lwowa, jeżeli odległość ich pierwotnej stacji wyjazdowej od Lwowa wynosi conajmniej 50 klm. Przejazd w drodze do Lwowa odbywa się za opłatą normalną, tak, że dla podróży do Lwowa wewnątrz kraju nie zachodzi potrzeba poprzedniego zaopatrzenia się w kartę stałego wstępu na Targi.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Rządowe zamówienia w przemyśle włókienniczym.** Po dłuższych pertraktacjach władz państwowych i Związku Włókienniczego doszło ostatecznie do porozumienia w sprawie zamówień rządowych u łódzkiego przemysłu włókienniczego. — Tymczasem otrzymała Łódź zamówienia na towary bawełniane na ogólną sumę 3 750 000 zł. Podziałem zamówienia pomiędzy poszczególne fabryki zajmuje się Związek przemysłu włókienniczego. Łódzcy przemysłowcy kalkulowali dostawę w ten sposób, że na ich rzecz przypada zarobek w wysokości 10 procent. Aktualną jest sprawa dalszych zamówień rządowych, które rzekomo miałyby opiewać na kwotę 10 miljonów zł. (j)

(k) **Produkcja soli potasowych w Polsce.** W Polsce oprócz złóż potasowych na Kujawach, dotychczas jeszcze niezbadanych dokładnie, posiadamy na Podkarpaciu w Małopolsce pokłady soli potasowych, położone w t. zw. „pasię kałusko - Stebnickim". Pokłady te, jak wiadomo, są eksploatowane i rozwój ich produkcji postępuje pomyślnie. Podczas gdy w r. 1920 całkowita produkcja Kałusza i Stebnika wyniosła zaledwie około 15 000 t., to już w r. 1925 sięga ona prawie 180 000 t. (razem wziętych soli potasowych i kainitu), a w r. 1929 wynosi przeszło 350 000 t. Przytem, zdaniem kół fachowych, nie jesteśmy bynajmniej jeszcze u kresu największego napięcia naszej produkcji, tembardziej, iż badania doprowadziły ostatnio do odkrycia w okolicach Kropiwnika bogatych złóż soli siarczano - magnezowo - potasowych. W roku 1929 produkcja nasza wyrażona w czystym tlenku potasu sięgała około 45 000 t., co czyni około 2,5 proc. produkcji światowej.

Z ZAGRANICY

(z) **Protesty wekslowe w Rzeszy niemieckiej.** Według oceny niemieckiego Instytutu Badania Konjunktur w ciągu lipca zostało zaprotestowanych weksli na sumę 120 milj. rm., co stanowi około 4 proc. całego obrotu wekslowego. W porównaniu do lipca ub. r. jest to już wydatną poprawą, gdyż wówczas protesty wekslowe wynosiły około 145 milj. rm. Nie można jednak przejść do porządku dziennego nad faktem, że w ciągu tego jednego roku obieg wekslowy zmniejszył się o mniejwięcej 25 proc. Kiedy bowiem w r. 1929 przeciętna suma miesięcznego obiegu weksli wynosiła 4 do 4 i pół miljarda rm., to obecnie wynosi przeciętnie około 3 i pół miljarda. (j)

(z) **Europejskie bezrobocie.** Klęska bezrobocia dotknęła wybitnie przemysłowe państwa Europy zachodniej znacznie ostrzej, aniżeli Europę południowo-wschodnią, gdzie przeważa typ państw rolniczych. Świadczą o tem statystyki bezrobocia: największe bezrobocie panuje w Niemczech, gdzie rejestrowano 15 lipca — 2 715 000 pozbawionych pracy a 15 dni później — 2 757 000, czyli wzrost o 42 tys. osób. Anglja spodziewała się, że bezrobocie wzrośnie w najgorszym razie na jesień do liczby 2 miljonów ludzi. Tymczasem liczba ta została osiągnięta już obecnie, bo kiedy 21 lipca rb. ustalono liczbę bezrobotnych na 1 972 000, to już 28 tegoż samego miesiąca liczba bezrobotnych wynosiła 2 011 467. Istnieje uzasadniona obawa, że w zimie cyfra bezrobotnych dojdzie do nienotowanego dotąd poziomu. — W Europie południowo - wschodniej ma się zjawisko odmiennie. W Czechosłowacji liczba bezrobotnych zmalała z 77 069 w maju do 73 465 w czerwcu. Podobnie w Polsce; kiedy w maju rejestrowano 273 351 bezrobotnych, to już w lipcu liczba ta spadła do 207 258. Jest to oczywista wynikiem struktury gospodarczej państw rolniczych, która pozwala na wydatne zatrudnienie rąk bezrobocznych w okresie sezonowym. Mimo wszystko w stosunku do lipca 1929 r. cyfra bezrobotnych w Polsce wzrosła o przeszło 100 tys. (j)

Z WYDAWNICTW

(w) **„Hutnik"** — zeszyt 8, miesięcznika organizacyj hutniczych zawiera: Z. Warczewskiego „O zasadach gospodarki energetycznej w elektrowni parowej", oraz następujące artykuły w dziale gospodarczym: „Umowa handlowa pomiędzy Polską a Portugalją", „Konwencja handlowa pomiędzy Polską a Grecją", „Redukcja płac i cen w Niemczech a przemysł żelazny", „Akcja wywozowa hutnictwa polskiego w pierwszem półroczu rb.". Pozatem znajdujemy w zeszycie sprawozdanie z działalności hut żelaznych w lipcu, oraz bogaty przegląd zagranicznych wydawnictw technicznych, szczegółową statystykę hutnictwa polskiego i zagranicznego oraz bardzo interesującą i wszechstronną kronikę zawodowo - gospodarczą.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIM!

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej

Matka Józefa Chłapowska

III.

Już w r. 1854 po raz pierwszy zbliżyła się Józefa Chłapowska do Pań Sercanek w Rzymie, gdzie w klasztorze Trinita del Monti, jako 17 panienka odprawiła rekolekcje.

Bóg prowadził tę duszę do wyższych celów — drogą krzyża. W owym właśnie czasie traci ukochaną siostrę, Zofję Koźmianową. Gdy w rok później najmilsza jej przyjaciółka, Paula Chłapowska wstępuje w Rzymie do Sercanek, ś. p. Józefa w zapiskach swych nieustannie powraca do tej myśli, iż Bóg zerwał wszystkie nici wiążące ją ze światem. W październiku 1856 roku opuszcza z rodzicami Turwią na zawsze i wstępuje do Conflans jako nowicjuszka. 6 lutego po raz ostatni żegna się z swoją matką, która wielbiąc Boga za powołanie córki do swej służby — umiera w dniu, w którym podpisany został w Poznaniu akt kupna domu — dla Sercanek — tak, że syn najstarszy Stanisław, zatrzymany w kraju, nie zdążył przybyć, by Jej zamknąć oczy.

Gdy pani Józefa stanęła na czele pensjonatu w Pradze — przeszła już całą Gehennę cierpień osobistych i narodowych. — Śmierć ukochanej matki, sióstr — przyjaciółki — pożegnanie z rodzinną ziemią — tułaczka! Serce Polki krwawiło się na widok nieszczęść, szarpiących kraj — dręczyła ją myśl o dziatwie, której wydzierano język ojczysty i w obcem narzeczu uczono prawd wiary. W Pradze czekało Ją niełatwe zadanie. Trzeba było posiadać jak ona głęboką wiarę, umysł jasny, zdolności administracyjne i niezrównany takt, aby nietylko zadosyć uczynić wymaganiom kilku narodowości, ale jeszcze zespolić uczennice, węzłem harmonji i wzajemnej życzliwości.

Niezwykła to była postać, kto miał szczęście znać ją — przytulić się do jej serca, całować tę rękę, umiejącą z macierzyńską dobrocią prowadzić, zawsze koić — nigdy nie ranić — ten zapomnieć Jej nie potrafi! Matka Józefa pozostała w pamięci uczennic, jako symbol wszystkiego, co dobre i szlachetne, co wykwintne i podniosłe. Obdarzona przedziwnym darem ujmowania ludzi — łączyła obok dostojnej powagi — czar słodyczy i wytworność obejścia, które zniewalały starszych i podbijały serca dzieci.

Okiem miłującem śledziła postępy w naukach, powierzonych sobie panienek, wpajając w ich dusze wstręt do wszystkiego co pospolite, co niskie, a stawiając im przed oczy, cel wielkich zadań życiowych. Stosunek jej do uczennic nie był sztuczny, ani zimny, ale dosłownie macierzyński. Każdej z nich było dozwolonem, ile razy zapragnęła, zapukać do drzwi Przełożonej, zwierzyć się jej ze swych tęsknot, zmartwień, przewinień lub aspiracyj. Wchodziło się do tej skromnej celi zakonnej jak do rodzinnego gniazda, gdzie królowała Dobroć i subtelne zrozumienie potrzeb każdej, poszczególnej duszy. Piękne, rozumne oczy Matki Józefy, umiały zaglądać do jej wnętrza — leczyć, uciszać bunty, uskrzydlać myśli. U nas w kraju, zadawano sobie z pewnym niepokojem pytanie, czy kilkuletni pobyt wśród obcych, nie wywrze ujemnego wpływu na wychowanie Polek, a szczególniej nie wyziębi patrjotycznych uczuć. Było wprost przeciwnie.

Tu muszę sięgnąć do skarbnicy własnych przeżyć i choć w nieudolnych słowach zapewnić, że nad polską gromadką czuwała córka rycerza, uwielbiana przez wszystkie dzieci, bez różnicy narodowości — Matka Józefa!

Poza tem, tęsknota za krajem i rodziną — dobra to mistrzyni! Było nas w Pradze dużo Polek. Z Księstwa całe szeregi Chłapowskich, Czarneckich, Mycielskich, Dziembowskich, Taczanowskich, Sokolnickich, Stablewskich, Potworowska, Niemojowska, Karśnicka, Moszczeńska — dość znaczna liczba panien z Kongresówki, najmniej z Galicji, gdyż ta dzielnica Polski, miała swoje zakłady wychowawcze, we Lwowie, Urszulanek w Krakowie, Niepokolanek w Jazłowcu.

W Pradze — poza klasą i to 3 tygodniowo, języka niemieckiego nie słyszałyśmy wcale, francuski był obowiązujący. W wyższych klasach udzielała historji i literatury polskiej Matka Bronisława Kratzer, płomienna patrjotka, która korzystała z każdej sposobności, by wykazywać nam wady narodowe, brak ładu, jedności, a równocześnie serca nasze zagrzewać do gorącej, a czynnej miłości bliźniego. Czasem te serca rozgrzały się aż nadto. Pamiętam, w pewną wigilję Bożego Narodzenia, przy ubieraniu drzewka dla ubogich dzieci z ochronki, skupiło się nas kilka Wielkopolanek razem i dalej gawędzić po polsku. Nie podobało się to niemieckim towarzyszkom i dały nam to odczuć, co nas znów oburzyło. Niżej podpisana zaczęła deklamować świeżo wyuczone ustępy z Grażyny Mickiewiczowskiej:

To jakiś urwisz od psiarni krzyżackiej
Tuczny — bo polską krew codziennie pije...
Lecz krzyżackiego gadu nie ugłaszcze
Nikt! ni gościną, ni prośbą — ni dary —
O gdyby nie był nikt tu z warty
Aż pod most zgiąłbym łeb zadarty...

Posłyszała i poniekąd zrozumiała treść jedna z koleżanek i płacząc, zaskarżyła nas przed opiekunką rekreacji. Jeszcze tego dnia zawezwała nas wszystkie winowajczynie Matka Chłapowska. — Łagodnie, ale stanowczo żądała, abyśmy się wystrzegały podobnych deklamacyj poza klasą polską.

— Nie możecie mieć pojęcia, moje dzieci — z jakim trudem zdobyłam pozwolenie przyjęcia was tutaj. Zawdzięczam to, życzliwości Matki Wiktorji Mayer. Musiałam zaręczyć Przełożonym i władzy świeckiej, że Polki potrafią żyć w zgodzie z koleżankami innych narodowości. Czyż chcecie nieoględnem postępowaniem zadać kłam moim zapewnieniom, sprawić mi ból i kłopot? Zresztą prawdziwa miłość ojczyzny nie zasadza się na czczej deklamacji, nienawiści i sianiu niezgody. Ufam, że mnie rozumiecie, życzę sobie, aby dzisiejsze wybryki nigdy się nie powtórzyły".

Matka Józefa miała taki dar przekonywania, tyle słodyczy, nawet wówczas, gdy łajać była zniewoloną, iż za nic w świecie, żadna z nas nie byłaby chciała zrobić jej przykrości.

To też wracałam jako herszt tej przygody z głową spuszczoną i nie pamiętam, abyśmy odtąd kiedy zawiodły położone w nas zaufanie.

Iry Stablewska.

Zalesie.

Poniżenie kobiety w Bolszewji

Pismo: „Walka z bolszewizmem" donosi:

Dzienniki podają ciekawy wywiad z byłym radcą ambasady sowieckiej w Sztokholmie, M. Dmitrijewskim, o sytuacji kobiety w S. S. S. R.*) Szczegóły podane przez Dmitrijewskiego oparte są na źródłach sowieckich i na osobistych jego spostrzeżeniach:

...„Sytuacja kobiety w Sowietach jest straszna. We wszystkich ludowych domach noclegowych trzymane są kobiety, które są zabawką w rękach mieszkańców. Stosunek do kobiety jest tam najbardziej grubiański i prostacki, jaki sobie można wyobrazić".

...„Gdy z jednej strony komuniści wygłaszają piękne ideowe odczyty o stosunku do kobiety, organizują „dnie kobiet" i t. d. — z drugiej strony rzeczywistość zadaje kłam tym oszukańczym teorjom. Dość przytoczyć wstrętną wielką sprawę w Smoleńsku, gdzie komuniści urządzali przymusową wymianę co pewien czas swych żon, opornych zaś poddawali męczarniom i znęcaniu się. Znaną jest również sprawa domu schadzek w Astrachaniu, utrzymywanego przez przewódców komunistycznych. Również głośny był skandal w Moskwie przed paru laty, gdy wyszło na jaw, że najwyżsi dygnitarze państwa zmuszali artystki baletowe do zamieszkiwania w lupanarze, do którego tylko oni mieli wstęp. — Słynne są już nietylko w Sowietach, lecz i na zachodzie liczne fotografje pornograficzne, rozpowszechniane nieoficjalnie przez dygnitarzy sowieckich. Zmuszanie do nierządu swych żon i córek jest w Sowietach na porządku dziennym. Rozpusta uprawiana jawnie w miejscach uczęszczanych przez publiczność również nie należy do rzadkości. Każda dziewczyna narażona jest na znęcanie się przez bandy rozbestwionych komunistów".

—„Czy mamy jeszcze takie dziewczęta — zapytuje Dmitrijewski — któreby śmiały nie oddać się komsomolcom? Czy mamy takie nauczycielki, któreby odmówiły uległości sekretarzom wiejskich jaczejek komunistycznych? Czy są jeszcze urzędniczki, które nie współżyją ze strachu ze swoim szefem, artystki z komisarzami ludowymi? Niech tylko która odmówi, a wnet będzie obrzucona błotem, wtrącona do domów publicznych, zmaltretowana do ostatniego stopnia. A niech kto spróbuje się wstawić za nią — niezwłocznie pozna straszliwe lochy G. P. U."...

...„Czem jest kobieta? — zapytuje urzędnik sowiecki w powieści Monowa — i daje następującą charakterystyczną odpowiedź: kobieta jest środkiem zadośćuczynienia mym zachciankom. Jest to zapatrywanie, które podziela większość mężczyzn w kraju, gdzie rewolucja wyzwoliła kobietę"—

*) Dmitrijewskij odmówił powrotu do S. S. S. R. i zerwał z Sowietami.

Sny

Gdzieście moje sny tęczowe
Moje złote sny,
Czy was dzionek spłoszył szary
Czy wieczornych ciemnic mary?
Zabrałyście lat połowę
Zostawiły łzy.

Tak niedawno promień słonka
Smugą w oknie stał,
Uśmiechało cudne życie
Na skroń padło kwietne kwicie
Lecz mi przycichł śpiew skowronka
Co w przestworzu drżał. —

Kwiaty moje róże białe
Zwiędły wszystkie już,
Śnieżne listki zabrukane
Gdzieś z wichrami w dal zagnane,
Pierzchły jako życie całe
Ginie pośród burz!

Sny tęczowe przędzo złota —
Gdzieście moje sny?
Gdy zakryje dłonią oczy
Widzę jeszcze świat uroczy
Lecz przysłania trud żywota
Przysłaniają łzy.

Walerja Nowacka.

Ze świata

Żony na spłaty.

W Damaszku, skoro młodzian lub niemłodzian, pragnie poślubić dziewczynę, musi jej rodzicom zapłacić pewną sumę. Innemi słowy — zupełnie przeciwnie niż u nas. Ale i w tej dziedzinie jest coraz gorzej, cena na córki zaczęła iść gwałtownie w górę, tak że w obecnej chwili tylko bardzo zamożny człowiek jest w stanie „sprawić sobie" żonę. Aż nagle młodzieńcy damasceńscy dowiedzieli się, że w Europie jak i Ameryce istnieje zwyczaj handlu na spłaty. W mig interes kredytowy tego rodzaju zastosowano do spraw matrymonjalnych, na co rodzice zgodzili się chętnie. Teraz jednakże karta się odwróciła, wielu bowiem z młodych żonkosiów po kilku miesiącach już poczęło zalegać w wypłatach rat, nie mając nic przeciw zwrotowi żony.

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej. Wkładka 1 zł rocznie. Conto P. K. O. 30.

Zapisz się

a spełnisz swój obywatelski obowiązek

Kobieta w życiu i twórczości Kochanowskiego

Nasza literatura średniowieczna posiada wprawdzie parę miłosnych utworów rymowanych, jednak są to dopiero nieudolne próby; właściwą poezję erotyczną polską i polsko - łacińską stworzył Jan Kochanowski. Istotnie, miłość stanowiła ważny czynnik w życiu poety i we wszystkich niemal przełomowych chwilach jego życia możemy wyśledzić oddziaływanie kobiety na jego decyzję i dalsze losy.

Na chłopięcą duszę przyszłego wieszcza przemożny wpływ wywierała matka. Była to matrona zacna i rozumna, a nawet jak na owe czasy wykształcona. Pochodziła ze znakomitego rodu Odrowążów, w którym cnota a rozum stałe obrały sobie siedlisko Górnicki przedstawiając w „Dworzaninie" niewiastę szlachetną ją sobie obrał za wzór i chwali jej „rozum i dowcip". Ona to kierowała wychowaniem syna, ten zaś odpłacał jej głębokiem przywiązaniem. Oprócz rzewnego nagrobka poświęcił jej XIX tren, w którym opisuje jak dawno już zmarła matka przychodzi doń z Urszulką na ręku, udziela mu napomnień i nauk o życiu przyszłem i znikomości szczęścia doczesnego. Takie przypisywanie myśli filozoficzno - etycznych kobiecie wskazuje, jak wysoko poeta szanował matkę i że ona to głównie przyczyniła się do rozwoju jego umysłu i wyrobienia światopoglądu.

Rodzeństwo Kochanowski miał liczne. Wszystkie cztery jego siostry okazywały wielkie zainteresowanie literaturą; — w zakończeniu — Dziewosłęba — pisze, że pomysł do tego utworu dała „siostra ma miła — i sama się do tego dobrze przyłożyła". Widocznie była mu ta siostra powiernicą w dziedzinie jego twórczości poetyckiej.

Od roku 1544 był uczniem Akademji w Krakowie, lecz ile lat tu zabawił nie wiadomo, nie mamy też żadnych szczegółów o jego studjach; z jego spuścizny literackiej wiemy, że zamierzał poświęcić się stanowi rycerskiemu, lecz artystyczne środowisko, w którem się znalazł w Krakowie wzbudziło w nim zainteresowania dla literatury i sztuki, a do tej przemiany duchowej przyczyniła się miłość, jak o tem sam pisze w łacińskiej elegji. Znów nic bliższego o tem sercowem przeżyciu poety nie doszło do nas. Uczucie musiało być poważniejsze, jeśli stało się bodźcem do głębszych studjów i zmiany zawodu, trwałe jednak nie było, gdyż wkrótce potem w Padwie zapłonął gwałtowną miłością do jakiejś kortezanki, którą wielbi w licznych elegjach pod imieniem Lidji. Nie może to być postać urojona, jak to początkowo sądzono, bo jak słusznie wykazuje Windakiewicz, Kochanowski za wiele o niej pisze, aby była tylko wytworem jego fantazji. — Przytem podziękowanie kanonikowi Ossolińskiemu za pomoc w zerwaniu stosunków świadczy, że była ona osobą realną i wiele kłopotów przysporzyła młodemu poecie. W każdym razie tej nieznanej Włoszce zawdzięczamy pierwszy zbiorek poezyj miłosynch, pisanych jednak jeszcze po łacinie. Jan z Czarnolasu jest w nich już zdecydowanym humanistą i w kochance swej wielbi przedewszystkiem piękność fizyczną.

Zdaje się, że i Paryżanki znalazły drogę do serca Kochanowskiego, lecz konkretnych wiadomości nie posiadamy. Zapewne też przebywając na dworze Zygmunta Augusta musiał ulegać powszechnej w owych czasach płaskości obyczajów. Poważniejsze uczucie zjawia się dopiero około 1568 r. Według wszelkiego prawdopodobieństwa chodziło tu o pannę z zamożnego domu, lecz niezbyt wykształconą, jak to wykazuje jedna z pieśni poświęcona żonie. Poeta starał się zapewne o jej rękę, napisał na jej cześć kilką elegij łacińskich i wierszy polskich, ale nigdzie nie podał jej imienia i zdaje się, iż nie spotkał się z wzajemnością. W poezjach erotycznych Kochanowskiego z okresu tej miłości zaznacza się poważny przełom: poecie zabrakło klasycznych wzorów do wypowiedzenia uczucia głębokiego i czystego. Zerwał więc tu z renesansem i, może pod wpływem Petrarki pisze króciutkie liryki, nastrojem odpowiedniejsze do wysokiego naogół życia moralnego swego społeczeństwa. Tej więc nieznanej panience, prawdopodobnie z Litwy rodem, zawdzięczamy początek naszej poezji miłosnej. Może epilogiem tych przeżyć jest śliczny wierszyk p. t. — Rozstanie z ukochaną — „Trudna rada w tej mierze! Przyjdzie się rozjechać, A przez ten czas wesela i lutnię zaniechać" — oraz piosenka: „Gdzieśkolwiek jest, Boże'ć pośli dobrą godzinę — Jakiem twój był, jako żywo i twoim zginę".

Następuje potem kilka wierszy pełnych żalu i goryczy i może najsmutniejszy: „Rozumie móy próżno się masz frasować... Co zginęło trudno tego wetować!" Po kilku miesiącach następuje nowy zwrot. Poeta przeczy dawnym pochwałom i oświadcza, że — „się pomylił".

W okresie dworskim Kochanowski spotkał się kilkakrotnie z propozycją wstąpienia do stanu duchownego; przyjął nawet wstępne święcenia, został proboszczem Zwolenia, a w 1564 proboszczem Kapituły Poznańskiej Katedry. Ofiarowywano mu też bogate opactwo. — Wynikiem refleksji nad wyborem stanu jest „Carmen macaronicum", w której ostateczny wniosek brzmi: „Omnes ludzie sumus: nobis tamen esse żonatis concessum est: solos grzech est ożeniare kapłanos".

Z. S-ka.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Na straży granic stoi cały naród

Wspaniały przebieg manifestacji przeciw niemieckiej zaborczości — Młodzi dają odpowiedź — Manifestacje antyniemieckie na ulicach Poznania — Zgromadzenie na pl. Wolności i u stóp pomnika Mickiewicza

Bezczelne wystąpienie ministra terenów okupowanych Reszy p. Treviranusa, pobrzękującego aż nadto głośno szabelką, doczekało się w ubiegłą środę twardej odpowiedzi od obywatelstwa stolicy Wielkopolski. Z inicjatywy Młodych Obozu Wielkiej Polski oraz Stronnictwa Narodowego odbyło się tłumne zgromadzenie w sali Ogrodu Zoologicznego, wypełnionej po brzegi. Lwią część zgromadzonych stanowili Młodzi, wypełniający szczelnie wszystkie ganki wielkiej sali oraz jej obszerny przedsionek. Przy stole prezydjalnym, przyozdobionym w godła Obozu Wielkiej Polski dwoma mieczami Chrobrego zasiedli przedstawiciele Stronnictwa Narodowego oraz władze Młodych Obozu Wielkiej Polski. Jak już wiadomo ze sprawozdań, przemawiali pp. prezes miejskiego koła Stronnictwa Narodowego, redaktor Tad. Powidzki, poseł ziemi pomorskiej, Sacha z Torunia, członek Komitetu Wykónawczego Młodych Obozu Wielkiej Polski w Warszawie, Jerzy Drobnik oraz członkowie Komitetu Młodych dzielnicy Zachodniej, Ryszard Piestrzyński i Roman Fengler. Na wniosek Młodych uchwalono ostrą rezolucję antyniemiecką. Wspaniałą manifestację zakończono odśpiewaniem „Roty" i hymnem Młodych. Nie potrzeba specjalnie dodawać, że w czasie zebrania panował na sali niezwykle bojowy nastrój, któremu też dano wyraz w rezolucji, przedstawionej przez Młodych Obozu Wielkiej Polski.

Kiedy uczestnicy zebrania znaleźli się na ulicy, zagrodziły im drogę do miasta potrójne kordony policji strzegącej bezpieczeństwa konsulatu niemieckiego oraz „Posener Tageblattu". Mimo to manifestanci dotarli przed konsulat, gdzie wnoszono okrzyki, piętnujące zaborczość niemiecką. Żywiołową manifestację przed konsulatem zakończono odśpiewaniem „Roty" i „Jeszcze Polska nie zginęła" poczem tłumy Młodych, które przerwały kordony policji, zaczęły przeć ku Kaponierze. Przed szarżą policji konnej oraz ponownem wystąpieniem kordonu policji z karabinami, najeżonemi bagnetami, Młodzi nie pierzchnęli. — Manifestanci dotarli przed gmach hakatystycznego „Posener Tageblattu", który w ostatnim czasie wielokrotnie dawał upust swej nienawiści do wszystkiego co polskie. Również i tutaj urządzono ostrą manifestację antyniemiecką; po sformowaniu szyku karnych czwórek ruszono do śródmieścia.

Olbrzymi pochód około półtora tysiąca Młodych szedł ulicami Zwierzyniecką, Kaponierą, Wjazdową i św. Marcinem, śpiewając „Rotę" i hymny, oraz wnosząc gęsto okrzyki na cześć Pomorza, Bałtyku, Gdańska itd. Wielu z pośród przechodniów wiwatowało na rzecz Obozu Wielkiej Polski; głośno brzmiały entuzjastyczne okrzyki na cześć twórcy odrodzonego państwa polskiego, Romana Dmowskiego.

U zbiegu św. Marcina i ul. Gwarnej zgotowano żywiołową owację grupie oficerów, wołając: „Niech żyje armja narodowa! niech żyją polscy żołnierze!" Wśród takich nastrojów dotarł pochód do pl. Wolności, urastając do olbrzymich rozmiarów.

Z tarasu „Esplanady" przemówił sekretarz Wydziału Grodzkiego Młodych, Roman Kończal, wskazując na niespożytą energję, drzemiącą w narodzie polskim, zdolną do wielkich wysiłków twórczych. Gdyby nam w budowie odrodzonej Ojczyzny chciał ktokolwiek przeszkadzać, musi być przygotowany na ostrą odprawę. Naród polski, który w historji swej posiada tak wspaniałe pomniki, jak Chocim, Częstochowę i Wiedeń, będzie i teraz znowu potrafił wykrzesać z siebie Grunwald, gdyby zaszła tego potrzeba. Burzliwemi oklaskami potwierdzili zgromadzeni, że są jednej myśli z mówcą.

Z pl. Wolności ruszył pochód Młodych czwórkami przez Al. Marcinkowskiego ku ul. św. Marcina, zatrzymując się przed pomnikiem Adama Mickiewicza. Ogromny tłum Młodych zatarasował część ulicy; w skupieniu składano hołd wielkiemu poecie, który przed stu laty wieścił odrodzenie Polski.

Ze stopni pomnika przemówił raz jeszcze członek Komitetu Młodych dzielnicy Zachodniej drh Roman Fengler. Nawiązując do słów poety, że „miasto Gdańsk ongiś nasze, znowu będzie nasze" mówca przypomniał braci prześladowanych pod jarzmem niemieckiem. Warmja — wołał mówca — Mazury, Gdańsk, Śląsk Opolski, reszta powiatów Wielkopolski i kresów niewyzwolonych żyją w pamięci młodego pokolenia, które o nich nigdy nie zapomni. Sprawiedliwości dziejowej wcześniej czy później musi stać się zadość. Tą świętą wiarą płonie młode pokolenie. Na wezwanie mówcy z tysięcznych piersi uleciało ku niebu mocne ślubowanie, że o naszych ziemiach niewyzwolonych nigdy nie zapomnimy, każdej chwili gotowi wszystko poświęcić, aby te ziemie wraz z naszymi braćmi mogły wrócić na Ojczyzny łono. Imponującą manifestację zakończono odśpiewaniem „Roty", poczem uczestnicy w skupieniu rozeszli się do domów. (w)

Młodzieży — ciebie bałamucą

II.

P. Stpiczyński w jednem miejscu swej broszury wzmiankował, że walka zbrojna była najbardziej patetyczną z form walki z wrogiem. Ideał patosu przyswoił i swej publikacji. Najmniej w niej ścisłego rozbioru: polemizując z narodową demokracją ani słowa autor nie poświęca całej konstrukcji Dmowskiego, nastawionej na niebezpieczeństwo zachodnie. Powiada tylko, że za największego wroga uważał jego obóz Rosję. Obałamucona młodzież pragnęłaby dowodów: ani jednego. W dobie obecnej autor widzi przyszłość tylko na wschodzie, natomiast na zachodzie tylko możliwość defensywy. Ani na chwilę nie zastanawia się jednak nad tem, że ta defensywa może pochłonąć wszystkie siły narodu i państwa, że całą politykę, a przedewszystkiem wschodnią, nastawiać trzeba pod kątem widzenia tej defensywy.

Poprzez to wszystko jaskrawo przebija właściwa obozowi p. Stpiczyńskiego obojętność dla polskich ziem zachodnich; nieumiejętność oceny ich roli w polskiem życiu państwowem, niezdawanie sobie sprawy, że wyłączne zwracanie uwagi na wschód to pewna utrata najpierw dolnego brzegu Wisły, po nim średniego, a wreszcie górnego, tak jak traciło się kiedyś Odrę. Najpierw w XII w., dolny bieg Odry, potem, w XIII w. średni bieg Odry, nakoniec, w XIV wieku, górny bieg rzeki. Prawa geograficzne działają zwolna, lecz nieubłaganie. Gdy zaś w międzyczasie „misja wschodnia" nie powiedzie się, można się znaleźć w położeniu lokatora, który wyprowadził się z jednego mieszkania, a tymczasem drugie zostało niespodzianie zajęte. Wprost wierzyć się nie chce. W tem morzu patosu ani słowa zastanowienia nad najbardziej żywotnemi problemami Polski, że zapomocą jednego patetycznego frazesu przechodzi się do porządku nad kanonami polityki polskiej. Broszura p. Stpiczyńskiego jest pod tym względem niezmiernie wartościowa jako symptom.

P. Stpiczyński patetycznie rozstrzyga na korzyść jednego tylko ze sposobów walki z wrogiem w okresie niewoli. Albo walka zbrojna, albo kapitulacja. Że taką walką zbrojną można wypuścić wszystką krew z organizmu społecznego, że można zniszczyć jego system nerwowy, nad tem się nie zastanawia. Nie dyskutuje też trzeciego sposobu postępowania: wyczekiwania konjunktury zagranicznej, sposobu, który nazywał pomijany zupełnie przez p. Stpiczyńskiego czynnik tj. rozum polityczny. Nic tylko egzaltacja, neurastenja polityczna. Cóż pomoże związanemu przez bandytów, że będzie gryzł i szarpał więzy. Dostanie jeszcze raz pałką po łbie.

Na odzyskanie niepodległości przez Polskę złożyły się dwa czynniki. Zachowanie żywotności narodowej, m. i. dzięki procesowi demokratyzacji w XIX wieku i konjunktura zagraniczna. Jaskrawe potwierdzenie korelacji tych dwu czynników mamy na przykładzie Ukrainy. Tam była konjunktura, najpierw, w 1918 r. staraniem Austrji i Niemiec, później, w 1920 r. staraniem Polski: brakło uświadomionej masy narodowej i dlatego wszelkie próby tworzenia państwa ukraińskiego wzięły w łeb. Znaczenie świadomości narodowej szerokich mas znakomicie rozumiała narodowa demokracja, podejmując w b. zaborze rosyjskim pracę wśród ludu. szczególnie zasłużył się tu jeden z twórców kierunku, Popławski. Rolę demokratyzacji rozumiał Dmowski. W oparciu o nią w „Myślach nowoczesnego Polaka" wróżył rychłe powstanie państwa polskiego, jako konieczność socjologiczną. (Skorośmy przy „Myślach" przypomnijmy rozdział o państwie, który i dla naszych „państwowców" dzisiejszych będzie rewelacją). Nie przekreślając więc roli powstań trzeba wręcz za śmieszne uznać postawienie kwestji w broszurze p. Stpiczyńskiego. Obałamuconych ono nie nawróci, tembardziej, że bałamucąc uczono zarazem i myśleć.

Zet.

Młodzi O. W. P. a uroczystości 10-lecia „Cudu Wisły"

Młodzi O. W. P. wzięli wszędzie bardzo wydatny udział w organizowaniu obchodów 10-lecia „Cudu Wisły", w wielu zaś miejscowościach zorganizowali własne obchody o imponującym przebiegu.

W całym szeregu miejscowości przywódcy Młodych wygłosili referaty i przemówienia na obchodach. Tak np. w Łodzi przemawiał przewodniczący Komitetu Głównego Młodych, red. Jan Rembieliński z Warszawy, w Dąbrowie Górniczej b. kierownik Stołecznego Wydziału Młodych, adw. Z. Stypułkowski, w Przemyślu kierownik okręgowy Młodych p. Władysław Bilan, w Wilnie poseł Piotr Kownacki itd.

Na Pomorzu obchody 10-lecia zorganizowane zostały głównie staraniem Wydziałów powiatowych i placówek Młodych O. W. P.

W Mławie wśród wieńców, które złożono na grobach poległych w kampanji r. 1920, wyróżniał się wspaniały wieniec Młodych O. W. P.

W Poznaniu Młodzi zorganizowali własny obchód. W skład komitetu, obchodu ogólno-narodowego wchodził kierownik komitetu Dzielnicowego Młodych O. W. P. W pochodzie przez ulice Poznania wyróżniała się specjalna grupa Młodych.

W Przemyślu, z inicjatywy Młodych, zorganizowanych w Zrzeszeniu Młodzieży Narodowej, powstał Komitet Obywatelski pod przew. b. burmistrza p. Kostrzewskiego, do którego zgłosiło akces trzydzieści najpoważniejszych organizacyj.

W przeddzień święta miasto całe zakwitło lasem sztandarów. W wielu domach urządzono wieczorem 14 sierpnia iluminację okien. Uroczystości trwały przez cały piątek 15-go sierpnia. O godz. 10,30 rano ks. biskup Fiszer odprawił pontyfikalną Mszę św. w czasie której kazanie o Cudzie Wisły wygłosił ks. prof. St. Biernat. W południe rozwinął się imponujący pochód. Wieczorem o godz. 8-ej w dużej sali Sokoła odbyła się uroczysta Akademja. Rozpoczął ją wyczerpującym przemówieniem prezes Sokoła p. Józef Kostrzewski. Następnie odbyły się produkcje muzyczno-wokalne. Akademję zakończył redaktor „Ziemi Przemyskiej" i kierownik okręgowy Młodych p. Włodzimierz Bilan silnem przemówieniem o konieczności zwrócenia oczu i pięści ku Zachodowi.

Zlot Młodych O. W. P. pod Żywcem

Zgromadził przedstawicieli 40 placówek

Żywiołowo wzmagający się liczebnie ruch Młodych O. W. P. w okręgu bielsko-bialskim, obejmujący 3 powiaty Małopolski Zachodniej i Śląsk Cieszyński, święcił w dniu 17 sierpnia nowy sukces. W związku z założeniem nowej placówki Młodych w Pietrzykowicach koło Żywca, odbył się manifestacyjny zlot Młodych O. W. P. W zlocie wzięli liczny udział Młodzi miejscowi oraz delegacje wszystkich placówek okolicznych.

Uroczyste nabożeństwo odprawił ks. poseł dr. Sobczyński z Kielc i ks. Nowak, kapelan Młodych z Bielska. Po okolicznościowem kazaniu ks. Sobczyńskiego, odbył się pochód do lokalu Młodych, gdzie przemawiali ks. Sobczyński, ks. Nowak, magister Stefanko, delegat wojewódzkiego wydziału Młodych z Krakowa i red Zajączek, kierownik org. Młodych w Bielsku.

Po przemówieniach przyjęto deklarację, w której zebrani ślubują:

„wiernie służyć Bogu, podtrzymywać w życiu wysoki poziom moralny, kochać Ojczyznę i służyć jej, w obronie jej granic i świetlanej przyszłości życie położyć, stać wiernie na straży morza polskiego, naśladować w całem życiu przykłady wielkich przodków, którzy w obronie Boga, Ojczyzny i świętej sprawy narodowej poświęcili całe swe życie".

Następnie 30 członków placówki zostało udekorowanych mieczami Chrobrego poczem odśpiewano hymn Młodych. Nastąpiły przemówienia przedstawicieli Stronnictwa Narodowego, Narod. Zwązku Robotniczego i innych organizacyj. Wreszcie wysłano do Romana Dmowskiego depeszę z wyrazami czci i hołdu.

Uroczystość wywarła na zgromadzonych nader podniosłe wrażenie i jeszcze raz stwierdziła popularność haseł Młodych wśród robotniczo-włościańskiej młodzieży okręgu bielsko-bialskiego, który liczy 40 placówek Młodych O. W. P.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

— **Zebranie placówki Młodych O. W. P. w Nowem.** W ubiegłą sobotę zakończona została ostatecznie organizacja istniejącej już od kilku tygodni placówki Młodych O. W. P. w Nowem (pow. świecki na Pomorzu). Na sali Domu Polskiego odbyło się zebranie członków i kandydatów, poczem dokonano nominacji nowych władz Obozu. Z referatem na zebranie przybył kontroler okręgowy Młodych O. W. P. redaktor Morzycki z Grudziądza wraz z członkami Wydziału Pow. Młodych kol. Hinzem i Derebeckim. Nowa placówka zapowiada się dobrze, dzięki ruchliwemu kierownictwu i duchowi jaki w niej panuje.

— **Nowa placówka w pow. chojnickim.** Zorganizowana została w ostatnim czasie placówka Młodych O. W. P. w Łęgu (pow. chojnicki), która prowadzi już energiczną działalność. Rozwój placówki zapowiada się doskonale, bowiem całe młode pokolenie w Łęgu ma narodowe przekonania i mocną wolę realizowania wskazań Obozu. Placówkę zorganizował członek Wydziału Pow. w Grudziądzu, p. Kiełbratowski.

— **Młodzi w łódzkim okręgu przemysłowym.** W łódzkim okręgu przemysłowym, mimo trudnych warunków, praca Młodych znacznie się ożywiła. We wtorek 1. ub. m. w lokalu własnym Młodych odbyło się miesięczne zebranie placówki łódzkiej przy licznym udziale członków i zaproszonych gości. Zebranie otworzył kierownik Wydziału Pow. drh. Aleksander Pawłowski, poczem dwugodzinny referat wygłosił delegat Wydziału Wykonawczego Młodych drh. Witold Laryssa-Domański z Warszawy. Referat nagrodzono burzą niemilknących oklasków. Po ożywionej dyskusji drh. Pawłowski zreferował sprawy organizacyjne, poczem udekorowano oznaką organizacyjną zasłużonych pionierów Ruchu Młodych na terenie powiatu łódzkiego, p. inż. Gryglewicza i p. Kruażyra. Podczas uroczystego aktu dekoracji odśpiewano hymn Młodych. — Powiatowy Wydział Młodych nie ogranicza się do intensywnej pracy na terenie miasta, ale działa również w okolicznych miasteczkach i osadach, czego dowodem powołanie do życia nowej placówki w Rudze Pabjanickiej. Pierwsze zebranie tej placówki odbyło się w dniu 25 maja br. Zebranie to poprzedzone zostało nabożeństwem w miejscowym kościele. Przemawiali na zebraniu referent organizacyjny Wydziału Powiatowego drh. Radłowski, p. inżynier Gryglewicz i kierownik Wydziału Powiatowego drh. Pawłowski. Zakończono zebranie okrzykami na cześć Polski narodowej i Romana Dmowskiego.

ŻYCIE SOKOLE

Cztery zloty na Kresach w ub. niedzielę

Zlot okręgu wolsztyńskiego

W niedzielę 17. bm. odbył się w kresowym Wolsztynie zlot okręgowy, który stał się wielką narodową manifestacją czujnego pogotowia sokolego na straży zagrożonych granic zachodnich. Mimo niepogody licznie stawiły się drużyny Gniazd należących do Ogręgu, a poza tem przybył okazały zastęp druhów i druheń z Leszna z prez. okr. dh. Kotlarskim i nacz. okr. dh. Szurkowskim na czele oraz delegacje z Okr. Grodziskiego i Lwóweckiego. Przewodnictwo Dzielnicy reprezentowali dh. prezes Wolski i dh. naczelnik Suligowski. W uroczystości zlotowej żywy i serdeczny udział wzięło całe obywatelstwo miasta, budując bramy powitalne oraz bogato dekorując ulice i domy w zieleń i sztandary narodowe.

W godzinach porannych odbyła się generalna próba ćwiczeń zlotowych na boisko Strzelnicy, poczem we wspaniałym pochodzie, liczącym przeszło 500 osób, wyruszono przy dźwiękach miejscowej orkiestry sokolej na dworzeć kolejowy po przybyłych gości a stąd do kościoła parafjalnego na uroczyste nabożeństwo, podczas którego miejscowy proboszcz, ks. dziekan Zakrzewski wygłosił do zapełniającego świątynię Sokolstwa podniosłe przemówienie, owiane gorącym duchem patrjotycznym. Z kościoła pochód wrócił do Strzelnicy, gdzie odbyła się defilada drużyn przed starszyzną sokolą, poczem wspólnie zjedzono skromny, żołnierski obiad.

O godz. 3 po poł. nastąpiło oficjalne otwarcie zlotu. Na boisko wkroczyły w sprawnym szyku wszystkie drużyny ze sztandarami, poczem prezes Okręgu dh. dr. Wróbel wygłosił gorące przemówienie powitalne, wskazując na narodową służbę Sokolstwa oraz kończąc okrzykiem na cześć Najjaśn. Rzeczypospolitej, a równocześnie przy dźwiękach hymnu narodowego wzniósł się sztandar na maszcie. Następnie przemawiał prezes Dzielnicy dh. Wolski, w mocnych słowach podkreślając znaczenie odbywających się w dniu tym czterech zlotów okręgowych w miejscowościach pogranicznych, jako manifestacji czujnego pogotowia Sokolstwa wspólnie z całym narodem i jego armją na straży zachodnich granic. — Wreszcie jako trzeci przemawiał p. burmistrz Modliński, witając imieniem miasta przybyłe na zlot drużyny sokole i wznosząc okrzyk na cześć Sokolstwa.

O godz. 4 po poł. rozpoczęły się popisy gimnastyczne pod kierownictwem naczelnika okr. dh. Szczęsnego. Program ćwiczeń był obfity i urozmaicony a wykonanie było staranne i sprawne, zarówno u druhów i druhen, jak i młodzieży męskiej i żeńskiej, dobry był również zastęp sprzętowców. Szczególny poklask zdobyły sobie druhny leszczyńskie za swój ładny występ gościnny. Po ukończeniu ćwiczeń nastąpiło przed frontem zgromadzonych wszystkich drużyn rozdanie nagród zwycięzcom w zawodach okręgowych odbytych 15. bm. Następnie zabrał głos naczelnik Dzielnicy dh. Suligowski, omawiając krytycznie wykonanie ćwiczeń zlotowych oraz zachęcając do dalszej wytrwałej pracy, poczem nastąpiło zamknięcie zlotu przemówieniem prezesa okr. dh. dr. Wróbla, odegraniem przez orkiestrę hymnu narodowego oraz odśpiewaniem „Roty".

Mimo przepadającego deszczu zgromadziła się na boisku dość liczna publiczność i wytrwała do końca. M. i. przybyli: ks. dziek. Zakrzewski, ks. prob. Graszyński z Gościeszyna, ks. prob. Kokociński z Kąbłowa, p. hr. Kurnatowski z Gościeszyna z rodziną, p. redaktor Wróbel oraz inni przedstawiciele miejscowego obywatelstwa. Wogóle zlot ten wykazał, że Sokół w Wlosztynie posiada mir i szacunek, zajmując czołowe stanowisko wśród organizacyj miejscowych, mimo różnych wpływów postronnych, które chciałyby to znaczenie jego podważyć. (aw)

Zlot okręgu wronieckiego

Zlot „Sokołów" okręgu wronieckiego odbył się w dniu 17 sierpnia w kresowem miasteczku Sierakowie. Pomimo odstraszającej niepogody, brać sokola zjechała się stosunkowo licznie. Na 19 gniazd należących do okręgu stawiło się 15-cie. Pozatem przybyło około 40 druhów z pobliskich Pniew, okręgu lwóweckiego; do pochodu stanęło ogółem 388.

Uroczystość rozpoczęła się mszą św. w kościele parafjalnym. Podniosłe kazanie wygłosił ks. proboszcz Poprawski wskazując na obowiązki każdego Sokoła, wynikające z hasła: „W zdrowym ciele — zdrowy duch". Po nabożeństwie udano się w pochodzie — w którym wzięły udział także miejscowe towarzystwa — przez miasto do strzelnicy, gdzie odbył się obiad żołnierski.

O godz. 15,15 zebrali się uczestnicy zlotu w hotelu pod „Białym Orłem", skąd wyruszono na boisko. Jako delegaci Przewodnictwa Dzielnicy Wielkopolskiej przybyli dh. St. Stoiński i Wład. Karge z Poznania.

O godz. 16 nastąpiło otwarcie zlotu przez prezesa okręgu wronieckiego dha Fr. Sokołowskiego z Wronek. Dh. prezes powitał serdecznie władze miasta w osobie p. burmistrza, ks. prob. Poprawskiego, gości i drużynę. Nawiązując do kazania ks. proboszcza wskazał w przemówieniu swem na cele i zadanie Sokolstwa Polskiego wynikające z drugiego hasła sokolego: „Bóg i Ojczyzna". Przemówienie zakończył okrzykiem na cześć Najjaś. Rzeczypospolitej Polskiej. Po nim przemówił wiceprezes Dzielnicy Wielkopolskiej dh. St. Stoiński nawołując do pielęgnowania idei sokolej szczególnie w dzisiejszych czasach, zaprawiając się w służbie sokolej na prawych i dobrych obywateli, nie zrażających się żadnemi trudnościami.

Życzenia przesłane przez Przewodniczącą Wydziału Dzielnicowego Sokolic dhnę dr. Rozmiarkową, odczytał prezes okręgu.

Bezpośrednio po otwarciu odbył się bieg okrężny na 3000 mtr. dla drużyn okręgu. Poza konkursem wzięli w biegu udział druhowie z Pniew. Do mety przybyli 1. dh. Grzegorzewski z Pniew 8:15 min. 2. Tatula Kazimierz z Kazimierza 8:23.5, 3. Huebner, Wronki 8:24, 4. Bzdziel, Szamotuły 8:25 m. Następnie odbyły się popisy w ćwiczeniach wolnych druhen i druhów, ćwiczenia wywijadłami druhen, młodzieży laskami, druhów lancami, wreszcie ćwiczenia na przyrządach. Ćwiczenia druhen i druhów — poza małemi usterkami — wypadły dobrze. Nie można tego jednak powiedzieć o — nielicznym zresztą — zastępie młodzieży. Bardzo dobrze wykonał ćwiczenia zastęp druhów na przyrządach. Organizacja występów była sprawna. Ćwiczeniami kierowali naczelnik okręgu dh. Błażejewski z Wronek oraz przedstawiciel naczelnictwa Dzielnicy dh. Smektała z Poznania, przyczem pomagał wydatnie podnaczelnik okr. dh. J. Dymek z Wronek. Ćwiczenia druhen prowadziła umiejętnie dhna Leok. Kamińska, naczelniczka gniazda żeńskiego w Międzychodzie.

Po zakończeniu ćwiczeń nastąpiło ogłoszenie zwycięzców i rozdanie nagród. Po przemówieniach prezesa okręgu i wicepr. Dzielnicy zakończono zlot odśpiewaniem „Roty". O godz. 20,30 wrócono w pochodzie do miasta. Przed lokalem zebrań odśpiewano jeszcze „Wszystkie nasze dzienne sprawy", poczem drużyna się rezeszła.

Publiczności na popisach — pomimo niekorzystnej pogody — było dosyć dużo. Zarząd miejscowego gniazda z prezesem swym na czele uczynił wszystko, aby zlot wypadł jak najlepiej.

Zlot okręgu jarocińskiego w Zdunach

Położone tuż nad samą granicą niemiecką miasteczko Zduny żyło w sobotę i niedzielę 16. i 17. b. m. pod wrażeniem pięknych uroczystości sokolich. Już w sobotę przybyła liczna drużyna sokola z prezesem okręgu dh. Paterkim i dh. naczelnikiem Wroną na czele, by wziąć udział w uroczystej akademji, która się odbyła o godzinie 20.30 w sali p. Danielaka poprzedzona capstrzykiem. W uroczystej akademji z okazji 10-letniego jubileuszu Gniazda wzięło udział poza Sokolstwem obywatelstwo m. Zdun z radą miajską i p. burmistrzem Szałem na czele.

W niedzielę po przeprowadzeniu w godzinach porannych generalnej próćwiczeń zlotowych przez naczelnika okręgu dh. Wronę, wyruszono z strzelnicy miejskiej w imponującym pochodzie liczącym około 600 osób i 20 sztandarów z reprezentacją Przewodnictwa i Naczelnictwa oraz Dzielnicowego Wydziału Sokolic na czele, przy dźwiękach orkiestr do kościoła parafjalnego na uroczyste nabożeństwo. Mszę św. odprawił ks. proboszcz Jaśkowski, który wygłosił też podniosłe kazanie. W końcu, witając serdecznie zebraną brać sokolą apelował do Sokolstwa by wiernie stało na straży wiary ojców i godnie broniło honoru Ojczyzny. Z kościoła udano się w pochodzie na grób poległych w roku 1919 za wolność Ojczyzny, celem uczczenia pamięci przez złożenia wspaniałego wieńca, poczem po obejściu ulic miasta bogato przystrojonych w zieleń i sztandary przed ratusz, gdzie powitał Sokolstwo pięknem przemówieniem imieniem miasta p. burmistrz Szał.

Po defiladzie na Rynku przed władzami odbył się o godzinie 13 w wypełnionej wielkiej sali strzelnicy miejskiej wspólny obiad. Jako pierwszy powitał zebranych prezes okręgu drh. Paterek, który złożył podziękowanie obywatelstwu i wyraził ubolewanie dyrektorowi cukrowni J. Kokeli z powodu wypadku samochodowego jaki spotkał w ubiegłym tygodniu żonę jego, przewodniczącą gniazda żeńskiego dh. Wandę Kokeli. P. dyr. Kokeli złożył życzenia z zapewnieniem dalszej współpracy z Sokołem. Dalej przemawiali dh. dr. Białasik z Pleszewa, dr. Kolasiński z Jarocina imieniem Związku Oficerów Rezerwy, p. pułkownik Thiel imieniem Związku Powstańców i Wojaków, imieniem Przewodnictwa i Naczelnictwa Dzielnicy oraz dzielnicowego Wydziału Sokolic delegat dh. Sporakowski, imieniem Okręgu poznańskiego i Gniazda Poznań - Jeżyce dh. Chałupka. Poza tem nadesłali życzenia ks. proboszcz Jaśkowski, Tow. Powst. i Wojaków Zduny, Okręg leszczyński i Gniazdo żeńskie Leszno.

O godz. 15,30 rozpoczęły się popisy gimnastyczne poprzedzone przemówieniem prezesa Okręgu dh. Paterka oraz powitaniem przewodniczącej Dzielnicowego Wydziału Sokolic drh. Rozmiarkowej, del. Naczelnictwa Wydziału Sokolic drh. Brökerówny, del. Przewodn. dh. Sporakowskiego oraz del. Naczelnictwa Dzielnicy dh. Frydrycha. Przed rozpoczęciem ćwiczeń przemówili do drużyny dh. Rozmiarkowa, dh. Sporakowski i dh. dr. Białasik.

Ćwiczenia młodzieży męskiej, druhen i druhów wypadły dobrze; najwięcej podobały się ćwiczenia druhen w trojaczku i tańce narodowe.

Nadmienić wypada, że mimo niekorzystnej pogody w sobotę i niedzielę udział Sokolstwa jak i miejscowego obywatelstwa w uroczystościach sokolich był dość liczny. Niezrozumiałem jest postępowanie 17 pułku ułanów z Leszna, który w ostatniej chwili — 2 dni przed zlotem — odmówił swej orkiestry. Sokolstwo jednakże dało sobie radę i zaangażowało orkiestrę p. Guzińskiego z Poznania, która w czasie pochodu i ćwiczeń przygrywała.

Zlot okręgu ostrowskiego

Starościńskie miasto kresowe powiatu odolanowskiego obchodziło w ub. niedzielę dwie uroczystości, które się wzajemnie dobrze uzupełniały: obchód „Cudu Wisły" i zlot sokoli Okręgu ostrowskiego.

Po przeprowadzeniu rano prób ćwiczeń przez niestrudzonego w pracy sokolej naczelnika okręgowego Wodniakowskiego z Ostrzeszowa przypomocy starającego się dorównać mu dha Kothego z Ostrowa nastąpiła o 11¼ zbiórka drużyn do pochodu na nabożeństwo w starym kościele parafjalnym. Stanęło do pochodu około 300 druhen, druhów i młodzieży oraz poczet sztandarów. Na czele kroczyła orkiestra kolejarzy ostrowskich, dalej za przedstawicielami władz sokolich w osobach wiceprezesa Okręku dha Banaszkiewicza (dh. prezes Kubiak znajduje się na ćwiczeniach wojskowych) i nacz. Wodniakowskiego oraz przedstawicieli Dzielnicy dhów Powidzkiego i St. Weselika miejscowe Tow. Powstańców i Wojaków i delegacje innych towarzystw.

Po uroczystem nabożeństwie podniosłe kazanie wygłosił ks. dziekan Piszczygłowa. Powróciwszy tej nocy do Odolanowa z pielgrzymki na Jasną Górę, gdzie w dniu Wniebowzięcia N. M. P. cała Polska z gen. Hallerem dziękowała Królowej Polski za ocalenie przed nawałą bolszewicką w „Cudzie Wisły", nawiązał ks. dziekan do tamtej uroczystości, wskazując wiernym i zapełniającemu świątynię Sokolstwu najwyższe ideały Wiary i Narodu.

W pochodzie udano się następnie — wśród ulewnego deszczu — przed pomnik poległych odolanowiaków. Zpod jego stóp piękną, okolicznościową deklamację ku czci poległych, w łączności z dziesięcioleciem „Cudu Wisły" wygłosił jeden z druhów sokołów, poczem kapitan rez. p. mec. Ertel, uczestnik kampanji bolszewickiej, przedstawił przebieg walk na froncie północnym. Tymczasem ulewa rozszalała się do tego stopnia, że referent odczyt swój musiał skrócić, a drużyny — po złożeniu pod pomnikiem pięknego wieńca od Tow. Powst. i Wojaków — spiesznie szukać musiały schronienia pod dachem.

Boisko, na którem nastąpić miało otwarcie zlotu i po południu ćwiczenia, rozmokło tak, że stało się niezdatne do użytku. Wobec tego zgromadzili się wszyscy w sali, gdzie dłuższem przemówieniem otwarcia zlotu dokonał dh. prezes Banaszkiewicz. Do zebranej drużyny przemówił następnie, nawiązując do obchodu „Cudu Wisły" i niemieckich pretensyj co do rewizji granicy, w imieniu Przewodnictwa Dzielnicy dh. Tadeusz Powidzki z Poznania. Po przemówieniu tem odśpiewano „Rotę". Podnieść należy, że w akcji otwarcia zlotu uczestniczyli też przedstawiciele władz i ks. dziekan. Pan starosta Kowalewski wygłosił dłuższe przemówienie, w którem podniósł znaczenie organizacji sokolej, zakończone okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej i jej Prezydenta.

Ćwiczenia odbyć się musiały niestety także pod dachem. Zarówno ćwiczenia młodzieży męskiej (toporami, figurowe i wolne), młodz. żeńskiej (z wiankami, krakowiak i piękny taniec rytmiczny), jak druhen (wywijadłami i wolne) i druhów (wolne) wypadły dobrze, świadcząc o sumiennej pracy kierowniczek i kierowników gimnastyki w poszczególnych gniazdach i technicznego kierownictwa okręgowego. Na zakończenie nastąpiło rozdanie nagród za zawody lekkoatletyczne, poczem bawiono się ochoczo do nocy.

Podnieść należy, że udział w zlocie mimo deszczu, przy niedogodnych warunkach komunikacyjnych, — kilka drużyn wiejskich przybyło pieszo — był stosunkowo liczny, świadczący o należytem pojmowaniu obowiązków sokolich. Szkoda jedynie, że niepogoda nie zezwoliła na odbycie ćwiczeń na boisku, — wskutek czego zbrakło pożądanych organizacji dochodów. Mamy nadzieję, że obywatelstwo wobec tego tem gorliwiej poprze tak miejscowe gniazdo odolanowskie, jak i wszystkie inne gniazda Okręgu ostrowskiego.

Poświęcenie sztandaru gniazda gdyńskiego.

W niedzielę odbył się w Gdyni z okazji 5-lecia i poświęcenia sztandaru miejscowego gniazda wspaniały zlot i uroczystości sokole, w których wzięło udział około 300 druhów i druhen nie tylko z Gdyni i bliższej okolicy, ale także z Gdańska i Sopot a nawet z Poznania i Warszawy.

Dzielnicę Wielkopolską reprezentował dh. Libera.

Obszerniejsze sprawozdanie podamy później.

SPORT

Hokej na trawie

W niedzielę 24 bm. o godz. 10 odbędą się na boisku St. Domingo przy drodze Dębińskiej zawody towarzyskie między I drużyną „Warty" a I drużyną „Czarnych".

Kolarstwo

Oddział kolarski K. S. „Warta" urządza w niedzielę 24 bm wyścigi klubowe na dystansie 25 klm. Start o godzinie 15 na szosie obornickiej.

Lekka atletyka

„Sokół" (Bydgoszcz) — „Sokół" (Poznań). W niedzielnych zawodach które odbędą się o godz. 16 na boisku „Sokoła" startują zawodnicy tej miary jak Majtkowski, dobry skoczek o tyczce, Mikrut mistrz Polski w rzucie oszczepem i fenomenalny miotacz młotem, Gancarz dobrze się zapowiadający płotkarz, Lesicki znany średniodystansowiec, Kupś wielobojowiec, pozatem Tilgner, Orłowski dobrzy miotacze kulą.

Z długodystansowców biorą udział Szularecki, Miałkas, Janowski, Jakubowski i Ratajczak. Zawody te dadzą miłośnikom sportu lekko - atletycznego moc emocyj i wrażeń, ze względu na dobór startujących w poszczególnych konkurencjach, znanych szerszemu ogółowi i niewątpliwie zgromadzą na boisku liczną publiczność.

Pięściarstwo

„Warta" — „HCP" — „Druż. Błęk." — „Sokół". Przypomina się o dzisiejszych zawodach bokserskich, które odbędą się punktualnie o godzinie 20-tej na sali „Ośrodka". Walczyć będzie 12 par.

Pływanie

Kurs crawla dla pań organizuje „Unja" na pływalni związkowej. Zajęcia odbywać się będą codziennie o godz. 18 pod kierownictwem instruktora Okr. Ośrodka w. f. — Antoniewicza. Zgłoszenia na miejscu lub w firmie Orwat — Wrocławska 13.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

21 sierpnia 1930.

Marjan Dreczkowski 17 i ćwierć godz. Jan Becela 9 m. 18 dni. Wacław Matecki, szofer, 23 l. Konstanty Kobyliński, rolnik, 62 l. Antoni Sobecki, woźny, 59 l. Paula Strzyżewska z d. Sobecka, 78 lat. Anastazja Piechocka z d. Konysówna, 64 l. Czesław Skrzypczak 22 d.

„BACZ, BY TWOIM BYŁO CELEM BYÓ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM"

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Koło Śpiewackie im. ks. dr. J. Surzyńskiego.** Miesięczne zebranie plenarne odbędzie się w sobotę dnia 23 bm. o godzinie 20 w lokalu posiedzeń p. Jankowskiego przy ul. Głównej 111. Na porządku obrad różne sprawozdania.

— **T. S. „Unja" oddział piłki nożnej.** Walne zebranie w sobotę 23 bm. o godz. 20 na salce p. Jarockiego.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Skorupki.** Dnia 24 bm. o godz. 6,30 zbiórka u druha prezesa celem wzięcia udziału w apelu Okręgu I.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Łazarz - Górczyn** bierze gremjalny udział w apelu okręgowym Okręgu I. Zbiórka w niedzielę 24 bm. o godz. 7,15 na placu Bernardyńskim.

— **Stow. św. Zyty** odbędzie swe miesięczne zebranie w niedzielę 24 bm. na sali Domu Królowej Jadwigi. Na zebraniu bardzo zajmujące pokazy nowoczesnego gospodarstwa domowego. Demonstruje p. dyrektor Miśniewicz z Warszawy. Początek o godz. 5,15.

— **Klub Sportowy „Sparta".** Wielki kiermasz odbędzie się w niedzielę 24 bm. na własnem boisku przy wylocie ulicy Grunwaldzkiej. Początek o godzinie 15,30. Wielkie niespodzianki.

— **Żeńskie Tow. „Przemysł".** Wycieczka do Gołęcina odbędzie się w niedzielę dnia 24 bm. Zbiórka o godz. 11 przy końcowym przystanku tramwajowym w Gołęcinie.

— **Sodalicja Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich** donosi, że miesięczna msza św. odbędzie się 24 bm. o godz. 8,30 w kaplicy Sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej 8. Po mszy św. wspólne śniadanie, poczem wyjazd z Tamy Garbarskiej na wycieczkę do Lednogóry. Wycieczka odbędzie się bez względu na pogodę.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Poznań - Śródmieście.** Zbiórka ogólna odbędzie się 24 bm. o godzinie 7 przed ratuszem, poczem wymarsz na plac Bernardyński.

— **Kat. Tow. Rzemieślników Polskich.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dn. 25 bm. o godzinie 20 na sali Domu Królowej Jadwigi Na porządku obrad wykład interesujący oraz ważne sprawy.

— **Koło Śpiewackie „Gędźba" Poznań-Winiary.** Lekcje śpiewu odbywają się w wtorki i czwartki pod kierownictwem p. Sawickiego. Nowych członków przyjmuje się na każdej lekcji.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Pomnik Serca Jezusowego: Łukaszczykowa 10 zł; — Rogoziński z podziękowaniem za otrzymane łaski 10 zł; N. T. 5 zł; — Ratajczakowa w pewnej intencji 10 zł; — M. B. za doznane łaski 3 zł; — P. S. z podziękowaniem św. Teresce od Dzieciątka Jezus za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł; — Andrzejostwo Rojewscy 20 zł; — Leonja Kozłowska 5 zł; — Z. P. z prośbą o zdrowie 10 zł; — K. Ch. z podziękowaniem za otrzymane łaski 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 1 360, 55 zł.

FIBRA

wulkanizowana amerykańska

w arkuszach, laskach i rurkach

Skład fabryczny:

D/A/H. „FIBRA" Helman i Majerczak,

Warszawa, Hipoteczna 5.

Telefon 179-73.

Tw 246

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **P. W. Chojnacki.** W wskazanych numerach z końca maja wzgl. początku czerwca niema takiej odpowiedzi. Prosimy przedstawić nam sprawę. (K)

Okręg I. Związku Towarzystw Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19 stoł. miasta Poznania przypomina wszystkim członkom Towarzystw oraz organizacjom bratnim, sympatykom naszym, że **w niedzielę, dnia 24 sierpnia** po południu odbędzie się

Wielka Zabawa Latowa

w ogródkach działkowych Towarzystwa Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19

Łazarz-Górczyn

ul. Krauthoffera (dojazd tramwajami)

z wielce urozmaiconym programem: tańce, polonez. Przygrywać będzie doborowa orkiestra. — Bufet. — Iluminacje — i t. p. Cel szlachetny. Czysty zysk przeznacza się na rozbudowę boiska dla dzieci.

Apelujemy do serc Szanownego Społeczeństwa i Sympatyków stoł. m. Poznania, o liczny udział.

Zarząd Okręgu I.

Z. T. U. P. Wlkp. 1918/19 stoł. m. Poznania

zw 25 081/2

Gdy **nerwy** odmówią posłuszeństwa **Meridiol** ulży natychmiast

Pw 4089-76,711

Dnia 20 b. m. zmarł w Strzelnie, ś. p.

Dr. med. Jakób Cieślewicz

były członek Rady Zarządzających Krajowego Ubezpieczenia Ogniowego i Krajowego Ubezpieczenia na Życie w Poznaniu przez przeciąg 45 lat.

Zmarły poświęcił z niezwykłą gorliwością Swą wiedzę i doświadczenie w interesie dobra ogólnego a przez Swoją współpracę położył znaczne zasługi około rozwoju obu instytucyj, pozostawiając po Sobie niezatarte ślady przykładu poświęcenia.

Cześć Jego światłej pamięci.

Krajowe Ubezpieczenie Ogniowe w Poznaniu. Dyrekcja Krajowego Ubezpieczenia na Życie w Poznaniu.

Generalny Dyrektor **(—) F. Baranowski.** dw 1353

†

Dnia 22 sierpnia 1930 r. zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa córka, nasza najukochańsza siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Irena Jakubowska

przeżywszy lat 20. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 25 b. m., po południu o godz. 6 z kaplicy cmentarnej w Górczynie.

dw 1358 W ciężkim smutku pogrążona **rodzina**

Poznań, ul. Półwiejska 29, dnia 23. VIII. 1930.

Zakł. pogrz. Bracia Nowak Plac Nowomiejsk. 10 tel. 1046.

Wszystkim, którzy okazali tyle szczerego współczucia oraz za złożone wieńce i udział w pogrzebie z powodu zgonu żony mej, ś. p.

z Szczepankiewiczów

Weroniki Bogdańskiej

a w szczególności Przew. Ks. Prof. Bednarskiemu za tak szczerą przemowę nad grobem, składam najserdeczniejsze

podziękowanie.

Wojciech Bogdański.

Poznań, Chwaliszewo 7/8. zw 25 105

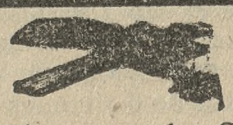

W dniu 20 b. m. zmarł w Strzelnie ś. p.

Dr. med. Jakób Cieślewicz

Związek nasz stracił w Nim jednego ze swych najstarszych członków, Kolegę kryształowego charakteru, prawdziwego opiekuna cierpiącej ludzkości, gorącego patrjotę i męża o nadzwyczajnych zaletach i cnotach obywatelskich.

Cześć Jego pamięci! dw 1356

Związek Lekarzy Z. P.

Dnia 22 b. m. o godz. 7 rano zasnęła w Bogu po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

Marja Wilczek

z domu **Łukowska**

przeżywszy lat 32. Pogrzeb odbędzie się dnia 25 b. m. o godz. 6 po poł. z kostnicy w Górczynie, o czem zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w ciężkim smutku pogrążeni

zw 25 097 **mąż z synkiem i rodzina.**

Ceny niskie

Ceny niskie

Żałobne Kapelusze

stale na składzie Pw 4188-32,37

T. LUDWIG

POZNAŃ — SZKOLNA 9

†

Dnia 21 sierpnia 1930 r. zmarł nasz członek ś. p.

Wacław Małecki

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 24 b. m., o godzinie 5-ej z kaplicy cmentarnej w Dębcu.

Zrzeszenie Związku Zawod. Automobilistów Z. Z. Rzplitej P.

zw 25 107

†

Dnia 21 b. m. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Franciszka Antkowiak

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 24 b. m., o godz. 3 po poł. z kostnicy w Dębcu.

Tow. „Pielgrzym" pod wezw. Matki Bożej w Poznaniu.

Wypadek nr. 147. zw 25 111

Wróciłem

Dr. med. L. Podkomorski

Lekarz specj. chor. skóry i moczopłciowych

ul. Ratajczaka 40 (przy Placu Wolności) 10—12,30 i 4—6,30.

Pw 4414-56,259

Dnia 22 sierpnia 1930 r. zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza ukochana siostra i ciotka, ś. p.

Anna Bogacka

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 25 b. m., po południu o godz. 5-tej z kaplicy cmentarza św. Marcina przy ul. Bukowskiej, o czem donosi

w smutku pogrążona
rodzina.

dw 1357

Poznań, Mosina, Warszawa, Kalisz, Chodzież, dnia 23. VIII. 1930.
Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak", pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

Dnia 22 b. m., o godz. 9,10 wieczorem, rozstała się z tym światem, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, moja najdroższa córeczka, nasza najdroższa wnuczka i siostrzeniczka

Oleńka Rejewska

przeżywszy 1 rok 6 tyg. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 25 sierpnia, o godz. 17-tej z kaplicy cmentarnej w Jeżycach, o czem zawiadamia

rw 11 264

pogrążony w głębokim smutku
ojciec z rodziną.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki, Klasztorna 14. Telefon 2769.

Salon Mód „PANI HANKI"

Gwarna 11

Pierwszorzędny zakład krawiecki. Wykonujemy według miary suknie, płaszcze, kostjumy angielskie i sportowe. — Wytworny krój, najlepsze wykonanie.

Jako **nowość** *zaprowadziłam dział*

KAPELUSZY DAMSKICH

W własnej pracowni kapelusze upina się według życzenia i dostosowuje do całości. Filce we wszystkich odcieniach i jakościach od 15 zł.

Hw 36

Nie należy zapominać

że kupno samochodu jest dopiero początkiem stosunku handlowego między klijentem a dostawcą

zapewnienie

Sprawnej obsługi technicznej i natychmiastowej dostawy części zamiennych

to najważniejsze dla każdego kupującego.

Posiadamy najobszerniejsze, nowocześnie urządzone warsztaty, najliczniejszy zastęp wykwalifikowanych mechaników-specjalistów i bezsprzecznie najlepiej **zaopatrzone magazyny w części zamienne do samochodów przez nas reprezentowanych**

FIAT-MINERVA

dajemy przeto jedynie realną rękojmię najlepszej obsługi. Prosimy przed kupnem samochodu odwiedzić nasze przedsiębiorstwo, aby się przekonać o wygodzie, jaką zapewniamy naszym klijentom.

BRZESKIAUTO Sp. Akc. Poznań

zał. 1894 r. ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65. zał. 1894 r.

Największe i najstarsze przedsiębiorstwo załatwiające wszelkie transakcje wchodzące w zakres branży samochodowej, Oddział II ul. Jakóba Wujka 8, tel. 70-60. Garaże, koncesjonowane kursy kierowców. Dział sprzedaży Chevroletów. nw 2893

Dr. T. Kleczkowski

powrócił

„Lecznica oczna im. Dr. Wicherkiewicza"
św. Marcina 6. dw 1347

WROCIŁEM

Dr. med. Marjan Czerwiński

ulica 27 Grudnia 20, II.

Godz. przyjęć od 11—1 i 4—6. *Telefon 17-14.* zw 25112

Wróciłem

Dr. Walter

lekarz - dentysta

Jarocin, ul. Krakowska 7. Tel. 59

Pw 4395-31,97

Prof. Dr. Karwowski

choroby skóry i pęcherza

powrócił.

ul. 27 Grudnia 18.

zw 25 028

1906 **XXV-ty** **1930**

rocznik

Kursów handlowych

Początek: 1 września — Po ukończeniu łatwe osiągnięcie posady.
Książkowość, korespondencja, stenografja, pisanie na maszynach. Przeszło 10000 absolwentów na posadach stałych. zw 25094

Najstarsze wyszkolenie.

Proszę żądać prospektów z uznaniami.

Pozn. Tow. Buchalterji św. Marcin 29.

Wózki transportowe

Urządzenie i pomiar skrzyni wedł. życzenia

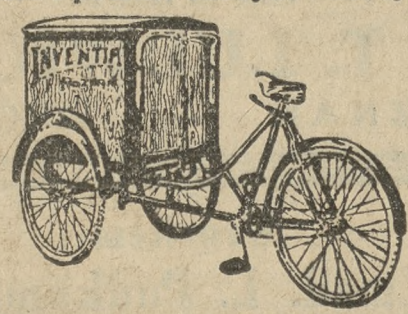

„INVENTIA"

Fabryka Rowerów — POZNAŃ

Pw 4368-34,5

Okucia

do drzwi i okien mosiężne, spiżowe i niklowe po cenie fabrycznej poleca

Ludwik Matysiak
Poznań, Piekary 19.

zw 25092

MLEKA

ca 700 ltr. dziennie **pierwszorzędnej jakości** dostarczy majątek koleją do Poznania. Dostawa możliwa dwa razy dziennie. Zgłoszenia do eksp. Kurjera pod **zw 25047**

Od 1 września ceny zniżone.

Największy z całkowitym komfortem urządzony

Hotel - Pensjonat w Krynicy

„Lwigród"

Otwarty cały rok. 200 pokoi na 300 osób. Centralne ogrzewanie, bieżąca ciepła i zimna woda, radjo w każdym pokoju. Telefony. Bibljoteka. Czytelnia. Windy.

Wytworna Restauracja

Kawiarnia. nw 3254 Dancing.

Strzelnica

z nowocześnie urządzoną dwutorową kręgielnią i ogrodem, w którym odbywają się wszelkie zabawy latowe, do tego 6 mórg ziemi, w mieście powiatowem, jest zaraz ewtl. od 1 października 1930 r. pod korzystnemi warunkami **do wydzierżawienia lub sprzedaży.** Odpowiedni reflektanci, także inwalidzi wojenni, zechcą oferty swe składać w ekspedycji niniejszego pisma pod nw 3149 do 25 sierpnia b. r.

Godne uwagi

Zadziwiająco dobrze szyjące i bardzo trwałe **maszyny do szycia z najstarszej fabryki niemieckiej,** przewyższające pod gwarancją „Singera", o których publiczność nie wie, **oddaje tanio T. KONIKIEWICZ, Poznań, plac Nowomiejski 1-a.** Części na składzie i do „Singera". Reparacje wszelkich systemów. Pw 4021/2-31,62/3

Mieszkania 4-pokojowego

z kuchnią, łazienką i pokojem służbowym, w spokojnej dzielnicy miasta, nie wyżej I ptr., **poszukuję** zaraz ewtl. udzielę pożyczki gospodarzowi. Zgłoszenia: „Par", 27-go Grudnia 18, pod 58,285. Pw 4421-58,285

Dach nad głową

ma zapewniony, kto powierza **konserwację dachów** fachowcowi wykwalifikowanemu. **Dachy papowe, cynkowe, dachówkowe i wszelkie inne reperuje i na nowo pokrywa po cenach przystępnych.**

Spłata do 6-ciu miesięcy.

Krycie cynkiem po cenach nadzwyczaj korzystnych.

Z. P. P. Właścicielami większych realności i Ziemianami zawieram umowy na prace kontraktowe długoletnie. — Specjalność: pokrywanie dachów blachą **cynkowaną, tłoczoną z gwarancją 30 letnią.**

Wyciąć i zachować. **Rok założenia 1907.**

Ignacy Mandowski

mistrz blacharsko-dekarski
Przemysł Polski Pokrywania dachów
Poznań, Grobla 3. **Tel. 34-69.**

Pw 4411-56,263

Stenotypistka

znająca dokładnie język polski i niemiecki, potrzebna zaraz. Zgłoszenia osobiste z świadectwami od godziny 9—11.

Dakla-Automobile, Poznań, św. Marcin 54.

dw 1315

Wilgoć woda grzyb

Tylko przez nas przeprowadzona izolacja zabezpiecza na zawsze nieruchomości przed samozniszczeniem.

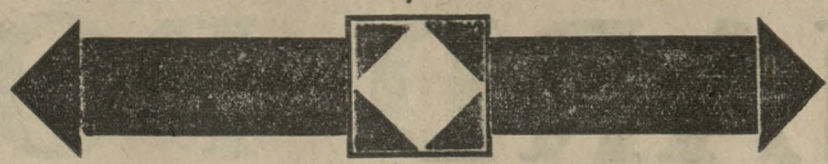

Nieuszczelnione

balkony - posadzki - tarasy - mury fundamentowe

z każdym dniem

obniżają wartość i grożą trwałości każdej posesji. — Złemu można już dziś zapobiec. — Błędną oszczędnością jest, niezdecydować się na przeprowadzenie izolacji tem bardziej, że koszty są bardzo małe.

WYKONUJEMY:

Osuszanie wilgotnych mieszkań, piwnic i wszelkich ubikacyj.
NISZCZENIE i zapobieganie powstania grzyba.
IMPREGNACJE drzewa.
IZOLACJE przeciw nasiąkowi wody przez mury fundamentowe.
USZCZELNIENIE posadzek przeciw przesiąkowi w pralniach, łazienkach, kuchniach, ustępach — balkonów, tarasów, basenów wodnych.
USZCZELNIENIE budowli podziemnych, jak zbiorników do wody, tuneli i wszelkich objektów stojących we wodzie.
IZOLACJĘ ciepło- i zimnochronną, płytami korkowemi z najlepsz. materjałów.

Wszelkie prace izolacyjne i uszczelniające wykonujemy z dostawą materjałów najlepszych krajowych i zagranicznych przez nas wprost reprezentowanych.

Dotychczas przez nas przeprowadzone izolacje cieszą się uznaniami wszelkich władz rządowych, samorządowych i prywatnych.

Na życzenie służymy kosztorysami, poradami i wskazówkami.

Wielkopolskie Przedsiębiorstwo Izolacji właśc. S. Palczewski, Poznań, ul. Dąbrowskiego 43, Telefon 70-50.

dw 1324

Przyjmuję w Poznańskim Zakładzie Ortopedycznym
(Poznań-Łazarz, Gąsiorowskich 7)

chorych prywatnych i z Kas Chorych

codziennie (prócz niedziel i świąt). Tylko prywatnych **w poniedziałki, środy i piątki od 5-6 po poł. na ul. 27 Grudnia nr. 10** (po ś. p. Prof. Wierzejewskim).

Dr. Michał Grobelski

lekarz-specjalista w chirurgji ortop.
Dyrektor i lekarz naczelny Poznańskiego Zakładu Ortopedycznego im. B. S. Gąsiorowskiego.
Pw 4326-38 152

Mleko butelkowe „Alfa"

rozpoczynamy wysyłać w dom począwszy od 1 września. Zamówienia przyjmuje i bliższych informacyj udziela **Ekspozytura Majętności Pamiątkowo, ul. Dąbrowskiego 89** tel. 62-28. zw 25 098

PIECE stałe i na podstawach oraz **KUCHNIE**
z **KAFLI STALOWYCH**
pokrytych majoliką znane na rynku pod nazwą
„PATENT SZREJBER"
dla ogrzewania mieszkań, biur, szkół, koszar itp.
odznaczają się:

1) **mocną i stałą konstrukcją,**
2) **niezmienną hermetycznością,**
3) **50% oszczędnością opału w porównaniu do wszystkich innych pieców kaflowych,**
4) **zbędnością corocznych remontów,**
5) **estetyką i taniością**
i 6) **udzielamy nasze gwarancje za dobre i bezzarzutowe funkcjonowanie.**

Nagrodzone medalami złotemi i srebrnemi, wynalazek polski, wyrob krajowy — **przeszło 10.000 szt. w użyciu.**

Polecane przez wszystkie Ministerstwa i Urzędy **sprzedaje i ustawia**

Wyłączne Przedstawicielstwo na Ziemie Zachodnie

„MATERJAŁ BUDOWLANY"

Centrala w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 23, telef. 29-76, 38-74, 59-76.

Oferty i porady bezpłatnie na żądanie.
Pw 4010-38.76

Przyjmuję zgłoszenia

dzieci od 6 — 10-go roku obojga płci, do czterech klas wstępnych, codziennie w godzinach pomiędzy 3 a 4 po poł. Zapewniam sumienną naukę zgodną z programem ministerjalnym oraz troskliwą opiekę zastosowaną do wymagań pedagogicznych. zw 2:078

HELENA ZIEGLEROWA
egzaminowana nauczycielka szkół wyższych
ul. Marszałka Focha 82, I p. pr.
Początek nauki dnia 2 września godz. 9.

Wspólnika

z gotówką do przedsiębiorstwa tekstylnego w Poznaniu poszukuję. Gwarancja. Zgłoszenia do „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 56,258. Pw 4413-56,258

Kupię okazyjnie za gotówkę

samochód osobowy

w dobrym stanie. Oferty z firmą, rocznikiem samochodu i ilością przebytych kilometrów do „PAR", 27 Grudnia 18, pod nr. **58,282** Pw 4408-58,282

Z okazji 50-letniego istnienia mojego przedsiębiorstwa, które przypada na dzień 24-go sierpnia rb. czuję się obowiązanym złożyć mojej Szanownej Klienteli najszczersze podziękowanie za dotychczasowe poparcie zapewniając równocześnie, że dalsze moje starania pójdą po dotychczasowej drodze celem zadowolenia pod każdym względem wszystkich moich odbiorców.

Z prawdziwym szacunkiem

Aleksy Paluszkiewicz
mistrz rzeźnicki
Poznań, św. Marcin nr. 3.

zw 25101

MEBLE

w olbrzymim wyborze po cenach zniżonych poleca

A. BARANOWSKI, POZNAŃ,
ulica Podgórna 13. Pw 4037-34,48

Przyjmę na stancję

panienki z gimnazjum, opieka troskliwa, pianino. Referencje znanych osób.

Inżynierowa Nowicka
Poznań, ul. Grottgera 14, II. p.
telefon 60-96. zw 25053

Generalna Reprezentacja na Polskę pierwszorzędnych firm austrjackich, szwajcarskich, amerykańskich i niemieckich w dziale

obrabiarek i narzędzi do metali

poszukuje na Poznańskie

Sub-Przedstawiciela

na prowizję, z siedzibą w Poznaniu. Dokładna znajomość języka niemieckiego konieczna. Oferty w języku niemieckim, z odpisami świadectw i referencjami, składać pod: **„Sub-przedstawiciel" do Biura Ogłoszeń Pietraszka, Marszałkowska 115, Warszawa.**
nw 3311

Żywa reklama!

niezawodny środek. Na P.W.K. w Poznaniu demonstrował się ten chłopiec u którego pół twarzy w piegach, wągrach i t. p. zaś druga połowa **odświeżona kremem „Halina" i zupełnie czysta.** Żądać w aptekach i drogerjach perf. W razie braku **„Pharmachemia", Bydgoszcz,** wskaże adres lub wyśle pocztą zł 2.50, próbny 1.00 złoty.
Pw 13 080-63.389

Uwaga! Przewózki Uwaga!

wszelkiego rodzaju oraz przeprowadzki w miejscu i pozamiejscowe uskutecznia samochodami ciężarowemi wraz z magazynowaniem szybko i tanio. **„Przewóz-Express", Poznań,** ul. Dąbrowskiego 33. Telefon 69-66. zw 24971

Doskonale utrzymane

Samochody używane

w olbrzymim wyborze a szczególnie

Fiat 509	4/20 KM	z kar.	4-osob.	otwarty
Fiat 509	4/20 „	„	2- „	sportowy
Fiat 509	4/20 „	„	4- „	Landaulet
Fiat 503	6/30 „	„	4-6 „	Cabriolet
Fiat 503	6/30 „	„	4-6 „	Coupe
Fiat 503	6/30 „	„	4 „	otwarty
Fiat 505	9/31 „	„	6 „	otwarty
Fiat 505	9/31 „	„	6 „	Coupe
Fiat 507	9/31 „	„	6 „	otwarty
Fiat 520	9/45 „	„	4 „	otwarty
Fiat 520	9/45 „	„	4 „	kryty
Fiat 519	19/75 „	„	6 „	Cabriolet
Minerva	13/55 „	„	6 „	Cabriolet
Minerva	8/40 „	„	4 „	kryty
Ceirano	6/25 „	„	4 „	otwarty
Opel	4/16 „	„	4 „	kryty
Opel	12/50 „	„	6 „	kryty
Chenard Walcker	6/30 „		6 „	otwarty
Austro Daimler	17/60 „		6 „	otwarty

i wiele innych polecamy na warunkach najkorzystniejszych

Brzeski auto

Sp. Akc. nw 2892

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29

Telefon 63-23, 63-65.

TYLKO
Lakiery Emalje Farby
marki
„SMOK"

są najlepsze i najtrwalsze. Kto „Smokiem" maluje, Nigdy nie żałuje.
zw 2:108

MIESZKANIA

dwa i trzy pokojowe z komfortem (balkony) parkiet itd. **są do wynajęcia** w nowym 5-piętrowym domu na vis a vis stadjonu, dwa składy z mieszkaniem. Czynsz 2 lata zgóry. Zgłoszenia poważnych reflektantów przyjmuje właściciel: zw 25110

P. Niedziela,
Aleje Marcinkowskiego 24,
w biurze do godz. 7 wiecz.

BERNARD POLSKI

FABRYKA KAS PANCERNYCH

Telefon nr. 5323 — 5727

POZNAŃ-KOMANDORJA

Adres telegr.: TRESOR

POLECA:

Kasy ogniotrwałe, kasy ogniotrwałe pancerne, tresory
Szafy ogniotrwałe na książki, akta i dokumenty
Szafki do wmurowania, Kasetki ręczne
Klosze do stołów kasowych, Skarbonki oszczędnościowe itp.

SPECJALNOŚĆ: Urządzenia bankowe, jak skarbców itp.

Sądownie zaprzysiężony rzeczoznawca na okręg poznański.

Pw 4406-34,138

Nie reklama, a rzeczywistość!

Każdy czytelnik „Kurjera Poznańskiego" otrzyma **zupełnie bezpłatnie** najnow. udoskon. konstruk. Trzylampowy Radjoodbiornik typu R. U. 3 (Autod. zmodyfik.), który **odbiera wszystkie stacje europejskie na głośnik,** zbud. z pierwszorzęd. części w eleganck. mahoniowej skrzynce. Pw 3898-72,107

Ilość aparatów ograniczona. Należy we własnym interesie podać swój szczegółowy adres nieobowiązujący do niczego.

Adresować: **Zakłady Radjotechniczne „UNIWERSAL", Lwów, ul. Jagiellońska 1, 20/I.** II.

MEBLE

NAJTANIEJ w WIELKIM WYBORZE

IGNACY LINKE

PIEKARY 22-23. Telefon 25-44.

DOGODNE WARUNKI. WYKONANIE PIERWSZORZĘDNE.

Pw 4407-34,139

Przedstawicieli i agentów

dobrze wprowadzonych w przemyśle chemicznym farb i lakierów, w drogerjach i aptekach na większe miasta prowincjonalne, poszukują poważne fabryki chemiczne. Szczegółowe oferty z podaniem referencji i dotychczasowej działalności składać: **„PAR", Warszawa, Bracka 17 dla S. A. 38.**

Pw 3919-62,425

W PRACY jest **PAŃSKA**

przyszłość, ale widomym znakiem rezultatów tej pracy powinna być POSIADANA biżuterja!

Złoto to najpewniejszy fundament człowieka!

Kup Pan SOBIE złoty zegarek od 300 zł w firmie:

„W. MAYER"

wł. L. Nalaskowski

UL. NOWA 11.

zw 25102

Zysk na kieszeni i zysk na zdrowiu!

Przy praniu Persilem zbyteczne jest wszelkie pranie wstępne, przedewszystkiem zaś niehygjeniczne tarcie i szczotkowanie. Niechaj Persil sam wykona całą pracę! Persil zrobi swoje! Ale pamiętać zawsze, że należy Persil rozpuścić w zimnej wodzie, a bieliznę zagotować raz jeden i to krótko! Wystarczy to zupełnie. 1 paczkę Persilu wziąć na 2½ do 3 wiader wody.

Co Persil to Persil

Pw 3191

Bank Spółdzielczy

Właścicieli Nieruchomości

Poznań, ul. Piekary 1, tel. 50-56

którego pupilarną pewność gwarantuje nieograniczona odpowiedzialność członków całym majątkiem na przeszło 25 miljonów złotych

przeprowadza wszelkie tranzakcje bankowe,

płaci najwyższe procenty od wkładów oszczędnościowych,

lokuje kapitalistom bez kosztów kapitały na pierwszorzędnych hipotekach,

udziela pożyczki za zabezpieczeniem hipotecznem lub rzeczowem,

kupuje i sprzedaje domy, wille,

przeprowadza parcelację gruntów budowlanych,

administruje domami. Pw 3546-30,247

3 Rady

dużo zarabiać

1. Poświęć codziennie godzinę nauce języka obcego.
2. Teraz uczyć się języka obcego, znaczy później dużo zarabiać.
3. Ucz się języka francuskiego, niemieckiego, angielskiego metodą **„Globus"**, która jest najłatwiejsza, a nauka kosztuje tylko 20 groszy dziennie.

„STUDJUM"

Kraków, ul. Karmelicka 35.

Po ukończeniu dyplom i bezpłatne pośrednictwo pracy.

Pw 4380/70,183

Pw 3098-15,126

Czysta garderoba chlubą każdego!

w 8 dniach chemicznie czyści ubrania męskie i damskie, zwracając jak nowe

FR. MUSIAŁ, POZNAŃ, GROBLA 27a I p.

Specjalność: Prasowanie futer.

zw 25108

Składu na sprzedaż cukierków

około 3 × 5 m. kw., z jednym przybocznym pokojem w śródmieściu **szukam zaraz.** Oferty pod **zw 25077** do Kurjera Poznańskiego.

Piechcińskie

znane z dużej wydajności

WAPNO BUDOWLANE I NAWOZOWE

po cenach **ponownie obniżonych** dostarcza

„Materjał Budowlany" Sp. Akc. w Poznaniu

ul. Sew. Mielżyńskiego 23. Pw 4081-32,88

Telefony: 29-76, 38-74 i 59-86 Adr. telegr.: „Mabu".

Na sprzedaż kilka dobrych

majątków ziemskich

i parcela budowlana nad morzem. Tylko reflektanci, którzy się wykażą potrzebną gotówką, otrzymają informację: **Biuro parcelacyjne, Poznań, św. Marcin 52/53, II. piętro**

zw 1239

Współpracownika

o lekkiem piórze, któryby potrafił na podane tematy pisać wierszyki okolicznościowe, poszukuje poważne wydawnictwo ilustrowane. Zgłoszenia z podaniem próbek talentu należy składać do ekspedycji niniejszego pisma pod **zw 25 073**

Wyścigi konne

z totalizatorem urządzane przez **Wielkopolskie Towarzystwo Wyścigów Konnych** odbędą się **w dniach 31 sierpnia, 3, 6, 7, 10, 13, 14, 17, 20 i 21 września 1930 r. na torze wyścigowym w Ławicy pod Poznaniem. Początek gonitw o godz. 15,30.** Dojazd autobusami Kolei Elektrycznych od Mostu Teatralnego i z końca ul. Dąbrowskiego. Pociągiem kolejowym **o godz. 15,15. Bilety wstępu na trybunę zł 2,—, boczna trybuna i miejsce stojące zł 1,—.** Wcześniejsza sprzedaż biletów i programów: **F-a Zygarłowski,** narożnik Gwarnej.

Pw 4374-83 144

Na liczne życzenia naszych Szan. Odbiorców zmieniliśmy **opakowanie** naszej wyśmienitej czekolady

„Mascotte" z siedmiu słoniami

na bardziej **wytworne,** odpowiadające szlachetnemu gatunkowi tej czekolady.

Jakość i waga tabliczki pozostały **bez zmiany** i jak poprzednio tabliczka **„Mascotte"** wraz z etykietą waży od 120—125 gramów.

„Goplana"
Sp. Akc.
Fabryka Czekolady w Poznaniu.

Pw 4408-84,105

Okucia budowlane
Okucia do drzwi i okien
Śruby i nity
Gwoździe i łańcuchy
Siatki rabicowe
Narzędzia rzemieślnicze
Blachę cynkową
Rury gazowe
Żelazo sztabowe
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład żelaza. Poznań
Szkolna 3. Tel. 35-18, 35-43.

Pw 4 422-84,155

PĘDNIE oraz **PASY**
dostarcza najkorzystniej
St. Duchowski
Biuro Inżynierskie
POZNAŃ
Aleje Marcinkowskiego 1.
Tel. 32-26
adres telegr. Technoduch

Pw 4018-38,62

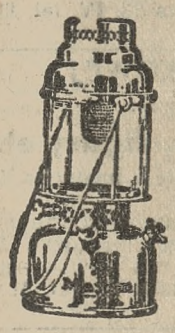

Możność dużego zarobku

daje MAXIM

żarowa latarnia odporna na wiatr

zasilana naftą, benzyną, benzolem, wszędzie do użycia, paląca się 15 godzin jednem litrem materjału palnego, dająca 300 świec siły świetlnej. **Wyłączna sprzedaż na poszczególne okręgi do oddania.**
Zapytania przyjmuje firma

R. Ditmar Gebrüder Brünner A. G.
Wien XI, Erste Haidequerstrasse, Oesterreich.

nw 2895

Największa przyjemność, to własny ogród.

Zakładam wszelkiego rodzaju **ogrody:** spacerowe, dworskie, handlowe, przy willach etc.
Wykonuję projekty i plany.
Udzielam porad fachowych. zw 24943
(W poradach załączyć w znaczkach 75 gr.)

A. Bączkowski,
ogrodn. pl.
Poznań, Długa 4.

PIEGI
żółte plamy, opaleniznę usuwa, bieli skórę pod gwarancją aptekarza **Jana Gadebuscha**

„Axela"-Krem
½ słoika 2,50 zł, 1/1 słoika 4,50 zł, do tego **mydło „Axela"** 1 kaw. 1,25 zł. Do nabycia w drogerjach, składach aptecznych, perfumerjach i aptekach lub wprost w firmie J. GADEBUSCH, Poznań, ul. Nowa nr. 7

POLSKIE obuwie na **POLSKIE** nogi

znane z **najlepszej** jakości marki

WAZA

Nosząc obuwie **POLSKIEJ** fabryki, dajesz **POLSKIEMU** robotnikowi chleb i zwalczasz bezrobocie.

FABRYCZNY SKŁAD OBUWIA
wł. Walerjan Zabłocki
Poznań, ul. Wrocławska 15.

Pw 4391/2-34,88/4

Zakład fryzjerski, Poznań
(6 obsług), nowoczesny, z powodu nagłego wyjazdu **dogodnie sprzedam.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 25100**

Zgłoszenia kandydatek z 6-ciu klasami szkoły średniej ogólnokształcącej przyjmują

Żeńskie Kursy Techniczne
w Poznaniu, Marsz. Focha 2.
Prosp. 20 gr. Znaczek dołączyć. Pw 4409/56,247

ORPINGTON
koguty **do rozpłodu,** żółte, **do oddania.**
A. POHL
Łężec,
p. Strzałkowo, pow. Września
Tel. Strzałkowo 61.
nw 5819

Gdańska hurtownia owoców sądownie zarejestrowana prosi o oferty większych majątków na

świeży owoc

(jabłka, gruszki, pomidory) w komis. Na życzenie stawiam kaucje. Tw 253

W. Schimanski
Gdańsk, Ochsengasse 1.

Sprzedawczynie-inkasentki

na wysoką prowizję **poszukiwane** przez poważną światową firmę. Gwarancja lub kaucja konieczna. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 25056**

Służąca
do wszystkiego, bez prania, uczciwa, pracowita potrzebna. Zgłosić się do firmy „Fratysz", Szkolna 11, godz. 7—7,30 wieczorem.
zdw 81 356

Spółka Pedagogiczna

Sp. Akc.
Poznań, Podgórna 7
poleca na sezon

szkolny 1930/31

podręczniki szkolne

najnowszych wydań.

Pw 4419-34,150

Bydgoszcz

OGŁOSZENIE
Na środę, dnia 27 sierpnia 1930 r.

Dawniejszy lokal firmy Zygmunt Wiza w nieruchomości mojej przy Placu Teatralnym nr. 3, musi być dla nowego lokatora natychmiast opróżniony.

Urządzenie składowe dla towarów białych, krótkich, wełnianych i galanteryjnych z drzewa dębowego, bejcowane, ustawione przez mnie w r. 1924, składające się z:

18 gablotek i regałów ogólnej długości 40 mtr., wyposażone w liczne lustra i grube szkła z oświetleniem wewnętrznem o odpowiednim bardzo praktycznym podziale przegród i półek;
7 stołów składowych długości około 17 mtr., z podzielonemi gablotkami; **kasa składowa** ze stołem do pakowania i regałem, oraz licznych **innych przedmiotów**

zostanie z tego powodu w dniu 27 sierpnia 1930 r. od godz. 3-ej po południu w całości wzgl. częściowo najwięcej dającemu sprzedane przez zaprzysiężonego licytatora.

Nadarza się nadzwyczajna okazja nabycia przedmiotów pierwszorzędnej, znanej jakości, przy cenach ogólnie niemożliwie niskich.

Otto Pfefferkorn
Artystyczna wystawa urządzeń mieszkaniowych
Bydgoszcz, Dworcowa 94. nw 3252

Płaszcze jesienne
czyści chemicznie i farbuje
„BARWA"
wł. S Kałamajski

„Jak nowe"

Poznań: pl. Wolności 6, ul. Wielka 18, narożnik W. Garbar, Marsz. Focha 49, Wierzbięcice 49, Rynek Jeżycki 1, narożnik ul. Kraszewskiego.
Toruń: Szeroka 21. **Ostrów:** Rynek 28.
Leszno: Rynek 25. **Mosina:** ul. Farbiarska.

Pw 4377/78-33,88/9

Kocioł wulkanizacyjny

kompletny odda tanio
WUL-GUM, Wielkie Garbary 8.

Pw 4417-84 151

W kolonji budowlano - ogrodniczej
„KOMORNIKI"
pod Poznaniem, są do nabycia

parcele od 0,25.00 ha

Spłata na raty!

Warunki i informacje: **Poznań, Al. Marcinkowskiego nr. 13. Biura St. Jurackiego.**

Pw 4030-82,46

MOTOCYKLE

używane sprzedamy bardzo korzystnie.

New Hudson 500 ccm. 5 K. M. światło Bosch	zł. 2 000.—
New Hudson 500 ccm. 5 K. M. światło Lucas	zł. 1 400.—
New Hudson 500 ccm. 5 K. M.	zł. 1 250.—
New Hudson 250 ccm. 2,5 K. M. Modell O. H. V. światło Lucas	zł. 1 500.—
Ariel 500 ccm. 5 K. M. Modell O. H. V.	zł. 1 300.—
Sarolea 500 ccm. 5 K. M.	zł. 1 000.—

„MOTOR", POZNAŃ, Dąbrowskiego 7. zw 25 046

Białe ząbki daje KALIKLORA

Pw 4345-34,14

Oddajemy pieniądze na budowę i na hipoteki!!!

Potrzebny własny kapitał 10-15% od kwoty pożyczkowej, zaoszczędzić można w małych ratach miesięcznych. **Bez odsetek,** tylko amortyzacja 6-8%

„HAGEGE" e. G. m. b. H. Gdańsk,
Hansaplatz 2b.

Informacyj udziela: **H. Franke, Poznań, Marsz. Focha 19, I.**
nw 2574/5

Administracji kamienic

poszukuje Wielkopolanin z akademickiem wykształceniem, obeznany dokładnie z sprawami administracyjno-podatkowemi. Oferty do „PAR", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. **34,149** Pw 4420-34,149

Samochody

mało używane i doskonale utrzymane okazyjnie do nabycia

Studebaker typ Direktor z karoserją krytą
Studebaker 6-cylindrowy z karoserją krytą nw 2891
Ford najnowszy model, luksusowe wykończenie, karetka
Ford z karoserją 4-siedzeniową otwartą

Ceny najniższe, warunki zapłaty najdogodniejsze

Brzeskiauto Sp. Akc.

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.

Przedstawicieli rejonowych

na poszczególne województwa Rzeczypospolitej Polskiej

poszukuje

firma światowa

do sprzedaży specyfiku do akumulatorów. Samodzielny zakres pracy i poważne zródło dochodów dla dobrze ustosunkowanych Panów o wybitnych zdolnościach organizacyjnych, dysponujących niewielkim kapitałem. Szczegółowe oferty do „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod 56,262
Pw 4415-56,262

Fabryka

masowych artykułów bezkonkurencyjnych, w pełnym biegu, egzystencja zapewniona, fachowość nie konieczna, — z powodu stosunków familijnych **na sprzedaż.** Możliwość rozszerzenia jak najdalej idąca. Cena z maszynami, zarządzeniem i zapasami zł. 35 000. Oferty Kurjer zw 25 106

Ważne dla wracających z Ameryki!

W dużem mieście powiatowem Wielkop. korzystnie do sprzedania z wolnej ręki masywny dwupiętrowy **dom o 33 ubikacjach,** z wolnem mieszkaniem i ogrodem owocowym. Dom nadaje się na przedsiębiorstwo. Wiadomości udziela **Ostapowicz, Leszno, 17 Stycznia 4.** zw 25 095

OGŁOSZENIE
o wydzierżawieniu polowań.

Powiatowy Urząd Ziemski w Lesznie podaje do wiadomości, że **dnia 1 września 1930 r.** odbędzie się **o godz. 10 min. 30** w lokalu Powiatowego Urzędu Ziemskiego (Komeniusza 19) ustny przetarg na wydzierżawienie prawa polowania na terenach następujących majątków państwowych względnie folwarków:

1. Włoszakowice, pow. leszczyński, obszar łow. 353,04 ha.
2. Jezierzyce Kościelne „ „ „ 190,00 „
3. Bukowiec Górny „ „ „ 199,05 „
4. Rzyczkowo pow. rawicki „ „ 143,52 „
5. Sobiałkowo (folw. Górne) „ „ „ 139,16 „

Czasokres dzierżawy od 1. 7. 1930 r. do 30. 6. 1936 r.

Taksa wywoławcza wynosi dla poszczególnych obszarów:

1. Włoszakowice . . . . . 181 zł w złocie
2. Jezierzyce Kościelne . . . 98 „ „ „
3. Bukowiec Górny . . . . . 102 „ „ „
4. Rzyczkowo . . . . . 74 „ „ „
5. Sobiałkowo (folw. Górne) . 71 „ „ „

Reflektanci na wydzierżawienie prawa polowania winni przedłożyć w dniu przetargu dowód na wpłacone wadjum w wysokości taksy wywoławczej. Wadjum wpłacone być winno w jednej z Kas Skarbowych do dyspozycji Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu. Oferowany czynsz dzierżawny pobrany będzie w dniu przetargu.

Od reflektantów na dzierżawę polowania w folw. Włoszakowice i Jezierzyce Kościelne złożenie wadjum nie będzie wymaganem, jak również czynsz dzierżawny za polowanie w tych folwarkach pobrany będzie po zatwierdzeniu dzierżawców przez Prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu.

Od udziału w przetargu wykluczone są osoby, które karane były z mocy art. 77—79 rozporz. Prezydenta Rzpl. z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckiem.

Dzierżawca polowania ponosi proporcjonalną część kosztów niniejszego ogłoszenia.

Leszno, dnia 20 sierpnia 1930 r.

nw 3267 **Mgr. Gajos, Komisarz Ziemski.**

L. cz. 4. K. 6/29. **PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Górze, pow. Międzychód,** i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w ks. grunt. Góra tom I karta 12 na imię Stanisława Furmanka i tegoż żony Pauliny z Fabianów w Górze, zostanie dn. 7 października 1930 r., o godz. 10 przed poł. wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 6. Nieruchomość składa się z gospodarstwa rolnego wraz z zabudowaniem gospodarczem o obszarze 9.97.52 ha., wpisana z ustawy podatku gruntowego 12 w metryce podatku budynkowego 17 i wartość użytkowa gruntu talarów 28,68, budynków 75 mk. niem. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 7 stycznia 1930 r. Międzychód, dnia 6 sierpnia 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 3269

PUBLICZNA LICYTACJA

Dnia 2 września 1930 r., tj. we wtorek, o godzinie 10 przed południem, sprzedam w drodze publicznej licytacji najwięcej dającemu za gotówkę, z polecenia zarządcy konkursowego Tow. Akc. Surofosfat w Poznaniu — **prawa masy upadłościowej do:**

1. **znaku ochronnego „Krajofosfat" i „Surofosfat";**
2. **patentu nr. 3805 i 9098 dot. wyrobu nawozu surofosfat;**
3. **udziałów w fabrykach „Surofosfat" Środa i Śrem (Wlkp.);**
4. **do fabryki surofosfatu w Radomiu z tytułu kontraktu na wyrób nawozu.**

Prawa powyższe będą sprzedawane bez gwarancji z minimalną ceną wywoławczą 10.000 złotych — **w moim biurze w Poznaniu, ul. Młyńska 13, IV.**

Bliższe szczegóły licytowanych przedmiotów do zasiągnięcia w biurze podpisanego komornika sądowego 5 dni przed przetargiem w godzinach od 8—1 po południu.

Władysław Dąbrowski
komornik sądowy w Poznaniu, ul. Młyńska 13, IV. tel. 1534
np 3153

LICYTACJA MASY SPADKOWEJ

przy ulicy Młyńskiej 13, III., a mianowicie:

obrazy, książki, sztychy, figury etc.

przeprowadzam w dalszym ciągu w sobotę i następne dni od godz. 11,00 do godz. 18,00.

Brunon Trzeczak, zaprzysiężony i ustanowiony aukcjonator oraz zaprzysiężony rzeczoznawca urządzeń domowych, pokojowych, gospodarczych na obwód sądu apelacyjnego w Poznaniu, Dominikańska 3. Tel. 21-26.
Pw 4418-34,152

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 26 sierpnia b. r., tj. we wtorek, o godz. 3.50, po poł. sprzedam publicznie najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą w gminie Chludowo pow. Poznań

zbiór z 3 mórg pszenicy, szafę do garderoby, umywalnię z lustrem, 2 prosiaki, maneż z transmisją, kartoflarkę „Gwiazda", 2 wozy robocze, pług, grabiarkę. nw 3320

Zbiórka przed Sołectwem gminy Chludowo 10 minut przed przetargiem. Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. **Dąbrowski,** komornik sądowy. Poznań, ul. Młyńska 13.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, a 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Obrączki
zegarki od 7,50. Naprawy rok gwarancji. Benenowski Chwaliszewo, przy aptece. zdw 81 679/81

Wentylator
w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 81 728

Radjo
Philipsa 3 lamp. z głośnikiem i akumulatorem korzystnie do nabycia. Oferty Kurjer zdw 81 731

Fabrykę
wód mineralnych sprzedam wydzierżawię. Kurjer zdw 81 820

Skład kolonjalny
przy dobrej ulicy za cenę 5.500 zaraz sprzedam. Zieliński, Wierzbięcice 29. zdw 81 822

Rowery
gumy części stale na składzie. Warsztat reparacyjny. Czerniak, Półwiejska 11. zdw 81 814

Skład
kapeluszy mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer zdw 81 813

Dobrą restaurację
z przyległem mieszkaniem, z pełnym wyszynkiem sprzedam lub zamienię na kolonjalkę w Poznaniu. Obrót miesięczny do 12 000. Oferty Kurjer zdw 81 888

W Puszczykówku
kupię parcelę około 1½ morgi. — Zgłoszenia do Kurjera 81883

Ford
otwarty dobrym stanie tanio na sprzedaż. Mutler, Szewska 11. zdw 81 923

Place od 600 — 900 metrów kwadratowych
pod budowę domków na Górczynie przy ulicy Marszałka Focha do nabycia. Informacyj udziela inż. Romański, ul. Grunwaldzka 15 tel. 64 92 także w niedzielę. zdw 81 177

Opony
2 nowe i jedną używaną 33×5 korzystnie sprzedam. L. Śledziński, Poznań, Wroniecka 16, Telefon 1242. zdw 81 878

W Poznaniu skład papieru
z towarem 3 ubikacje zaraz tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 81 806

Willa
o 4 pokojach kuchni, ogród, pralnia i przynależytości w mieście powiatowem niedaleko od Poznania za 18 tysięcy na sprzedaż. Mieszkanie wolne przy objęciu. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 81 961

250 zł
sypialnia biała. Adres wskaże Kurjer zdw 81 955

Fortepian
wiedeński tanio sprzedam. Niegolewskich 26, III., prawa zdw 81 978

Piec
westfalski sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zdw 81 977

Okazja
kolonjalka w śródmieściu Bydgoszczy z 4 pokojowem mieszkaniem włącznie towaru urządzenia i remontu z powodu choroby za 8 000 zł sprzedam. Zgłoszenia pod „Kolonjalka" do „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 4 350-63,551

Pończochy jedwabne tanio
po cenach fabrycznych. Bielizna damska, męska i dziecięca wielki wybór. Firma Jan Lewandowski, Poznań, Dąbrowskiego 54 zdw 81 202

Sealowe
futro damskie nowe 98 zł sprzeda Salon Mód. Dąbrowskiego 41a parter. zdw 81 975

Kocioł parowy
112 m² pow. ogrzewalnej — 10 atm. — 2 płomiennicowy falisty rok budowy 1908 — w bardzo dobrym stanie na sprzedaż. Józef Dzibaszewski i Ska, Poznań ul. Przemysłowa 35. zdw 81 847

Powóz
na gumach sprzedam. Kardjc, Marszałka Focha 276. zdw 81 842

Skład
rzeźnicki z urządzeniem na Łazarzu sprzedam. Drużbackiej 1, parter, lewo. zdw 81 166

Lokomobila
przewoźna Wolf 22 P. S. po gruntownej naprawie w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. — Józef Dziabaszewski i Ska, Poznań, ul. Przemysłowa 35. zdw 81 846

Pierze
świeże darte niedarte. puch poleca Stanisław Dyczkowski Wierzbięcice 13. zdw 81 531/2

Motocykl
spiesznie i tanio sprzedam z powodu wojskowości Adres: Wielkie Garbary 33, wypożyczalnia rowerów. zdw 81 508

Samochód
ciężarowy — 5-tonnowy w dobrym stanie bardzo tanio na sprzedaż. Józef Dziabaszewski i Ska, Poznań, ul. Przemysłowa 35. zdw 81 844

Wóz (rob.)
i wagę decym. na 300 i 800 kg. w dobrym stanie korzystnie sprzedam. L. Śledziński, Poznań, Wroniecka 16. Telefon 1242 zdw 81 879

Pianino
czarne, nowe tanio sprzedam. — Dąbrowskiego 9/11, parter, prawo. zdw 81 942

Skład
obuwia dobrze zaprowadzony — przy rynku sprzedam towarem lub bez. Oferty Kurjer zdw 81 866

Konia
ciężkiego sprzedam. Romana Szymańskiego 10, III., prawo. zdw 81 857

3/4
morgi sprzedam w Starołęce. — Radzińska, Ogrodowa 19, suterena zdw 81 850

Kolonjalkę
mieszkaniem 3 000 sprzeda Mąkowski, plac Wolności 3, II. zdw 81 836

Makulatura
czyste gazety na sprzedaż 50 kg. 27,00 zł. Oferty Kurjer zdw 81 839

Samochód
Fiat 501 po gruntownej naprawie w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Józef Dziabaszewski i Ska, Poznań, ul. Przemysłowa 35. zdw 81 845

Sprzedam
samochód półciężarowy Fiat 501 gotowy do jazdy, cena 3 000 zł. Zgłoszenia Szamarzewskiego 39. zdw 81 840

Kawaler
w sile wieku, przystojny, inteligentny, poszukuje znajomości dobrej, przystojnej, zamożnej panny. Cel matrymonjalny. Oferty pożądane z fotografją, którą się natychmiast zwraca do Kurjera zdw 81 843

Bilard
fortepian korzystnie sprzedam. — Oferty Kurjer zdw 81 951

Osady
z budynkami, gleba tylko pszenna, cena po 2 500—2 600 zł za hektar, na rozpłaty do 10 lat. z parcelacji majątku Lubiatówko (folwark Lubiatowo) pod Dolskiem, pow. Śrem. Sprzedaż dnia 29 sierpnia r. b. w majątku. zdw 81 526

Sprzedam
skład kolonjalny w dobrem położeniu z powodu wyjazdu. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 539

Limuzynę
Studebaker, 6 cylindrowa, prawie nowa, wskutek wyjazdu bardzo tanio do sprzedania. — Kurjer zdw 81 484

Torby i Teki
szkolne, skórzane, płócienne i inne wykonania własnej fabrykacji Poleca po znanych niskich cenach hurtownie i detalicznie. Firma W Stefański Poznań, Stary Rynek 53/54 telefon 56-82. Pw 4127-31.136

Radjo
4-lampowe z głośnikiem sprzedam 250,— zł. Mickiewicza 2, oddźwierny. zdw 81 639

Masywny
dom z piekarnią dobrze prosperującą w małem mieście na sprzedaż. Zgłoszenia A. Kozłowski, Poznań, Górna Wilda 75, telefon 7034. zdw 81 496

Siatki
damskie i męskie szt 1.50 zł czapki kąpielowe — gąbki szczotki. grzebienie. przybory podróżne poleca hurt. i detal. St Wenzlik, — Poznań Aleje Marcinkowskiego 19 dw 5217

Gabinet
męski pierwszorzędne wykonanie sprzeda stolarnia, Warszawska 4, parter, lewo. zdw 81 481

Zakład fotograficzny
w śródmieściu na sprzedaż. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 81 613

Singera
maszynę z okrągłem czołenkiem sprzedam. Jagia. Piotra Wawrzyniaka 5. zdw 81 646

Drukarnię
sprzedam tanio. Oferty Kurjer zdw 81 648

Sprzedam
stodołę w dobrym stanie do rozbiórki. 28 m. długa 10 szeroka. 7½ wysoka w Głównej. Oferty Kurjer zdw 81 599

Dzierżawa
lub sprzedaż, z powodu choroby, piekarnia, kolonjalka dom mieszkalny, 2 morgi ogrodu, wieś fabryczna Górny Śląsk. Oferty Kurjer zdw 81 627

Samochód
nowoczesny roadstar, prawie nowy sprzedam za bezcen szybko decydującemu. Kurjer zdw 81 626

Motocykl
2½ konny sprzedam (550 zł). Marszałka Focha nr. 63, parter. — Strugała. zdw 81 589

Sprzedam
2 damskie płaszcze zimowe. — Szymkowiakowa, Aleje Marcinkowskiego 25 zdw 81 614

Skrzydło
bardzo tanio sprzedam. Roszkiewicz, Niegolewskich 16, IV. piętro zdw 81 562

Sypialnia
jasno dębowa okazyjnie. Pocztowa 4, IV. piętro. zdw 81 671/2

Sprzedaję
kupuje oraz w komis przyjmuje meble inne rzeczy używane — skład komisowy, Pocztowa 20. zdw 81 587/8

Fortepian
475 zł sprzedam Wyspiańskiego 19, front III lewo. zdw 81 211/2

Singera
maszynę sprzedam. Polna 33, parter prawo, front. zdw 81 801-2

Futro
męskie, czarne tanio sprzedam. Niedźwiecki, Górna Wilda 58. — rw 11 188-9

Maszyna
damska 75 złotych. Szyperska 8, parter lewo. zdw81 807-8

Grzyby
litewsko-polskie 1 kg 14 zł franco poleca M. Kiełczewski, Poznań, Żydowska 4. zdw 81 032

Motocykl
Derad, korzystnie sprzedam Rogowski, Dąbrowskiego 78. zdw 80 615

Pończochy
piękne dobre tanie A Szymański, Poznań św Marcin 1 specjalny skład pończoch
Pw 4 046/7-33 104/5

Okazja!
Samochód dziecięcy dwusiedzeniowy korzystnie Chwaliszewo 4, IV. zdw 81 582

Skład
w pełnym biegu bez konkurencji w bardzo ożywionem miejscu. cena 4.000. Adres Kurjer zdw 81 574

Dom nowy
z wolnem mieszkaniem. dwa pokoje z kuchnią dwóch lokatorów. 3 105 kw. metrów ziemi pod warzywo, zaraz na sprzedaż. Cena 20 tysięcy. na przedmieściu. Adres Kurjer zdw 81 573

Meble
na dogodnych warunkach poleca „Dom Mebli" Wożna 12. (dawn. Stanikowski) i Chwaliszewo 5. zdw 81896-7

Maszynę
damska, okrągłe czółenko Singera tanio sprzedam. Knapik, Zwierzyniecka 20, IV. zdw 81 892-3

Tanio
nie ubierzesz, umeblujesz w Domu Komisowym. św. Marcin 78a Pw 10 348

Wyprzedaję
meble po zniżonych cenach tylko krótki czas Szpryngacz ul. Wielka 13 Pw 3107/08

Torebki
damskie najelegantsze teki, portfele, pugilaresy nesesery kufry, walizy i inne wyroby skórzane, poleca Borzych i S-ka Poznań, ul. Podgórna 3. własne warsztaty zdw 63 643-

Pierze i puch
hig. czyste wyroby pościelowe — kołdry puchowe — poduszki dekoracyjne najtaniej EMKAP Poznań, ul. Wrocławska 30, tel. 58-03 Pw 4051-33,137

Domek
piętrowy przy Poznaniu, wolnem czteropokojowem mieszkaniem korzystnie sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 81 479

Sprzedam
dom, 4 morgi ziemi, wiatrak, martwy i żywy inwentarz. Do tego należy 13 mórg dzierżawy. Haack, Kotusz, pow. Śmigiel. nw 3200

Kasę
registracyjną „National" korzystnie sprzedam. Zgłoszenia „National" „Par", Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 4401-63,557

Sprzedam młócarnię samoczyszczącą
obecnie w biegu, do zapędu motorowego, parowego o sile 6 HP. Cena według ugody bardzo przystępna. Zgłoszenia Prażniewski, Tuchola (Pomorze). zdw 81 341

Dom
piętrowy masywny, chlewy i szopy duże podwórze i ogród nadający się na każde przedsiębiorstwo albo fabryczkę w mieście, w powiecie krotoszyńskim na sprzedaż. Cena podług ugody. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 022

Parcele
w Puszczykowie przy szosie sprzedam. Kurjer zdw 81 128

Pianino
pierwszorzędne za gotówkę. Za Bramką 5 a, part., lewo. zdw 81 328

Radjoaparat
eliminujący Poznań sprzedam. Hosbein, Szwajcarska 14. zdw 81 377

Majątek
włók 32. pierwszorzędny objekt rolniczo - przemysłowy Kujawy. Kongresówka śpiesznie do sprzedania. również różne mniejsze, większe majątki prawdziwie okazyjnie do sprzedania także kilkanaście dzierżaw różnej wielkości poleca Biuro Rolnicze. Włocławek Przedmiejska 6 telefon 17. nw 3147

Motocykl
Sarolea z przyczepką 5 K. M., sportowy, bardzo dobrze utrzymany, tanio sprzedam. Ziętkowski, Czarnków. zdw 80 610

Okazja!
Z powodu wyjazdu sprzedam warsztat stolarski z całkowitem urządzeniem, bardzo dobrze prosperujący, na budowlę oraz mieszkanie z kompletnem umeblowaniem lub częściowo bardzo tanio do nabycia zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 80 448

Torby szkolne
teki, piórniki, najtaniej sprzedaje W. Czysz, Szkolna 11. Własna pracownia. Pw 4042-33,60

Korzystne kupno
dom, restauracja, hotel, wraz z innemi składami w prowincjonalnem miasteczku w rynku, zapewniona klientela z powodu choroby sprzedam. Oferty skierować Kurjer Poznański zdw 81 348

Rower
damski sprzedam. Ul. Wyspiańskiego 11, Galwanizacja. zdw 81 783

Skład
kolonjalny dobrze zaprowadzony, wino, piwo i papierosy, (Łazarz), sprzedam. Adr. Kurjer zdw 81 778

Rower
męski, mało używany sprzeda Kegel, Matejki 37. zdw 81 774

Skład
Stary Rynek. Dzierżawa 300. Urządzenie 9.000. „Informator", Ratajczaka 15. zdw 81 780

Oddam
wagonowo, dobry torf, kapustę, siano. Oferty Kurjer zdw 81 777

Dom
z ogrodem i placem pod budowę natychmiast na sprzedaż. Warunki podług umowy Lewandowski, Kościan, ul. Piaskowa 2 a. zdw 81 907

Motocykl
„Ariel" okazyjnie sprzedam. Of. Kurjer zdw 81 797

Maszynę
krawiecką i dwa krzesła biurowe sprzedam. Oferty Kurjer zdw 81 759

Szpice
białego sprzedam. Grunwald, pl. Nowomiejski 5, dom ogrod., III. zdw 81 949

Samochód limuzyna
„Fiat" w bardzo dobrym stanie, jak nowy, sprzedam za 7 500. — Oferty Kurjer zdw 81 944

Motocykl
w dobrym stanie sprzedam. — Gabski, Kwiatowa 9. zdw 81 981

Futra
i skóry najtaniej sprzedaje Dobrowolski, Marcina 1. zdw 81 855

Bernardyny
5 tygodniowe, czysta rasa na sprzedaż. Zgłoszenia Michalak, Leszno, Komeniusza 45. nw 3 314

Antyki
meble, obrazy sztychy, numizmaty, autografy, ekslibrisy. Pałac Sztuki, Stary Rynek 78, piętro. rw 11 244

Parcele
Łazarzu, Górczynie, Jeżycach, Ławicy, Sołaczu, Winiarach Urbanowie, Szelągu, Miasteczku, Komandorji, Ratajach, Wildzie, Dębcu i śródmieściu, dowolnej wielkości, dogodnych warunkach sprzedam. Zgłoszenia: Hodowaniak, Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 81 913

Wyżlicę
nadzwyczaj dobrze ułożoną sprzeda Barciszewski, Kowanówko—Oborniki. zdw 81 909

Zakład
fryzjerski damski, męski w powiatowem mieście, elegancko urządzony sprzedam tanio. Adres Kurjer nw 3258

Siamskie
koty, śliczna parka, odchowane za 100 zł sprzedam ewentl. oddzielnie. Adres Marynarska 5, I. ptr. zdw 81 889

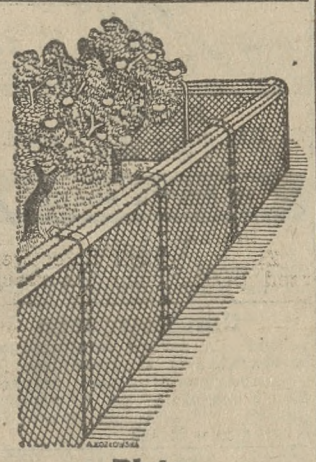

Płoty
druciane kompletnie z ustawieniem lub bez dostarcza bezkonkurencyjnie a solidnie firma „Drutownia — Poznań" Fabryka siatek i najstarsza (zał. 1906) specjalna fabryka płotów Poznań, ul. św. Marcin 45 a. Pw 4058-34,89

Willa
w Poznaniu dwumieszkaniowa 3 pok. kuchnia dla nowonabywcy wolne. Ogród 20 drzew owocowych blisko tramwaju obszerne piwnice i stajnie sprzedam za 40 tys. zł. Zgłoszenia „Par", Poznań Aleje Marcinkowskiego 11. pod 56.253. Pw 4411-56.253

Willę
w Poznaniu, przy tramwaju 5 pokojową, pięknym ogrodem owocowym, sprzedam. Cena 38.000 zł. Oferty Kurjer zdw 81 678

Domek
nowy w Ławicy, wieś, pod Poznaniem studnia i ogród sprzedam cena 3.800 zł, wpłaty 2.800, 1.000 pozostanie na gruncie lub przedzierżawię na przeciąg 3 lat. Waruszewski, Dusocin, poczta Mokre, powiat Grudziądz. zdw 81 702

Dom
masywny z ogrodem w miasteczku blisko miasta powiatowego na sprzedaż. Dogodna komunikacja. Cena podług ugody. Zgłoszenia L. Firmanowski, kawiarnia, Sarnowa — Rawicz, Rynek. zdw 81 707

Majętność
700 mg., gorzelnia, ziemia pszenno-buraczana, budynki, inwentarze, żniwa kompletne, dwór 16 pokoi, park, przy większem mieście Pomorza z powodu choroby właściciela na sprzedaż lub zamianę na kamienicę z dopłatą. Cena 350.000, wpłata 150.000. — Zgł. zdw 81 706 do Kurjera Pozn.

Radjo
czterolampowe sprzedam. Marcina 33, III., lewo. zdw 81 715

Słoje do konserw
gumy, sprężynki. — Szklanki 10 gr. — Serwisy 8,50 — Obiadowe porcelaną 39. — Ogrodowe restauracyjne, szkło. — Porcelanę najtaniej tylko w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24, podwórze. zdw 81 798

Młyn
w pełnym ruchu przemiału 8 tonn na dobę, położony w mieście na dogodnych warunkach na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 81 679

Wózek
czterokołowy, pięćcentnarowy okazyjnie. Zakrzewski, Wilda, Bergera 5. zdw 81 723

Fuzję
16, kurk, dobrze utrzymaną sprzedam. Suchomski, Wierzbięcice 51, I., lewo. zdw 81 751

Gospodarstwo
prywatne około 150 mórg z bogatym inwentarzem i pełnem żniwem 2 km od miasta, sprzedam lub zamienię na dom dochodowy w mieście, wartości conajmniej 80.000 zł, reszta może być zahipotekowana. Michał Ormiński, Rozental, poczta Pelplin, Pomorze. zdw 81 747

Forda
1927 sprzedam. Oferty zdw 81 744

Nowoczesne
urządzenie (skład) rzeźnicki z zapędem motorowym przy taniej dzierżawie w ruchliwem mieście w bardzo dobrem położeniu od 1. 9. 30. na sprzedaż (pod rzeźnictwo). Dla uczciwego i biegłego w swym zawodzie kawalera, posiadającego gotówkę obrotową ożenek nie wykluczony. Adres wskaże Kurjer zdw 81 745

Restaurację
dużem mieszkaniem sprzeda gospodarz. Adres zdw 81 718

Skład
kolonjalny, widoczny, magiel mieszkanie sprzedam. Wskaże Kurjer zdw 81 737

Motocykl
sprzedam. Bydgoska, kiosk. zdw 81 773

Skład
kolonjalny w pełnym biegu, dużo towaru, z mieszkaniem na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 81 381

Skrzynie
używane, w dobrym stanie stale na składzie A Janowicz Poznań, Dąbrowskiego 62. zdw 81 153

Sypialnie
sprzedaje najtaniej stolarnia, Rybaki 15 zdw 81 244

Skład papieru
z przyległem mieszkaniem w ruchliwej ulicy w Poznaniu z powodu wyjazdu sprzedam. — Adres wskaże Kurjer zdw 81 476

Beczki
dębowe, nowe do wina, octu od 30—150 litrów 4 używane, czyste po 800 litrów także dostarczam beczki bukowe w każdej ilości od 25—100 klg. Jan Guć mistrz bednarski. Marcelego Mottego 8. zdw 81 271

Całkowite urządzenie fabryki
kwasu mlekowego do sprzedania Łódź, Gdańska 106, inż. Rydzewski, tamże kilka kotłów p. kompresorów, płatkarnia-gorzelni. dw 1332

Sprzedam
dom, 4 morgi ziemi, wiatrak, martwy i żywy inwentarz. Do tego należy 13 mórg dzierżawy. Hoach, Kotusz, pow. Śmigiel. nw 3 200

Gdynia
Sklep cukierków i artykułów piśmiennych w centrum miasta okazyjnie sprzedam. Zgłoszenia L. Kminikowska, Gdynia 10 Lutego. nw 3 249

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, telefon 64-25. Pw 11 223-18.129

Samochody
Okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda nowego typu A Miejsce szofera oddzielone oszklona przegródką Dogodne warunki „Autoruch". Sp. z ograniczoną odpowiedzialnością w Poznaniu, fabryka karoseryj autobusowych ciężarowych ambulansowych i t d. Specjalność warsztatów Naprawa Fordów. Ul Marsz Focha narożnik ul. Palacza, telefon 77-75 Pw 4 033-32.79

„Ina"
Poznań, Mickiewicza 15, tel. 7660 i 5352 poleca pat. materace, które są najtańsze, najlepsze i najwygodniejsze. Każdy kupujący powinien żądać tylko materac „Ina". Pw 4 038-56,153

Sprzedam
okazyjnie dwa samochody ciężarowe marki Ford, Chevrolet. Samochody są gotowe do jazdy, dobrze utrzymane, korzystnie na dobrych warunkach na sprzedaż. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 349 nw 3 241

Resztówka
6 mórg ziemi wtem 2 morgi ogrodu owocowego, zabudowania masywne, całkowicie ogrodzone, nadające się na ogrodnictwo lub inne przedsiębiorstwo przy Gnieźnie zaraz na sprzedaż. Cena 18 tysięcy, wpłaty 10 000. Zgłoszenia Kłos, Gniezno Chrobrego 34. nw 3 242

Domek
4 ubikacje, skład wolny, bardzo dobrze prosperujący sprzedam. Gniezno, Mieczysława 17 a, skład nw 3 239

Skład
cukierków korzystnie położony zaraz do sprzedania. Do objęcia potrzeba zł 20 000 gotówki Zgłoszenia piśmienne do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 34,60. Pw 4 379-34,60

Platformę
sprzedam. Górna Wilda 37 zdw 81 239

Fabryka stempli
i zakład grawerski w centrum Katowic, dobrze zaprowadzony z kompletnem urządzeniem maszynowem zaraz do sprzedania Kapitał potrzebny 15 000 zł Zgłoszenia „Par", Katowice, Dyrekcyjna 10 pod „Fabryka". Pw 4 376-71.177

Rzeźnictwo
w większem mieście powiatowem, zapęd siłą elektryczną, 4 pokojowe mieszkanie z kompletnem urządzeniem w bardzo dobrem położeniu w biegu z powodu wyjazdu do sprzedania. Cena przystępna. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 470

Sprzedam
ziemię pod budowę. Otton Röhling, Łasek, poczta Żabikowo. zdw 81 391

Sypialnie, jadalnie gabinety, salony
po cenach fabrycznych na dogodnych warunkach spłaty poleca Juljan Węcławski, fabryka mebli, Poznań (Miasteczko), ul. św Rocha 8. zdw 81 387

Fortepian
(dobry ton) sprzedam tanio. Staszica 21, III., Furmaniak. jw 4480

5 KUPNA

Młynek
do kawy mielenka z motorkiem na 220 wolt kupię. Leon Żuchowski, Rawicz. zdw 81 242

Brylanty
złoto, srebro itd kupuje F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 11 956

W Puszczykowie
poszukuje się do nabycia willi z parcelą. Zgłoszenia przyjmą SS. Betanki, willa „Domek betański" (naprz. p. Sołtysa). zdp 79 909

Kupię samochód
używany, dwuosobowy Ford lub inej marki. Oferty Kurjer zdw 81 471

Kupię
dom z ogrodem na peryferjach miasta Poznania. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 524

Kupię
pompę używaną ręczną do budowli również założenie studni. A. Zgoła, Wierzbięcice 43. zdw 81 494

Pianino
zaraz kupię. Oferty, cena Kurjer zdw 81 628

Śrutownik
około 15 centnarów godzinę kupię. Dokowicz, Kostrzyn. zdw 81 553

Motor
ropny 10/15 K. M. kupię. Dokowicz, Kostrzyn. zdw 81 552

Majątku ziemskiego
nadającego się na parcelację przy większej zaliczce gotówką — poszukuje się. Zgłoszenia do „Par", Al. Marcinkowskiego 11, pod 56,243. Pw 4398-56,243

Poszukuję
hotelu, restauracji lub składu z mieszkaniem i ubikacją na warsztat zaraz. Oferty z podaniem ceny i warunków J. Chwastek, Bydgoszcz, Śniadeckich 45. Pw 4399-63,554

Westfalską
kuchnię 65×105, umywalnie białą lustrem kupię Oferty Kurjer zdw 81 700

Poszukuje
się od 1. 4. 1931 r. kupna majątku ziemskiego obszaru 100—150 ha lub dzierżawy 200—250 ha w Poznańskiem wzgl. na Pomorzu. Oferty uprasza się pod zdw 81 710 do Kurjera Poznańskiego.

Manekin
damski kupię. Oferty Kurjer zdw 81 738

Wagę (Berkel)
lub Dayton ewent. inną kupię. — L. Śledziński, Poznań, Wroniecka nr. 16., tel. 12-42, 21-91. zdw 81 877

Zakład fryzjerski
kupię. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera pod zdw 81 674/5

Kupię
skład spożywczy najchętniej bez towaru. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 81 827-8

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy Podgórna 2. Pw 10 350

Dom
w Poznaniu, wprost od gospodarza kupię. Wpłaty 20 tys. Zgł. Kurjer zdw 81 789

Motor
ropowy 8 P. S w dobrym stanie kupię. Stanisław Olejniczak, Zbąszyń. nw 3 316

Skład
kolonjalny lub cukierków kupię. Oferty Kurjer rw 11 256

Dorożkę samochodową
kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 81 959

Kupię
większą ilość 4 proc. listów zastawnych kom. Pozn. Ziemstwa Kredyt. po 45 proc. Zgłoszenia zdw 81 86[illegible]

Motor
na ropę 25 konny kupi Barciszewski, Kowanówko, Oborniki. zdw 81 910

Tatrę
krytą kupię Cena, przebyte kilometry Kurjer zdw 81 894

6 KAMIENICE

Kupię kamienicę
w Poznaniu, wpłacę 80—100 tys. Spieszne zgłoszenia samych właścicieli przyjmuje Kurjer Poznański pod zdw 81 158

Kamienicę
w dobrym stanie, centrum Gniezna, 5 składów 8 lokatorów po 3 pokoje, kuchnia, dochód 11 000 zł, mieszkanie wolne. Cena 95 000 wpłaty według umowy. Talik, Gniezno, Chrobrego 35, właściciel nw 6 237

Willa
11 pokojowa przy Parku Wilsona, 8 pokoi wolnych, wpłata 60 tysięcy sprzeda Popielski Romana Szymańskiego 1. zdw 81 561

Kilkadziesiąt
kamienic, will, poleca „Krakus", Pocztowa 30, tel. 58-66 zdw 81 867

7 PIENIĄDZ

Za cenę 100.000 zł
pożyczki na pewną hipotekę majateczku w Księstwie po 10% na trzy lata, oddam do dyspozycji mieszkanie (dwór) z prawem polowania, rybołówstwa 4 klm. od kolei. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 79 506

Wspólnika
z kapitałem od 30.000 zł, poszukuje dobrze rozwijająca się fabryka, jedyna w Polsce. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 001

Szofera
mechanika przyjmie jako czynnego wspólnika do dwóch samochodów przemysłowych z udziałem zł 3—4 tysięcy. Warunki: fachowość trzeźwość i sumienność. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 348. nw 3 236

30 000 zł
poszukuję na drugą hipotekę domu wartości 250 000. Pierwsza hipoteka obciążona 20 000 zł. Procent podług umowy. Zgłoszenia do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego, Gdynia pod „Dobra lokata". nw 3 248

10 000
wypożyczy rzeźbiarz temu, kto da posadę stosowną, gwarancję. Uczciwą propozycję przyjmie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 81 403

Wspólniczkę
dobrą krawcową z gotówką 1 200 zł przyjmę do dobrze prosperującego Salonu Mód. Oferty zdw 80 810

Hipotekę
kupię. Oferty Kurjer zdw 81 220

Samotnej
osobie dam pokój z całem utrzymaniem za pożyczkę do 10 000 na I. hipotekę Zgłoszenia Kurjer zdw 81 533

Wspólnika (czkę)
gotówką 4 000 do założenia intratnego przedsiębiorstwa księgarskiego poszukuję. Oferty Kurjer zdw 81 538

Gotówkę
wypożyczę. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 597

5 — 6
tysięcy złotych gotówką pożyczę lub włożę do interesu — z zapewnieniem dla siebie posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 81 618

100 — 300 000
poszukuję, dam pewną gwarancję, młyn parowy i majątek ziemski. Oferty Kurjer zdw 81 617

Wspólnika
poszukuję do wstąpienia z kapitałem do połowy wartości fabryki artykułu spożywczego. Fabryka egzystuje od lat 12 w jednych rękach zatrudniająca 30 osób w dogodnych dużych ubikacjach, zaopatrzona w maszyny, surowiec i w pełnym biegu prosperująca. Znajomość branży zbyteczna. Poważni reflektanci z kapitałem do 60 000 zł raczą złożyć oferty do Kurjera zdw 25 093

Kto
wypożyczy 300 zł na krótki czas, wysoki procent, gwarancja. — Oferty Kurjer zdw 81 859

2.000 zł
pożyczki na pół roku poszukuję, dam 20 procent i gwarancję. Oferty do Kurjera zdw 81 975

Okazja
Hipotekę 7 500 zł, płatną 5 października rb., (rygor natychmiastowej egzekucji) sprzedam wobec wyjazdu za 6 750. Oferty Kurjer zdw 81 945

8—10 tys.
pożyczki na 4 lata poszukuję na gospodarstwo - parcelę pod Poznaniem, wartości 130 tys. zł, zabezpieczenie I. hipoteka. Oferty Kurjer zdw 81 934

500
pożyczki poszukuję pod zastaw motocykla. Oferty Kurjer zdw 81 932

Kucharz
z 3—4.000 zł. gotówki jako wspólnik do jadłodajni. Egzystencja zapewniona, bo najlepszy punkt miasta Bydgoszczy. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń Iro, Bydgoszcz, pod „Egzystencja". nw 3259

4.000 zł
wypożyczę na gospodarstwo wiejskie prywatne. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 821

Z gotówką
do 3 000 zł przyjmę wspólnika, (wspólniczkę) rzetelnego. Kurjer Poznański zdw 81 922

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkania
1. 2 pokojowego od gospodarza. Adres Kurjer zdw 81 410

Mieszkanie
5 pokojowe, łazienką i wygodami tak samo i skład z pokojem i kuchnią zaraz wprost od gospodarza do wynajęcia. E Fabian, Swarzędz. zdw 81 363

Mieszkanie
3 pokojowe z kuchnią w Puszczykówku dla starszego lokatora do wynajęcia. Wskaże Kurjer zdw 80 590

Sympatyczne
mieszkanko 2 pokojowe w śródmieściu wprost od gospodarza do wynajęcia. 3 500 zł dwa lata dzierżawa. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 81 185

Z powodu
wyjazdu zagranicę w okolicy Poznania (godzina jazdy pociągiem, autobusem) komfortowe mieszkanie do wynajęcia, willa, parter, 5 pokoi, kuchnia, łazienka, gaz, centralne ogrzewanie. Warunki korzystne. Adres Kurjer Poznański zdw 81 559

Próżny
pokój do wynajęcia 1 września. Niegolewskich 20, III., front. zdw 81 554

Pokój
z kuchnią odstąpię lub zamienię na maleńki pokoik. Adres Kurjer zdw 81 564

Słoneczne
2 pokoje kuchnia z meblami sprzedam. Wilda. Adres wskaże Kurjer zdw 81 690

Stajnia
na 4 konie lub warsztat przy Grobli 20 zaraz do wynajęcia. — Zgłoszenia Ostrowski lub Stankiewicz, Sołacz, Mazowiecka 6. zdw 81 833

Odstąpię
pokój z kuchnią z meblami zaraz Generała Umińskiego 13, II., prawo. zdw 81 860

Garaż
w Sołaczu zaraz do wynajęcia.— Stankiewicz, Mazowiecka 6. zdw 81 841

Jeden
duży pokój w willi w Sołaczu tylko dla bezdzietnych wprost od gospodarza do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 842

3 duże
pokoje kuchnia, łazienka, przedpokój, centralne ogrzewanie mieszkaniowe, parkiet od 1 września za Bramą Warszawską do wynajęcia. Wiadomość Śląska 16, od 4—7. zdw 81 829

Mieszkanie
sześć i trzy pokojowe w Puszczykówku, blisko dworca, w masyw pobudowanej willi, z piecami, podwójnemi oknami oraz światłem elektrycznem od 1 października 1930 r. do wynajęcia. Oferty z podaniem ceny dzierżawy do Kurjera Poznańskiego zdw 81 958

„Informator" mieszkaniowy
wskaże dwupokojowe, trzypokojowe, czteropokojowe, pięciopokojowe, sześciopokojowe mieszkania Ratajczaka 15, (Pasaż). zdw 81 779

W Puszczykówku
wynajmę na stałe trzy pokoje z kuchnią, z ogrodem lub bez. — Puszczykówko willa Haliny Grodzkiej, w pobliżu sołtysa. zdw 81 948

Puszczykówko
zimowe mieszkanie, 2 pokoje, kuchnia, weranda, blisko dworca. Warunek 1 rok dzierżawy zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 882

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, słoneczne, willa, śródmieście, uroczo położona, czynsz dwuletni 150 zł. miesięcznie. Kurjer zdw 81 903

Mieszkania
1—7 pokojowe za dzierżawę lub z meblami. Zgłoszenia Szczepański, Kantaka 5, I. zdw 81 972

Do
wynajęcia 1. 9. skład, mieszkanie i rzeźnia. Zgłoszenia Skrzypiński, Krzyżownniki, pow. poznański. zdw 81 966

9 SZUKA MIESZK.

Szukam
3—5 pokojowego mieszkania płacę 2 lata zgóry Fr Kosznik, Siemiradzkiego 2 zdw 81 465

Mieszkania
3—4 pokojowego z komfortem, centrum, I lub II. piętro poszukuję. Oferty Kurjer zdw 80 67[illegible]

Mieszkania
4 pokojowego od właściciela poszukuję. Czynsz według ugody. Oferty Kurjer zdw 81 188

Mieszkania
5—6 pokojowego z wygodami nie wyżej II. piętra poszukuję zaraz. Czynsz zgóry Oferty Kurjer zdw 81 592

Za
mieszkanie dam pożyczkę. Oferty Kurjer zdw 81 625

3 pokojowego mieszkania
z łazienką poszukuję. — Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 81 619

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju i kuchni wprost od gospodarza, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 81 603

2—3 pokoje
z kuchnią. Zapłacę dzierżawę za rok zgóry. Oferty „Żyrardów", pl. Wolności 4. Pw 4397-34,102

Pokoju
kuchni od gospodarza, czynsz zgóry, poszukuje młode małżeństwo. Oferty zdw 80 404

2.000
dam za dwa pokoje z kuchnią zaraz. Oferty Kurjer zdw 81 724

Mieszkania
5 pokoj. poszukuje się od 1. 10., wzgl. później za roczną dzierżawa. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe oferty zdw 81 714

Mieszkania
3 pokojowego z komfortem szukam dla mej córki (młode małżeństwo) płacę czynsz zgóry, godzę się na ewentl. warunki, gotówka pewna. Oferty Kurjer zdw 81 666

Poszukuję
mieszkania 3—5 pokojowego, za czynsz zgóry lub większą pożyczkę. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 661

3
ewtl. 4 pokojowe mieszkanie poszukuję wprost od gospodarza. Czynsz zapłacę zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 81 657

Poszukuję
mieszkanie 3 pokoj. od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 689

Pokoju
z kuchnią poszukuje spokojny lokator. Czynsz zapłacę zgóry. Oferty Kurjer zdw 81 770

Rotmistrz
zamożny, poszukuje 2—4 pokoi, kuchni, Łazarz - Jeżyce. Oferty Kurjer zdw 81 835

Kupiec
poszukuje 3—4 pokoi kuchni, warunki obojętne. Oferty Kurjer zdw 81 834

Mieszkanie
3 pokojowego z łazienką poszukuje wprost od gospodarza. — Czynsz płace zgóry podług umowy. Szczegółowe oferty proszę pod zdw 81 915 do Kurjera Poznańskiego.

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje 2 lub 1 pokojowego mieszkania z kuchnią. Czynsz za pewien czas zgóry. — Oferty Kurjer zdw 81 886

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Dwa
duże pokoje, kuchnia, łazienka, z wszelkiemi wygodami, zamienię na dwa pokoje lub jeden duży z kuchnią, najchętniej na portjerstwo. Brzeziński, Debiec, Wspólna 51. zdw 81 586

Zamienię
dwupokojowe mieszkanie z kuchnią w Bydgoszczy na takie w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 81 887

11 POKOJE UMEBL.

Uczennicę szkolną
z całem utrzymaniem przy rodzinie przyjmę. Mickiewicza 7. III., lewo. zdw 80 275

Pokój
umeblowany dla bezdzietnego małżeństwa do wynajęcia. Stroma 23. I., prawo. zdw 80 976

Dwa
pokoje z możliwością gotowania w śródmieściu poszukiwane — Zgłoszenia z ceną Kurjer Poznański zdw 80 519

Gimnazjastę
na wspólny pokój z drugim przyjmie na pensję zaręczając troskliwą opiekę. Kolska, Zielona 2, II. zdw 81 073

Pokój
lub 2 do wynajęcia. Matejki 57, parter, lewo. zdw 81 438

Wynajmę
pani ładny, słoneczny pokój, zobaczyć 15—17. Reja 2. Witkowska. zdw 81 248

Elegnacki
Długa 3, II., lewo. zdw 81 318

Pokój
ładny, balkon, wynajmę jednemu albo dwom poważnym panom na pewnem stanowisku zaraz lub 1. IX. Mikołajewski, Wyspiańskiego 15, II., przy postoju autobusowym Zgłosić godz. 16—18. zdw 81 543

Pokój
wspólny dla drugiego pana. Długa 16, II., Juchacz. zdw 81 520

Pokój
na 2 osoby fortepian. Matejki 51, III., prawo zdw 81 518

Pokoik
Wały Królowej Jadwigi 7 a, parter. zdw 81 513

2 uczni
gimnazjalnych lub uczennice z utrzymaniem przyjmę. Troskliwa opieka, ewentualnie pomoc naukowa, języki, fortepian, elektr. Cena przystępna. Liskowa Przemysłowa 27 a zdw 81 522

Słoneczny
elegancki pokój balkonem, fortepianem, inteligentnej pani wynajmę. Matejki 60, wysoki parter, lewo, umowa 3—5 po południu. zdw 81 521

Pokój
frontowy niekrępujący do wynajęcia Rynek Łazarski 10 a, parter, prawo zdw 81 517

Profesor
Wielkopolanin przyjmie gimnazjastów na stancję w pobliżu gimnazjum Mickiewicza i Paderewskiego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 511

Pokój
umeblowany 2 paniom zaraz wynajmę. Matejki 51, parter, prawo zdw 81 509

Gimnazjastę
na wspólny pokój z drugim, opieka i dobre odżywianie zapewnione; w pobliżu trzech gimnazjów. Zgłoszenia: Szamarzewskiego 34, parter, lewo, front. zdw 81 503

Pokój
czysty wynajmę. 27 Grudnia 19. Strzelecka. zdw 81 495

Pokój
starszej pani lub panu wynajmę. Plac Działowy 5, I. p., prawo. zdw 81 491

Dwuosobowy
pokój pięknej okolicy. Libelta 3, I., lewo. zdw 81 656

Pokój
duży słoneczny dla 1 lub 2 osób do wynajęcia. Janczewska, Wielkie Garbary 34, II., prawo. zdw 81 655

Bezdzietne
małżeństwo szuka jednopokojowego z kuchnią od gospodarza. Czynsz zgóry. Kurjer zdw 81 645

Pokój
z utrzymaniem lub bez. Chwaliszewo 10, III. zdw 81 641

Pokój
umeblowany dla małżeństwa. — Adres wskaże Kurjer zdw 81 633

Próżne
1, 2 pokoje, używalność kuchni, łazienki wynajmę. Szczepana 14 willa, wysoki parter, Dębiec. zdw 81 632

Pokój
wynajmie. Jasicka, Wierzbięcice 11, parter zdw 81 600

Pokój
Śniadeckich 16, parter, prawo. zdw 81 598

Pokój
umeblowany małżeństwu wynajmę. Górna Wilda 111. Walczakowa. zdw 81 596

Pokój słoneczny
dla lepszego pana, światło elektryczne, zaraz lub od 1. 9. Marszałka Focha 27, II. piętro, prawo. zdw 81 611

Dla uczących
panienek gimnazjastek czyste pokoje łazienką, dobrem utrzymaniem, troskliwą opieką. Mannowa, Romana Szymańskiego 4. zdw 81 605

Centrum
2 przyległe czyste dobrze umeblowane pokoje całodziennem, częściowem dobrem utrzymaniem Romana Szymańskiego 4, III., lewo. zdw 81 604

Pokój
panu. Senko, Wierzbięcice 43, II., prawo, w podwórzu. zdw 81 631

Pokój
2 panom inteligentnym wynajmę. Pościel pożądana. Śniadeckich 9, parter, lewo. zdw 81 629

Dla 2 gimnazjastek
ewtl. studentek, czysty pokój w śródmieściu, dobre odżywienie, troskliwa opieka, pianino, łazienka. Informacji udziela telefon 1836. zdw 81 623

Pokój
utrzymaniem wynajmę. Słowackiego 35, II., prawo. zdw 81 620

Pokój
umeblowany 1—2 osób. Spokojna 25 a, II., prawo. zdw 81 591

Czysty
pokój, światło elektryczne do wynajęcia. Łazarz, Graniczna 12, II. zdw 81 569

Pokój
frontowy, inteligentnemu panu, elektryczność, centralne ogrzewanie, z pościelą lub bez. Jeżycka 45, II., prawo. zdw 81 601

Frontowy
pokój do wynajęcia. Kraszewskiego 13, III., prawo. zdw 81 560

Pokój
dwom panom. Sulek, Focha 27. zdw 81 580

Pokój
umeblowany wydzierżawię. Olszewska, Podgórna 4. zdw 81 579

Dwa
pokoje umeblowane używanie kuchni, elektryka, łazienka, inteligentnemu małżeństwu lub dwom panom zaraz lub 1. 9. Rzepeckiego 21, parter. zdw 81 684

Łąkowa
15, parter, niekrępujący. zdw 81 563

Stancja
dla uczni gimnazj. wyższych klas, dobrych domów, wraz z dostatniem utrzymaniem od 1. 9. Informacje od 3-ej do 5-tej po poł. Karska, Bydgoszcz, Słowackiego 1, II. Pw 4400-63,556

Pokój
frontowy dla dwóch panien wynajmę. Rybaki 9, III., lewo. zdw 81 721

Pokój
elegancki, pokoik Cieszkowskiego 8, III., prawo. zdw 81 717

Inteligentnych
panów na pokój. Żupańskiego 2a, III., prawo. zdw 81 713

Pokój
dwom lepszym panom centrum. Babińskiego 7, parter, prawo. zdw 81 699

Pokój
umeblowany, elektryczność, 1 lub 2 osobom wynajmę. Łazarz Kossaka 21, III., narożnik Wyspiańskiego. zdw 81 682

Pokój
Aleje Marcinkowskiego 20, podwórze prawo II. zdw 81 673

Gimnazjastów
1—2 niższych klas przyjmę. Opieka, dobre odżywianie, pomoc w naukach zapewniona. Paszkowska, Św. Marcin 9-10, II. zdw 81 667

Pokój
dwom panom. Wierzbięcice 14, dom ogrodowy parter lewo. dw 81 660

Pokój
frontowy, ładnie umeblowany inteligentnemu panu wynajmę. — Długa 3, II., prawo. zdw 81 659

2 panom
milusieńki pokój frontowy, bardzo dobrem utrzymaniem, telefon, elektr., Aleje Marcinkowskiego 28 III lewo. zdw 81 665

Pokój
umeblowany, czysty, front inteligentnej osobie wynajmę. Gen. Prądzyńskiego 12, I. p. prawo. zdw 81 683

Pokój
dobrze umeblowany, niekrępujący do wynajęcia. Bóżnicza 15, II., lewo. zdw 81 943

Pokój
duży frontowy wolny. Żupańskiego 13, I., lewo. zdw 81 947

Gimnazjastkom
troskliwa opieka, utrzymanie. Pasińska, Orzeszkowej 16. zdw 81 766

Pokój
dla panów wolny. Poznańska 58a II. prawo, narożnk Mickiewicza. zdw 81 800

Pokój
duży dwom osobom, osobne wejście. Chrzanowski, Stary Rynek 91, II. wchód Wroniecka. zdw 81 796

Małżeństwu
pokój od 11. wynajmę. Mostowa 4, I. lewo. zdw 81 790

Pokój
dobrze umeblowany, telefon wynajmę. Ogurkowska, Ratajczaka 40. zdw 81 791

Pokój
2 osobom. Półwiejska 4, Pawlak. zdw 81 763-4

Pokój
umeblowany panom wynajmę, pościel pożądana. Poznańska 38, III., lewo. zdw 81 676/7

Gimnazjastów
przyjmę; wiejskie odżywienie z przyłączeniem do rodziny. Dybalska, Górna Wilda 15. zdw 81739-40

Gimnazjastów
przyjmę na stancję. Długa 4, III. prawo. zdw 81 692

Skromny
pokoik z utrzymaniem lub bez wynajmę solidnej osobie. Żygarłowska, Kanałowa 7. zdw 81 691

Panienkę
uczęszczającą do szkół lub kursistkę z utrzymaniem na pokój przyjmie samotna pani. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 694

Ratajczaka 10, I.
stancja, utrzymanie dla kształcących panienek. zdw 81 688

Pokój
pani Wały Jana 9, IV. Niedziela po poł. zdw 81 686

Pokój
wynajmę. Łąkowa 7, III., prawo. zdw 81 753

Gimnazjastów
przyjmę. Dobre odżywienie. Opieka zapewniona. Boruszak, Grunwaldzka 15. zdw 81 743

Gimnazjastów
przyjmę. Dobre odżywianie. Opieka zapewniona. Staszica 7, III., front, lewo. zdw 81 742

Kantaka 6
I. piętro, telefon wynajmę frontowy pokój dwom osobom z utrzymaniem. zdw 81 754

Dwa
słoneczne pokoje z elektrycznem oświetleniem dla pań z całodziennem utrzymaniem od 1. 9. do wynajęcia. Ul. Matejki 51, II., prawo. zdw 81 967

Pokój
na 2 osoby wynajmę. Fredry 4, III. zdw 81 758

Pokoik
czysty i miły z niekrępującem wejściem. Szwajcarska 18, III. ptr., lewo. zdw 81 741

Przyjmę
dwie panny na wspólny pokój od 1-go. Działyńskich 3, podwórze, parter lewo. zdw 81 803

Pokój
czysty, frontowy dwom osobom małżeństwu wynajmę. Małeckiego 35, II. lewo. zdw 81 771

Pokój
również wspólny, elektryczność, Szkolna 3, wchód prawo II., prawo. zdw 81 809

Pokój
z obiadami wynajmę. Strzelecka 5 I., lewo. zdw 81 864

Pokój
2 panom wynajmę. Wszystkich Świętych 5, III., prawo. zdw 81 871

Komfortowy
utrzymaniem lub bez wolny. — Dąbrowskiego 23, III., prawo. zdw 81 880

Centrum
dwuosobowy, elegancki pokój z wygodami, utrzymaniem wolny. Kurjer zdw 81 856

Pokój
eleg. do wynajęcia, Piekary 24, front, III. zdw 81 832

Poleca
pokój solidna rodzina utrzymaniem dla 2 uczennic. Adres wskaże Kurjer zdw 81 956

Pokój
1 i dwuosobowy bez pościeli dla inteligentnych panów. Zielona 3, II prawo front. zdw 81 712

Solidnego
pana na duży wspólny czysty pokój. Kaczanowska, Kopernika 4, parter, prawo. zdw 81 767

Mały
pokoik 1—2 osoby oddam. Krzyżaniak, Marsz. Focha 84. zdw 81 785

Gimnazjastkom (tom)
pokój z utrzymaniem. Adres wskaże Kurjer zdw 81776

Pokój
umeblowany dla 1—2 osób słoneczny z balkonem i elektrycznem światłem do wynajęcia Ratajczaka 37, III., lewo. zdw 81 969

2 gimnazjastów
przyjmie na stancję z całem utrzymaniem Sobkowiak. Wielkie Garbary 49 rw 11 235

Duży
pokój umeblowany na 2 osoby do wynajęcia. Alscher 3 Maja 3 a., dom ogrodowy, parter. zdw 81 905

Pokój
1—3 osób utrzymaniem (pianino). Półwiejska 2, III. zdw 81 914

Panu
pokój balkonowy, słoneczny wynajmę od 1. 9. Mickiewicza 7, III., lewo. zdw 79 638

Elegancki
pokój wolny. Św. Marcin 47, III. prawo. zdw 81 941

Przyjmę
panią na wspólny pokój. Oferty Kurjer zdw 81 760

Pokój
umeblowany. Ślachciak, Strzelecka 7. zdw 81 858

Gimnazjastów
dwóch, przyjmę, zapewniając dobre utrzymanie najtroskliwszą opiekę profesorów. Berger, Marszałka Focha 80. zdw 81 854

Pokój
umeblowany na 1—2 osoby. Staszica 26, IV. jw 4 483

Osobne
wejście jeden, dwu osobowy. Poznańska 27, mieszkanie 4. jw 4 484

Pokój
dla lepszego pana, panów. Św. Czesława 11 a, II., lewo. rw 11 245

Pokój
kuchnia, rok dzierżawa. Górna Wilda 106. rw 11 249

Pokój
z osobnem wejściem na biuro lub mieszkanie od 1 wynajmę. Wielkie Garbary 48, I., prawo. rw 11 251

Wspólny
pokój dla panienek. Wielkie Garbary 20, I., lewo. rw 11 254

Dobrze
umeblowany pokój niekrępującem wejściem zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Wielka 28, skład papieru. rw 11 257

Gimnazjastów
na stancję przyjmę. Opieka i pomoc w naukach zapewniona. Niegolewskich 4, II., prawo. zdw 81 918

Stancja
trzem gimnazjastkom. Opieka, wikt dostatni 120 zł od osoby. Dyrektorowa gimnazjum. Strzałowa 9. zdw 81 917

Stancja
tania młodzieży szkolnej — handlowej. Wrocławska 19, II. prawo, front. zdw 81 908

Biały
pokój, telefon, fortepian, kształcącej się panience 1 września. Młyńska 2, I. prawo. zdw 81 916

Pokój
elegancki lepszemu panu wynajmę blisko dworca i Wystawy. — Bukowska 9, parter. zdw 81 911

Pokój
dla dwóch panów. Czartorja 6, parter, lewo. zdw 81 906

Słoneczny
frontowy pokój dobre utrzymanie, elektryczność, łazienka. Patrona Jackowskiego 21, III. lewo. zdw 81 895

Pokój
dobrze umeblowany, światło elek., bez pościeli tanio wydzierżawię. Matejki 38, wys. parter, lewo. zdw 81 914

Ładny
balkonowy na dwie osoby 1. 9. — Szyperska 3, III. (2. wchód). zdw 81 729

Pokój
2 panom z utrzymaniem lub bez. Poplińskich 12, III., lewo. zdw 81 726

Pokój
frontowy, elegancki elektryczność, Śniadeckich 9, Drzazgowa. zdw 81 830

Słoneczny
pokój inteligentnemu panu wynajmę od 1. 9. lub później. — Wszystkich Świętych 3, II. wprost. zdw 81 817

Elegancki
pokój niekrępujący wynajmę zaraz lub później. Graniczna 12, III., lewo. zdw 81 818

Panienkę
na pokój przyjmę. Piekary 22/23, Łopińska. zdw 81 815

Gimnazjastów
młodszych przyjmie wdowa po profesorze tanio. Aleje Marcinkowskiego 17 a, II., lewo. zdw 81 936

Pokój
przy dworcu wynajmę. Sierżant, Marszałka Focha 15 a zdw 81 926

Pokój
dla 2 panienek z utrzymaniem lub bez wynajmę. Młyńska 4, parter, lewo. zdw 81 930

Pokój
umeblowany przy Zamku. Zgłoszenia W. Nowaczyk, św. Marcin nr. 43. zdw 81 932

Strzelecka
25, III., prawo, czysty pokój. zdw 81 901

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
słonecznego szuka pani. Oferty z ceną Kurjer zdw 81 370

Umeblowanego
pokoju dla dwóch inteligentnych panów (braci) z używaniem fortepianu, ewentualnie utrzymaniem poszukuje od 1 września. Zgłoszenia podaniem warunków Kurjer zdw 80 562

Urzędnik
państwowy, żonaty, poszukuje pokoju używaniem kuchni. Oferty Kurjer zdw 80 954

Nauczycielka
poszukuje pokoju, najchętniej na Łazarzu. Oferty Kurjer zdw 81 512

Urzędniczka
poszukuje bardzo czystego pokoju używaniem kuchni Oferty, cena Kurjer zdw 81 506

Pokoju
próżnego poszukuje spokojne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 81 609

Profesor
poszukuje niekrępującego pokoju od 15 września. Oferty z ceną Kurjer zdw 81 551

Spokojny
pan szuka pokoju, oświetlenie elektryczne. Kurjer zdw 81 576

Na stałe
poszukuje starsza urzędniczka niekrępującego pokoju umeblowanego lub próżnego. Pościel własna. Kurjer zdw 81 568

Pokoju
słonecznego, dobrze umebl., możl. z dobrem utrzymaniem blisko Rynku Wildeckiego poszukuje od 1. 9. intelig. pan. Łaskawe zgłoszenia z podaniem ceny proszę skierować do Kurjera pod zdw 81 716

Próżnego
pokoju poszukuje urzędniczka. — Oferty Kurjer zdw 81 874

Czysty
35—40 złotych mies. za 2 osoby. Kurjer zdw 81 960

Małżeństwo
bezdzietne szuka skromnego pokoju z używaniem kuchni. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 775

Pokoju
dobrze umeblowanego, elektryczność, łazienka poszukuje małżeństwo bez używania kuchni. Zgłoszenia Kurjer jw 11 246

Dwie
studentki poszukują pokoju. Cena, Kurjer rw 11 253

Skromny
osobny lub próżny potrzebny pana. Oferty Kurjer zdw 81 734

Inteligentny
poszukuje skromnego pokoju śródmieściu Oferty Kurjer zdw 81 980

13 LOKALE

Lokal
duży w centrum (dwa wystawowe okna) tanio do wynajęcia. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34,13. Pw 4337-34,13

Skład
z pokojem, kuchnią i przynależytościami, nadające się na filję każdego rodzaju do wynajęcia wprost od gospodarza Górna Wilda 37. zdw 81 240

Biuro
spokojne (pokój) wynajmę. Zgłoszenia od 12—4. Pocztowa 11, II. prawo. zdw 81 297

Zegarmistrz
z małym kapitałem, drogerzysta, koszykarz, siodlarz znajdą egzystencję w nowych składach przy Rynku Łazarskim również kwiaciarnia, prasowalnia, kolonjalka. Telefon 41 81 Światowid, Wały Królowej Jadwigi 3. zdw 80 479

Ubikacja
suterenowa, sucha, z światłem, wodą zaraz potrzebna na zupełnie cichą wytwórnię Oferty Kurjer zdw 81 440

Ubikacji
na warsztat poszukuje spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 81 536/7

Skład
blisko Starego Rynku wprost od gospodarza zaraz do wynajęcia. Kurczewski, Woźna 1. zdw 81 757

Pokój
z telefonem na biuro wynajmę. Skarbowa 7, parter, prawo. zdw 81 727

14 DZIERŻAWY

Dzierżawy
od 400 do 2.000 mórg poleca Frankel i Koroluk. Włocławek Rolińskiego 11 nw 3146

Dzierżawy
majątku 500—800 mórg poszukuję od 1 lipca 1931 roku Zgłoszenia Kurjer zdw 80 932

Garaże
przy dawniejsze Bramie Wildeckiej. Zgłoszenia telefon 36-06. zdw 78 702

Lwowska Spółdzielnia
Rolniczo Handlowa szeroko ustosunkowana przyjmie zastępstwo na Małopolsce poważnego młyna ewentualnie i inne zastępstwa. — Wiadomość Lwów, św. Anny 3, skrzynka pocztowa 310 zdw 80 644

Szukam
małego gruntu pod kiosk inwalidzki. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 541

Skład obuwia
z mieszkaniem na prowincji w dobrym punkcie nadający się na każdą branże oprócz kolonjalki, zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 81 523

Piekarni
poszukuje do wydzierżawienia w mieście lub dużej wsi kościelnej. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 81 590

Mieszkanie
pokój i kuchnia wydzierżawię. Dzierżawa miesięczna 50 zł. Bartmiński, Warszawska 3, Poznań. zdw 81 722

Restauracja-kawiarnia
z ogrodem z pełnem wyszynkiem zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 870

Ubikacje handlowe (fabryczne)
położone w centrum nadające się na każde przedsiębiorstwo z dużem podwórzem, biurem, stajnią i oświetleniem elektrycznem, całość ca. 1 500 kw. m. natychmiast do wydzierżawienia. Zgłoszenia zdw 81 862

W Puszczykowie
2 mieszkania 4 i 5 pokojowe do wydzierżawienia lub willa do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 81 952

Rzeźnictwo
i skład kolonjalny, wieś dominjalna i gospodarcza, siedmiu lokatorów, wydzierżawię. Do objęcia 4.000 zł. Adam Burkiciak, Napachanie, powiat Poznań. zdw 81 545/6

15 LETNISKA

Ceny zniżone na II sezon
Letnisko Polskiego Czerwonego Krzyża w Puszczykowie 20 minut od Poznania koleją lub autobusem, urocze położone w lesie, 10 minut od stacji kolejowej, poleca pokoje słoneczne, suche, hygjenicznie urządzone. Odżywienie zdrowe i obfite na czystem maśle, łazienki, centralne ogrzewanie i natryski. Otwarte do późnej jesieni. Bliższe wiadomości tamże telefon 9 zdw 81 412

Krynica
Pensjonat „Reduta", Krynica Zdrój Heleny Nowackiej z Poznania poleca na wrzesień, październik pokoje z wykwintnem utrzymaniem od 10 do 14 zł. Własny samochód do dyspozycji. dw 1294

Zakopane - „Januszek"
ulica Chałubińskiego, pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Kuchnia wykwintna. Duży piękny park. Wrzesień 8 lub 8.50. zdw 81 347

Jeden
obszerny pokój na letnisko z używaniem kuchni zaraz do wynajęcia. Konstanty Sikorski, „Willa Henryka", Mosina. nw 3 230

Zakopane
Zajedź do „Sasa" Chramcówki. Wrócisz do domu zadowolony. Ogród, niedrogo. zdw 80 195

16 OSOBISTE

Skradzione
prawo jazdy wraz z wszelkimi dokumentami unieważniam. — Otto Henrischwark. zdpw 81 577

Świadków
naocznych wypadku samochodowego 22 sierpnia 9 rano. Wierzbięcice, proszę o łaskawe podanie adresu. Stanisław Krajniak, Kanałowa 15. zdw 81 519

Nieznajomą
Kostrzyn, proszę o podanie bliższego adresu. nw 3260

Kapelusze
damskie, męskie, dziecięce, czyści, odświeża, farbuje i fasonuje. Ceny niskie. „Carmen", 27. Grudnia 19, II. zdw 81 811

Artykuły tapicerskie
Gobelin — Dreliszek
3,— 1,80
szpagaty, płótno, gurty, wate po cenie fabrycznej sprzedaje St. Wiergowicz, Małe Garbary 9. zdw 81 957

21 ZGUBY

Zgubioną
książeczkę wojskową unieważniam. Maksymiljan Przywecki. zdw 80 907

Pani
z inteligencji, kto dopomoże do wyjazdu Inowrocław lub gdzieindziej na kurację? Łaskawe zgłoszenia Kurjer jw 4472

Zgubiłem
w dniu 22 bm. wykaz osobisty, książeczkę wojskową, tudzież inne dokumenty na nazwisko — Aptowicz Ludomir, które niniejszem unieważniam. zdw 81 624

Książeczkę
wojskową zgubiłem, unieważniam. Franciszek Kołodziej, Poznań, Szeląg, willa Graefe. zdw 8. 769

Weksel
na 800 złotych podpisany Walenty Szymkowiak, który zaginął unieważniam. Stanisław Płotkowiak. Palędzie. zdw 81 556/7

Zgubiono
zegarek w ochwie skórzanej Rynek Łazarski—Małeckiego 6. Uczciwego znalazcę proszę oddać za wynagrodzeniem w firmie Elektro-Industrja, 27. Grudnia 18. zdw 81 788

Znalazcę
paczki pozostawionej w pociągu Szamotuły na stacji Poznań 21. bm. zawierającą m. i. dywan kościelny — dla znalazcy bezwartościowy — uprasza się o zwrot do biura „Par", Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 4416-34.137

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od Placu Świętokrzyskiego zdw 71 660/1

Kto
w Poznaniu leczy magnetyzmem? Zgłoszenia Kurjer zdw 81 385

Modną
garderobę męską i ubranka szkolne wykonuje tanio mistrz krawiecki, ul. Mostowa 17, I. dw 1341

Akuszerka
Krajewska Wilda. Wybickiego 15, lewe skrzydło, lewo, przyjmuje panie udziela porady i pomocy położniczej. zdw 81 375

Futra
damskie, męskie wykonuję, modernizuję reparuję, garderobę damską, męską tanio. Nowacki, Piekary 16 zdw 81 968

Kapelusze fasonuje
Bandel, Piekary 1, skład. Pw 4 048-33,129

Nowa budowlana pożyczka premjowa!
Agenci losowi otrzymają informacje i najlepsze warunki. Zgłoszenia pisemne pod „Pierwszorzędna stara instytucja" do „Par", Lwów, Akademicka 14. Pw 13 089-72.93

Futra
Własny interes kupującego wymaga ażeby się już przed sezonem zaopatrzyć w futra i skóry. Zima tanio — teraz jeszcze taniej — w firmie Królikiewicz, Magazyn Futer ul. Podgórna 6. Pw 3547-30.64

Rolnicy
Macie zboże wiele w gumnie, zbierzcie się tłumnie, tuczcie świnie szybko prawdziwą Centralinią Michałowskiego, nic nie stracicie, tylko się wzbogacicie. Żądać wszędzie. zw 11 247-3

3,25 złotych
powleczenie białe na poduszki, pościel biała od 9.80 zł, podpięcie strojne od 14.80 zł, pierzyna gwarantowana od 19,80 zł poleca Fabryka Bielizny, J. Schubert, Poznań, ul. Wrocławska 3. Pw 4025-32.5

Trykotaże miarowe
kostjumy sportowe garsonki, swetry, pulowery, sukienki ubranka, kombinacje itp korzystnie „Tricot", Romana Szymańskiego 19, III. przy Świętokrzyskim. Pw 4028-32.29

6.90 złotych
fartuch biały z rękawami. Płaszcz damski biały od 8.50 zł płaszcz męski biały od 12 zł sprzedaje Fabr. Bielizny J. Schubert. Poznań, ul. Wrocławska 3. Pw 4 032-32.6

Złotniczo - jubilerskie
wszelkie prace wykonuje szybko i solidnie M. Mikołajewski, mistrz złotniczy. Wielkie Garbary 4, III piętro, prawo zdw 75 832

Żurnale 1931
Wielki wybór. Pracownia manekinów. Sobczak, Ślusarska 5. zdw 75 885

Abażury
wykonuje Piekary 1, skład kapeluszy. Pw 4 049-33,132

Higjeniczne czyszczenie
pierza i puchu uskuteczniamy solidnie i tanio. (na życzenie odbiór i dostawa w dom). EMKAP Poznań, ul. Wrocławska 30, tel. 58-03. Pw 4050-33,136

Portrety
fotografje artystycznie wykonują Bracia Pęchersey, Al. Marcinkowskiego 8, tel. 3955. dw 5 255

Zamienię
dobrze zaprowadzone rzeźnictwo w Poznaniu na dobrą restaurację. Oferty Kurjer zdw 81 516

Karoserję
landolete 6 osobową z Forda, model A 29, dobrze utrzymaną, zamienię zaraz na karoserję limuzynę 4 osobową oryginalną lub inną. Zderzak używany fordowski kupię korzystnie. Oferty Kurjer zdw 81 510

Pluskwy
z zarodkami wytępiam radykalnie wydymieniem, gazami trującemi, tępię szczury itd Amicus, Małeckiego 15, II. zdw 80 945

Obiady
smaczne obfite 80 gr. Półwiejska 9 b., I., piętro. zdw 81 649

Administrację
nieruchomości, depozytu spadkowego, masy upadłościowej, nadzoru sądowego itp. poufne funkcje przejmie dyrektor banku na poważnem stanowisku. Oferty Kurjer zdw 81 643

Czapki
do wszystkich szkół wykonuje solidnie i tanio pracownia czapek. Podgórna 14, III. zdw 81 583

Oddam
dziecko na wychowanie. Oferty Kurjer zdw 81 595

Futra
naprawia, modernizuje, poszywa, odnawia. Męskie bobrowe 350, pracownia futer, płaszczów, kostjumów, ubrań męskich. Przyjmujemy płaszcze do modernizowania i obsad. Jankowski, Kręta 23. zdw 81 719

Lekarz - dentysta
Polak, kawaler znajdzie primaegzyst. w większej miejscow. na Pomorzu. Mieszk. do dyspozycji. Zgłoszenia do Kurj. Pozn. pod zdw 81 709

Figury
i szyldy olejne odnawia Kamiński, Poznańska 53. zdw 81 697

Jasnowidz
Wożna 18, III., prawo. zdw 81 878

Św. Marcin 11, I. ptr.
reperacje gramofonów, zamiana i zakup używanych płyt każdego czasu. zdw 81 762

Piecownik
wykonuje wszelkie prace w zakres wchodzące. Jan Winka, Wielkie Garbary 35. zdw 81 761

Okazja!
Wzorowo wykonana, dotychczas niebywała „sztuka ludowa", nadająca się na cele reklamowe jako dekoracja okna wystawowego, względnie dla pp. amatorów sztuk pięknych. Przedmiot ewtl. do uruchomienia. Do obejrzenia 10—14 Kanałowa 5-6 I, lewo. zdw 81 768

Kapelusze
damskie, najnowsze modele, poleca po cenach bezkonkurencyjnych. „Carmen", 27. Grudnia 19, II. zdw 81 810

Żaluzje
meble wyściełane reparuje, wykonuje akuratnie Szafranek, Dąbrowskiego 79, tel. 6883. zdw 81 787

Chłopca
7—12 lat, zdrowego, zdolnego, wezmę na wychowanie i wykształcenie. Zgłoszenia z podaniem adresu Kurjer zdw 81 652

Futra
damskie, różne polecam tanio, również naprawiam i przerabiam futra podług najnowszych modeli. Praca solidna, fachowa. E. Palkowska, Masztalarska 7 I. zdw 81 784

Mundurki
sukienki, ubranka najtaniej szyje Szulcówna, Górna Wilda 67. zdw 81 752

Chłopczyka
2 lata oddam na wychowanie zaraz Kozia 8, III., lewo, Wojtarek zdw 81 885

Chłopczyka
rocznego oddam na własne. Oferty Kurjer zdw 81 607/8

Poszukuję
zawiadowstwa kamienicy. Oferty Kurjer zdw 81 950

Suknie w 24 godzinach
kostjumy, płaszcze w 3 dniach wykonuje Salon Mód „Zofja", Bukowska 3, II. p. zdw 81 935

Biuralistka
szuka popołudniowego zajęcia. — Oferty Kurjer zdw 81 937

Żaluzje
nowe oraz najtrudniejsze reparacje wykonuje Kazimierz Liebig, Chwalisezwo 39. rw 11 250

23 OŻENKI

Urzędnik
kolejowy, lat 26, pozna inteligentną, niebiedną panienkę. Cel matrymonjalny Oferty Kurjer zdw 81 411

Szatynka
przystojna, inteligentna, lat średnich, zapozna dobrze sytuowanego pana lat 30—40. Cel matrymonjalny. Pierwszeństwo Małopolanin względnie Królewiak. — Oferty Kurjer Poznański zdw 80 896

Kawaler
pełen zdrowia, przystojny, energiczny, przemysłowiec, wykształcony, właściciel 400 morg majątku na Pomorzu, objektu w mieście, ożeni się z panną lub młodą wdówką sympatyczną zgrabną, muzykalną. Większa gotówka celem spłacenia hipotek decyduje prędko. Dokładne oferty tylko z fotografją listem poleconym przesyłać pod „Jerzy". Jan Wegrzyn, Majątek poczta Garbów, Ziemia Lubelska zdw 80 958

Młoda
panienka z porządnej rodziny, która posiada kompletną wyprawę i cośkolwiek gotówki, z braku znajomości poszukuje panów o spokojnym charakterze, najchętniej urzędnika, nauczyciela lub wojskowego w celu matrymonjalnym. Oferty do Kurjera zdw 81 219

Kawaler
lat 30, przystojny, szatyn, wzrost średni, o dobrym charakterze posiadający 20 000 zł z powodu braku znajomości szuka tą drogą pani do lat 25 z podobną gotówką lub nieruchomością. — Młodsze wdówki niewykluczone. Oferty do Kurjera zdw 81 654

Panna
lat 33, przystojna szatynka z 2-pokojowem mieszkaniem w Poznaniu, dla zupełnego braku znajomości pozna tą drogą pana, szlachetnego charakteru. Panowie, kolejarze, rzemieślnicy na stałej posadzie, raczą swe oferty złożyć możliwie z fotografją do Kurjera. Bezdzietni wdowcy nie wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 81 651

Inżynier dyplomowany
wyższy urzędnik państwowy, lat 45, ożeni się z osobą kulturalną, materjalnie niezależną. — Zgłoszenia Kurjer zdw 81 650

Szatynka
miła, lat 24, gospodarna, oszczędna z wyprawą, gotówki 2.000 zł poszukuje odpowiedniego męża. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 824

Dla syna
ciemnoblondyna, lat 27, wykształconego, przystojnego, który otrzyma nieruchomości, wartości 140 tysięcy poszukuje żony. Panie posiadające odpowiednią gotówkę ca 50 000 raczą z całem zaufaniem zwrócić się zdw 81 634 Pośrednictwo rodziców bardzo mile widziane. Ewentualnie przystąpi jako wspólnik.

Kawaler
młodszy, inteligentny brunet, szuka żony z większą gotówką, celem kupna majątku ziemskiego 5 600 mórg. Oferty Kurjer zdw 81 616

Która
z zamożnych pań odda swą rękę przystojnemu kawalerowi. Oferty Kurjer zdw 81 698

Ziemiankę
młodą (posag 30.000 gotówki) wydam za stosownego pana. Oferty Kurjer zdw 81 756

Aptekarz
szuka wspólniczki z gotówką do 25.000 złotych. Cel kupno apteki, ożenek, sam posiada tyleż. Panie do lat 32 proszone są o zgłoszenie z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 81 746

Znajomości
matrymonjalne ułatwia dyskretnie Biuro Wanda, Fabryczna 35 a, IV., prawo. zdw 81 805

Inteligentna
uczciwa panna, lat 29, pozna pana w celu matrymonjalnym. — Wdowcy nie wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 946

Kawaler
blond., lat 35, średniego wzrostu z własną pracownią krawiecką i kilk. tys. złot. gotówki pragnie zapoznać pannę do lat 28, najchętniej dobrą krawcową z własnem mieszkaniem i cośkolwiek gotówki. Cel matrymonjalny. — Zgłoszenia Kurjer zdw 81 822

2 przyjaciółki
przystojne, religijne, inteligentne, posiadające większe mieszkania z braku znajomości pragną poznać panów lat 45—55 na wyższem stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 81 642

Przystojna
28-letnia szatynka, posag 70.000, wyjdzie za odpowiedniego pana. Oferty Kurjer zdw 81 736

Wyższy
urzędnik (VI.) kawaler poślubi przystojną najchętniej brunetkę możliwie posażną. Oferty Kurjer zdw 81 733

Panienka
posiadająca 40.000 gotówki wyjdzie zamąż. Zgłoszenia Biuro matrymonjalne „Rekord", Skarbowa 15, tel. 40-18. zdw 81 730

Kawaler
lat 23, brunet, kupiec samodzielny, posiadający 5.000 gotówki poszukuje panienki z poważniejszą gotówką celem współpracy. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia li tylko z fotografją, zwrot ręczy się słowem honoru. Kurjer zdw 81 819

24 NAUKA

Tango — tańce
modne. Mikołajczak Pocztowa 29. Kursy dla początkujących rozpoczynam 3 września. Pw 4370-34.58

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka 1 II. piętro zdw 79 914

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną. Zapisy codziennie w firmie Block - Brun w Poznaniu, plac Wolności 8, I. ptr. Pw 4 037-32.112

Ładnie
pisać wyuczam w 15 lekcjach Zgłoszenia „Kaligraf", Kurjer zdw 80 942

Polskiego
lekcyj udzielam. Oferty Kurjer zdw 87 274

Przyjmę
jeszcze kilka kształcących się panienek do mego pensjonatu przy ul. Skarbowej 9, II zdw 81 527

Gimnazjastów
przyjmuje Kraszewskiego 11, Niecieńgiewicz zdw 81 514

Szkoła tańców
dyplomow. profesora Szczurka. 2. IX. rozpoczynam kurs 16 tańców, nowoczesne narodowe, włącznie gwarancja wyuczenia. Dom Rzemieślniczy wejście Wały Zygmunta Augusta 15 parter. zdw 81 507

Do gimnazjum
przygotowuje i umieszcza energiczny pedagog. Fabryczna 35 a, IV. prawo. zdw 81 804

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej, pisania na maszynach książkowości rozpoczynam 2 września. Nauka bardzo staranna. Dla absolwentów półrocznego kursu dalsza stenografja bezpłatnie. Tyran-Zaworska Strzelecka 33. zdw 78 080/81

Kursy kroju
i szycia damskiego rozpoczynam. Wpisy przyjmuje Klawiterowa, Marji Magdaleny 1, III. narożnik Raczyńskich. dpw 1311/12

Rosyjski
francuski, konwersacja, tłomaczenie tekstów naukowych. Tamże pokój duży z wszelkiemi wygodami z utrzymaniem lub bez. Wyspiańskiego 10, II., prawo, od 4-tej. zdw 81 985

Poznańskie Kursy Budowlane
Kraszewskiego 17, III., prawo. Pw 4 410-56.249

Stancji
dla maturzysty u energicznego profesora poszukuję. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 919

Stenografja
książkowość, pisanie maszyną. — Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 81 890

Angielka
udziela lekcyj. Kurjer zdw 81 940

Panowie
inteligentni, ustosunkowani, wymowni, mogą natychmiast otrzymać pracę akwizycyjną w instytucji wydawniczej. Bogaty dział najnowszych wydawnictw. Bezpłatne szkolenie nowo zaangażowanych. Zgłoszenia osobiste tylko panów dobrej prezencji — Poznań, Dąbrowskiego 34, I. p. front na lewo. zdw 81 929

Kto
wyuczy w ciągu 2 miesięcy książkowości amerykańskiej. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 904

25 MUZYKA

Na fortepianie
udzielam lekcji także wieczorami. Ul. św. Józefa 9 a parter na lewo. zdw 81 173

Kwartet
dancingowy koncertowy pierwszorzędny wolny od września lub później. Orłowski, kapelmistrz, Bydgoszcz, Dworcowa 69. zdw 81 345

Czarliński
nauczyciel muzyki (fortepian, skrzypce). Ul. Kwiatowa 11, parter. zdw 81 584

Lekcyj
gry na fortepianie udzielam w domu i poza domem. wtorki od godziny 2. Szamarzewskiego 36, parter, lewo. zdw 80 854

Za
lekcje muzyki lub francuskiego poszukuje niekrępującego pokoju emerytowany profesor muzyki. Oferty Kurjer zdw 81 487

Rutynowany
pianista potrzebny 1. IX. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 540

Poznańska szkoła
gry fortepianowej przyjmuje wpisy na nowy rok szkolny przy ul. Wodnej 8, II., w poniedziałki i czwartki od 2—5. zdw 81 529

Była
nauczycielka konserwatorjum udziela gruntownych lekcyj gry fortepianowej. Zgłoszenia w środę i sobotę między 10—12 przy ul. Skarbowej 9, II zdw 81 528

Lekcje
muzyki, przygotowuje do konserwatorjum. Jankowska-Neumann, b. prof. Państwowego Konserwatorjum, Fredry 12. zdw 81 547

Wiolonczelista
zarazem saksofon lub jazzband wolny. Oferty Kurjer zdw 81204

Muzykę
salonowo - dancingową pierwszorzędną dostarcza stale Guziński, Aleje Marcinkowskiego 28. zdw 81 604

Pianista
rutynowany zaraz wolny. Kurjer zdw 81 875

Lekcyj
gry skrzypcowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki — Kaulfussówna, Wilda, Strumykowa 7, III. zdw 81 499/500

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Ekspedjentka
cukierniczo-restauracyjna, młoda, inteligentna i sumienna, z dobremi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 064

Magister
farmacji u ty u z 1½ roczną praktyką poszukuje posady od 1 ewentualnie 15 października. — Oferty prosze pod adres Müllerówna, Gostynin, ul. Kutnowska nr. 9. zdw 79 965

Szofer
samodzielny, kwalifikowany monter, praktyka, referencje, zmieni posadę. Poważne oferty: Fijałkowski, Kościeszki, poczta Roś. Wołkowysk. zdw 78 954

Nauczycielka
wyższej muzyki (Konserwatorjum), znajomość języków francuski konwersacja, robót ręcznych, zarządu domem poszukuje odpowiedniej posady najchętniej na wsi. Skromne wymagania, poważne referencje. Gostyczyna n/Prosną, maj Strzegowa Nauczycielka. dw 1 335

Jazzbandzista
rutynowany skrzypek wolny. Of. pod „Stocki", Toruń, Kraszewskiego 21. zdw 81 071

Poszukuję
posady z kaucją inkasenta, woźnego lub portjera. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera zdw 81 343

Starsza
osoba inteligentna, wykształcona, znająca gosp. dom. przyjmie za skromnem wynagrodzeniem posadę u samotnej osoby albo do wyręczenia pani domu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 81 344

Technik budowlany
z 3 semestrami dobry rysownik, były właściciel przedsiębiorstwa budowlanego, lat 28 szuka posady ewentualnie jako rysownik. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 80 881

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z dobrem gotowaniem poszukuje posady 1. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 964

Biuralistka
obeznana z wszelkimi pracami biurowemi, biegła w rachunkach, piśmie polskim i niemieckim poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 965

Panienka
znajdująca się w krytycznem położeniu poszukuje posady ekspedjentki w cukierni lub restauracji. Oferty Kurjer zdw 81 974

Posługaczka
i dobra praczka poszukuje zajęcia zaraz lub od 1 września. — Oferty Kurjer zdw 81 988

1.000 zł
kaucji wstawie za otrzymanie stałej posady branża obojętna. Poważne oferty Kurjer zdw 81 900

Kucharka
umiejąca bardzo dobrze gotować, piec i zaprawiać, z dobremi świadectwami szuka posady od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 81 606

Dziewczyna
czysta, uczciwa, cośkolwiek z gotowaniem poszukuje posady 1. września. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 630

Kucharka
(sierota) poszukuje posady 1. 9. do wszystkiego do doktora lub jednej osoby. Dobre polecenie. — Zgłoszenia Kurjer zdw 81 622

Służąca
z dobremi świadectwami poszukuje posady z gotowaniem i do wszelkiej pracy domowej. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 567

Bona
frebianka kochająca dzieci poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 602

Dziewczyna
gosposia sumienna i wierna, obeznana wszechstronnie w gospodarstwie domowem, szuka posady od 1. 9. do samotnej osoby lub dwojga państwa, tylko lepszym domu. Polecenia bardzo dobre. Oferty Kurjer zdw 81 555

Ekspedjentka
z branży spożywczej poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 615

Ogrodnik
poszukuje posady, wykonuje prace w ogrodach i gródkach przy willach za małem wynagrodzeniem. Oferty przyjmuje Czekier, Grochowe Łąki 3. zdw 81 581

Młodsza
dziewczyna poszukuje posługi. — Oferty Kurjer zdw 81 570

Panienka
przystojna, z lepszej rodziny, ukończyła pensję i kurs handlowy z powodu nieprzewidzianych okoliczności przyjmie posadę najchętniej kasjerki lub biurowa. Spieszne oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 81 489

Sekretarz adwokacki
z 10 letnią praktyką poszukuje posady w majątku względnie większem przedsiębiorstwie handlowym. Zgłoszenia Kurjer zdw 80 868

Bona
wychowaczyni, zdrowa, z ukończoną szkołą wydziałową, z praktyką poszukuje posady od 1. IX., najchętniej w Poznaniu. Oferty Kurjer zdwp 81 062

Młynarz
z kilkoletnią praktyką dobrze znający się na stolarstwie i przebudowie młynów poszukuje posady. F. Wojtaszewski, Bydgoszcz, ul. Fordońska 75. zdw 81 199

Ekspedjentka
z kilkoletnią praktyką do składu bławatów, towarów krótkich i konfekcji poszukuje posady zaraz. Zna także krawiectwo. Oferty do Kurjera zdw 81 578

Gospodyni kucharka
z praktyką poszukuje posady 1 września w lepszym domu, chętnie u samotnej osoby. Łaskawe oferty Kurjer zdw 81 571

Młodsza
biuralistka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 566

Dzielna
starsza ekspedjentka szuka zaraz posady, bławaty lub konfekcja. I a referencje. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 81 695

Biuralistka
z roczną praktyką z ładnym charakterem pisma, umiejąca pisać na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer zdw 81 696

Majster
zdolny poszukuje posady w fabryce maszyn rolniczych. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 720

Energiczny
b. nauczyciel, znający francuski, reemigrant żonaty, Polak-katolik zna się na gospodarstwie rolnem, pracował w ordynacji hr. Fr. Potockiego na Podolu, pomocnik rządcy posiada b. poważne rekomendacje błaga o pracę rodaków. Adres u JWP. Z. Bergandy dla Wojciecha Poznań, Jasna 3. zdw 80 931

Młynarz
samotny, wolny od wojska poszukuje stałej posady od 1. 9. lub zaraz. Obeznany we wszelkich młynach. Może się okazać dobremi świadectwami. Zna się na motorach ropowych, gazowych. Miejscowość obojętna. Łask. oferty zdw 81 704

Gosposia - kucharka
poszukuje posady od 1 września w majątku. Łaskawe zgłoszenia pod adres Zofja Mielcarek, Szczurawice, poczta Raszków, powiat Odolanów. zdw 81 711

Młodszy
pomocnik kupiecki (kolonjalista) poszukuje posady od 1. 9. 1930. Łaskawe oferty Strosyk Henryk, Górzno, p. Biniew. zdw 81 712

Bona
frebianka z czteroletnią praktyką, umiejąca doskonale zająć się dziećmi i nauczaniem poszukuje posady od 1 września. Oferty Kurjer zdw 81 226

Wychowawczyni
ośm lat praktyki poszukuje posady 1 września do dzieci wieku przedszkolnym. Zbarzyk, powiat Leszno, Kujawińska. zdw 81 246

Ogrodnik
samotny, poszukuje posady zaraz lub 1. września. Oferty Kurjer zdw 80 558

Kuchmistrz
samotny, lat 32, z pierwszorzędnemi świadectwami, również dobry cukiernik, znany u obywateli ziemi Kaliskiej, może się zająć myśliwstwem i hodowlą bażantów, poszukuje posady w pierwszorzędnych domach od 1 lub 15 września. Zgłoszenia św. Marcin 3, u p. Pawłowskiej. zdw 80 635

Trawę indyjską, alpejską, pakuły, sprężyny meblowe, wełna drzewna

T. SZELĄGOWICZ

Poznań, Tama Garbarska nr. 25. Telefon 27-11. zw 25104

Panienka
inteligentna, lat 20, wykształcenie średniej szkoły szuka posady do dzieci — może udzielić im początkowych nauk języka polskiego i niemieckiego. Zna cośkolwiek szycie i robótki. Łask. oferty Anna Barufe, Krobia, Wlkp. zdw 81 705

Młody
człowiek inteligentny księgowy-stenotypista z dyplomem szoferskim szuka pracy zaraz Zgłoszenia Kurjer zdw 80 883

Służąca
młodsza szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 658

Krawcowa
na suknie szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 81 687

Sierota
lat 14 poszukuje posady do dzieci za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 81 749

Szofer
mechanik na samochody, obeznany z wszelkiemi pracami poszukuje posady. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego. Gniezno 346. nw 3 238

Budowniczy
dobry fachowiec z długoletnią praktyką poszukuje posady. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 80 952

Maszynistka
znająca stenografję polską poszukuje posady jako początkująca biurowa. Oferty Kurjer zdwp 81 544

Inteligentna
panna, skromna, uczciwa z szkołą gospodarczą, obeznana z wszystkiem co wchodzi w zakres gospodarstwa domowego i podwórzowego, zna także szycie i robótki, szuka posady wyręczycielki lub jakiejkolwiek innej stosownej. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 81 548

Dziewczyna
z dobrego domu poszukuje dobrej posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 81 735

Początkująca
bufetowa poszukuje posady od 1. lub 15. Oferty Kurjer zdw 81 812

Rutynowana
bieliźniarka poszukuje pracy w dom i poza dom. Strzelecka 5, III., lewo. zdw 81 851

Posady
poszukuje z samodzielnem gotowaniem do wszelkich prac domowych tylko u lepszych państwa. Oferty Kurjer zdw 81 838

Poszukuję
biura do sprzątania lub posługi. Oferty Kurjer zdw 81 837

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego od 1. 9. 1930. Oferty Kurjer zdw 81 831

Dziewczyna
samodzielna poszukuje posady do jednej lub dwóch osób. Zgłoszenie Kurjer zdw 81 594

Bufetowa
długoletnią praktyką, z dobremi świadectwami szuka posady. — Oferty do Kurjera zdw 81 898

Starsza
dziewczyna uczciwa, porządna poszukuje posady 3 lub 4 osób. — Oferty Kurjer zdw 81 891

Praczka
uczciwa poszukuje prania. Wodna 27, parter, Lampasiak. rw 11 252

Krawcowa
dzielna szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer zdw 81 912

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Krew na piasku".
Aurora: „Bohater szpady i krwi".
Colosseum: „Awantury Chińskie".
Casino: „Między nimi nic nie było".
Corso: „Korsarze puszczy".
Edison: „Djablica z Trypolisu".
Harfa: „Ślad na śnieżnej pustyni".
Metropolis: „Zagłada od Wschodu".
Odeon: „Przy kominku".
Renaissance: „Harry Peel 6 tygodni wśród apaszów".
Słońce: „Szalona Księżna".
Stylowe: „Złote Bagno".
Wilsona: „Ostatni rozkaz".

Książkowy bilansista
starszy, rutynowany, zakłada, przeprowadza, reguluje książki w dzień i wieczorami. Oferty Kurjer zdw 81 504

Służąca
z gotowaniem i dobremi świadectwami poszukuje posady 1. września. Oferty Kurjer zdw 81 535

Zastępstwa
poważnej i solidnej firmy na województwo Poznańskie poszukuje. Gwarancje hipoteczne. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 534

Panienka
szuka posady w kawiarni lub restauracji z obsługą gości i do wszelkich prac. Oferty Kurjer zdw 81 497

Młode
małżeństwo poszukuje zajęcia na wsi lub w mieście zaraz lub później. Zgłoszenia proszę skierować Kurjer zdw 81 647

Praczka
poszukuje prania w dom. Oferty do Kurjera zdw 81 644

Panienka
z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 640

Sierota
lat 23, uczciwa poszukuje posady do prac domowych. Oferty Kurjer zdw 81 637

Panna
uczciwa, lat 20, znająca szycie, robótki ręczne, język francuski, poszukuje posady odpowiedniej jako przychodnia zaraz lub od 1-go. Oferty Kurjer zdw 81 638

Ekspedjent dekorator
branży bławatno-konfekcyjnej z znajomością książkowości poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 81 636

Sekretarz
biegły w adwokaturze i notarjacie poszukuje od 1. X. 1930 r. odpowiedniej posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia kierować uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 81 585

Panienka
(sierota) z dłuższą praktyką poszukuje posady panny do dzieci z szyciem, miejscowość obojętna, zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 81 612

Panienka
inteligentna, szuka posady do dzieci. Zna cośkolwiek szycia, krój i haftowanie. zdw 81 920-1

Początkująca
biuralistka, pisząca na maszynie, poposzukuje posady. Oferty Kurjer zdw 81 765

Fotografistka-retuszerka
znająca wszelkie prace fotogr. poszukuje stałej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 793

Młoda
inteligentna osoba, poszukuje jakiejkolwiekbądź posady możliwie do prac biurowych, kasjerki lub ekspedycji. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera zdw 81 954

Uczeń
ogrodniczy pragnie dokończyć naukę. Oferty Kurjer zdw 81 938

Uczeń
ogrodniczy poszukuje zajęcia. — Oferty Kurjer zdw 81 939

Posady
biurowej w majątku ziemskim lub jakiemkolwiek przedsięb. poszukuje biegłe pisząca na maszynie, z ładnym charakterem pisma, absolwent szkoły handlowej. — Zgłoszenia piśmienne agentura Kurjera, Leszno, Komeniusza. nw 3 313

Pomocnik drogeryjny
biegły w polskim i niemieckim języku szuka zaraz posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer nw 3 312

Poszukuję
posady jako uczennica do składu rzeźnickiego. Łaskawe oferty Kurjer zdw 81 928

Poszukuję
posady jako początkująca do piekarni lub cukierni. Oferty Kurjer zdw 81 927

Krawcowa
warszawianka poleca się w dom. Poznańska 27, mieszkanie 4. jw 4 485

Panna
skromna, religijna, przyjmie posadę do dzieci, możliwie z szyciem i prasowaniem w lepszym domu. Oferty Kurjer jw 4 486

Inteligentna
osoba przyjmie posadę do wszystkiego z gotowaniem 1—2 osób bez spania. Oferty Kurjer zdw 81 881

Posługaczka
chętna, sumienna szuka posługi. Oferty Kurjer zdw 81 884

Bufetowa
z branży restauracyjno-cukierniczej znająca obsługę gości z dobremi świadectwami, sumienna, pracowita, poszukuje posady zaraz lub 1. najchętniej na prowincji. Oferty Kurjer zdw 81 853

Poszukuję
posady pomocnicy w składzie towarów krótkich od 1. lub 15. Oferty Kurjer zdw 81 816

28 WOLNE MIEJSCA

Ucznia
z odpowiedniem wykształceniem szkolnem, syna miejscowych rodziców, przyjmie — Drogerja Poznań, Dąbrowskiego 63. zdw 81 492/3

Woźnego
oraz kasjerkę książkową młodszą poszukuje się, kaucja 600 zł wymagana. Zgłoszenia z życiorysem do Kurjera Poznańskiego zdw 81 953

Ważne dla Przyjezdnych do Poznania!

Śniadalnia i Restauracja

„MIESZCZAŃSKA"

Poznań, Plac Wolności 5.

Potrawy tylko na świeżym maśle.

Wielki wybór zakąsek od 25 groszy. — Obfity bufet gorący od 80 gr. — Znane smaczne obiady od 1,50 zł.

Jedyny ogród restauracyjny na miejscu.

Wielki wybór trunków i piw dobrze pielęgnowanych po cenach przystępnych. zw 25096

Menu obiadowe codziennie z 8 potraw.

Plac Wolności 5. **Plac Wolności 5.**

Apteka
w Śremie poszukuje zaraz sumiennego asystenta lub młodszego magistra z praktyką. Do zgłoszenia proszę dołączyć referencje i pretensje. dw 1 336

Zaraz
potrzebny woźny inwasent, kaucja 2 000 złotych. Oferty życiorysem, odpisem świadectw Kurjer zdw 81 848

Poszukuję
sumiennego robotnika z kaucją 800 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 81 402

Baczność!
Agentki, Agenci losowi! Jedyna instytucja w Polsce sprzedaje 3% pożyczkę budowlaną na raty. — Zgłaszajcie się natychmiast w celu wykorzystania konjunktury. Dajemy możność zarobkowania większych kwot. Płacimy najwyższą prowizję. Oferty wraz z fotografjami Lwów Skrytka pocztowa 237. nw 3251

Kucharka i pokojowa
tylko z dobremi poleceniami, inteligentne, pierwszorzędne siły, potrzebne od 1. 9. Dr. Leja, Słowackiego 38. zdw 81 986

Po gruntownej renowacji OTWARCIE

KINA CASINO

Od dziś: Pierwszy raz w Poznaniu

„Między nimi nic nie było"

Szalona farsa.

W rolach głównych: **Ruth Taylor i James Hall.**

Pw 4396-34,100

Techniczka (ik)
dentystyczna biegła w technice, operatywie potrzebna do gabinetu lekarskiego, woj. łódzkiego. Odpisy świadectw, warunki, podobizna do Kurjera pod zdw 81 167

Panienkę
z ukończoną szkołą handlową jako uczennice poszukuje W. Stęczniewski, ul. Nowa 5, specjalny skład rękawiczek. Zgłoszenia z świadectwami przyjmuje między 2—3. zdw 81 176

Uczeń
potrzebny; stolarnia. Głębocki, Górna Wilda 37. zdw 81 868-9

Dziewczyna
młodsza potrzebna. Skrzypczyńska Polna 32. zdw 81 482

Jak
uzyskać lepszą posadę? Powszechny Instytut Organizacji Nowoczesnej, Warszawa, Hoża 35/5, przesyła bezpłatnie książkę, wskazującą właściwą drogę osiągnięcia pierwszorzędnych stałych posad. Podać adres, zawód, wiek. Tp. 234

Posada
biuralistki książkowej za udzieleniem 1 500 zł pożyczki od zaraz wolna. Gwarancja i wolne utrzymanie zapewnione. Zgłoszenia do Kurjera zdw 81 593

Kucharka
obeznana z kuchnią kresową (litewską) potrzebna na wieś. Zgł. „Pebegos" Powszechne Biuro Gospodarcze, dyrektor Ćwilowski. Poznań, ul. Dominikańska 5. zdw 81 781

Bona
wykwalifikowana, doświadczona, w średnim wieku, potrzebna do dziewczynki dwuletniej do dworu na wsi. Oferty nadsyłać Administracja Dóbr Kamień p. Kalisz, skrzynka 52. zdw 81 610

Młynarz
otrzymać może od 1. 9. posadę na stałe za wypożyczeniem 4.000 zł. Gwarancja hipoteczna. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 669

Uczciwa
dziewczyna z skromnem wymaganiem najchętniej sierota potrzebna. Szamarzewskiego 12, skład. zdw 81 483

Służącą
do wszystkich robót przyjmie Internat Szkoły Mleczarskiej we Wrześni. Za przyjazd do Wrześni nie zwraca się kosztów. Reflektantki muszą posiadać świadectwa służbowe. zdw 81 899

Powierzy
f-ma Salwator Katowice zorganizowanie biura dezynfekcyjnego osobie, mającej biuro telefonem, informacje udziela Proszkowski, Hotel National, godzinach 5—8, tylko 23. bm. zdw 81 826

Uczennica
do trykotarstwa potrzebna „Tricot", Szymańskiego 10. zdw 81 924

Książkowy
młodsza siła potrzebny. Oferty wraz życiorysem składać do Kurjera Poznańskiego zdw 81 925

Ekspedjentka i uczennica
możliwie z pismem dekoracyjnem i szkołą handlową potrzebne. — Adres Kurjer zdw 81 935

Ekspedjentki
dzielnej poszukuję od 1. 9. K. Kłosowski, ul. 27. Grudnia 6. zdw 81 750

Panna
do bufetu od zaraz. Zgłoszenia do 26 bm. do Kurjera zdw 81 962

Inteligentny
i ideowy przewodnik dla wędrownej wystawy przeciwalkoholowej na ostatni kwartał za opłatą 10 zł dziennie może się zgłosić wraz z odpisami świadectw przed 15 9. do Składnicy Abstynenckiej w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 26. Pierwszeństwo przyznaje się abstynentom, sodalison, studentom. zdw 81 971

Uczennica
bardzo akuratna do szwalni krawatów na dobrą konfekcję natychmiast potrzebna. Zgłoszenia w poniedziałek od 8—10 fabryka krawatów „Rokoko", Plac Nowomiejski 5. zdw 81 987

Sumienny
woźnica do rozwozu pieczywa potrzebny za kaucją 200 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 970

Przyjmę
uczennice do nauki krawieczyzny damskiej z krojem. S. Kraetschmanowa, Długa 14, I. piętro. zdw 81 621

Młodszy
introligator obeznany dokładnie z oprawą ksiąg i galanterją skórkową może się zaraz zgłosić. „Pol", T. z o. p., Grobla 14. zdw 81 565

Poszukuje się
od 15. IX. rb. do dworu na wsi osoby z towarzystwa 30—45 lat, jako wyręczycielki chorowitej właścicielki. Wymagana znajomość pielęgnacji w razie choroby, towarzystwo dla pani i znajomość gospodarstwa domowego. Język francuski mile widziany. Osoby zdrowe miłego usposobienie, niemuzykalne raczą przysłać odpisy swych świadectw lub referencyj koniecznie z podaniem warunków do Kurjera zdw 81 558

Poważna Instytucja
przyjmie jeszcze 2 panów do wykwintnej akwizycji od zaraz. Zdolni już po 4 tygodniach biorą udział w zyskach pomimo zarobku do 800 zł miesięcznie. Panowie chętni i energiczni, którym zależy na stałej posadzie mogą się z dokumentami zgłosić u inspektora Monki przy ul. Pocztowej 31 a, parter, lewo od 11—13 i od 15—17. Pw 4394-34,96

Marszantka
samodzielna z dłuższą praktyką na stałą posadę od 1. 9. poszukiwana. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne z fotografją. Salon Kapeluszy, Bydgoszcz, Gdańska 19. nw 3 250

Krojczy
damski, tylko pierwszorzędna i samodzielna siła, z dobremi świadectwami, znajdzie posadę w Salonie Mód w Poznaniu. Oferty z podaniem wymaganej płacy Kurjer Hw 35.

Do 1.500 zł miesięcznie zarobią
osoby inteligentne (panowie i panie) przy zbieraniu zamówień na obligacje budowlane. Jakakolwiek gotówka zbyteczna. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne. — Wyszyński, Poznań, Strzelecka 28 b, I. piętro, przez cały dzień. Pw 4 035-72,121

W
3 letniej szkole rzemieślniczej (wydział stolarski) w Łucku wakuje posada kierownika szkoły. Pensja zł 700 do 1 200 miesięcznie zależnie od posiadanych kwalifikacji. Szkoła mieści się w nowowybudowanym gmachu, posiada nowoczesne inwestycje. — Podania z odpisami świadectw, referencjami i życiorysem skierowywać: Łuck, Województwo Wołyńskie, Szkoła Rzemieślnicza Polskiej Macierzy Szkolnej. Pw 4 270-33,20

Uczeń
elektrotechniczny, syn uczciwych rodziców, może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 81 725

Dziewczę
do dziecka 9 mies. uczciwej rodziny na po południu może się zaraz zgłosić. Zarachciakowa, Bukowska 43, dom boczny IV. zdw 81 680

Dzielne trykociarki
stałą posadę otrzymają. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 430

Krawcową
przyjmę w dom. Adres wskaże Kurjer zdw 81 685

Marszantka
potrzebna. Guzik, Wodna 23. zdw 81 902

Operator
kinowy (egzaminowany) potrzebny, podać pensję i referencję do Kurjera zdw 81 865

Do 600 złotych
zarobić może każdy (a) pisaniem nie przerywając swych prac;; Załącz złoty znaczkami poczt., otrzymasz numery okazowe i prospekty współpracy. M. Martiak, Stanisławów, Słowackiego 20. zdw 77 070

Nauczycielka
młoda, egzaminowana, z francuskiem do trojga dzieci na wieś. Kurs początkowych klas, gimnazjum. Warunki i odpisy świadectw: Wanda Gumińska w Kurkocinie, poczta Radowiska Wielkie, Pomorze zdw 80 685

Sprzedawczynie inkasentki
na wysoką prowizję poszukiwane przez poważną światową firmę. Gwarancja lub kaucja konieczna. Oferty Kurjer zdw 80 866

Agentów
Poznańska znana firma poszukuje do sprzedaży centryfug maszyn do szycia, zarobek wypłacamy zaraz. Zgłosz. „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 56,211 Pw 4 338-56,211

Uczennicy
poszukują do mojej Restauracji i Jadłodajni. Kwiatowa 12. zdw 81 863

Baczność!
Zdolni wymowni zastępcy zgłaszajcie się w pierwszej jedynej instytucji chrześcijańskiej, która jest Bank dla Eskontu i Zaliczek Lwów. Zgłoszenia przyjmuje Kierownik Oddziału Bankowego w Poznaniu Stefan Konieczny, — Stary Rynek 43. zdw 81 872

Młynarz
na pierwszą rękę, obeznany z motorem Hellige potrzebny zaraz. Zgłoszenia osobiste Kotowski, Pieranie, pow. Inowrocław. nw 3 318

Dentysta
uprawniony, samodzielny który obejmie kierownictwo może się zgłosić zaraz. Świadectwo i warunki pensji proszę nadesłać Kurjer Poznański nw 3226

Potrzebne
zdolne podręczne do kapeluszy i krawieczczyzny. Zgłoszenia „Par" Al. Marcinkowskiego 11 pod 56,242. Pw 4402-56,242

Fryzjer (ka)
damski (tylko pierwszorzędna siła) na ondulacje żelazkową i wodną. Posada stała. Zgłoszenia i warunki kierować: Zakład fryzjerski „Rococo", Gdynia 10 Lutego. nw 3 244

Jak
zostać dyrektorem? Powszechny Instytut Organizacji Nowoczesnej, Warszawa, Hoża 35/5 przesyła bezpłatnie książkę wskazującą właściwą drogę osiągnięcia pierwszorzędnych stałych posad. Podać adres, zawód, wiek. Tw 251

Inteligentna
osoba do prowadzenia kawal. domu w powiatowem mieście potrzebna. Odpis świadectw, fotografja, podanie wieku, warunków pod dw 1340

Stenografji
listownie jaknajdokładniej wyuczamy. „Stenograf", miesięcznik wychodzi. „Stenografja parlamentarna" udoskonalona wydana. Dziewięć wydawnictw — Instytut Stenograficzny: Warszawa, Krucza 26. Pw 3 917-62,424

Do apteki
w małem mieście Wielkopolski poszukuję siły pomocniczej, rutynowanej z wiadomością języka niemieckiego od 1. X. 30. Oferty z podaniem warunków i referencyj uprasza do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 80 622

Służącej
z dobrem gotowaniem do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa poszukuje samotny pan na prowincji. Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera zdw 81 530

Dziewczyna
poszukuje zaraz posady. Walachowicz, Lodowa 6. zdw 81 525

Służąca
młoda do wszystkiego z gotowaniem potrzebna zaraz. Focha 76, II. piętro, prawo. zdw 81 505

Krawcowa
dzielna potrzebna w dom. — Kempowa, M. Focha 189 II. zdw 81 501

Masażysta
lub felczer do zabiegów homeopatycznych może się zgłosić. — Podgórna 6, wysoki parter, lewo. zdw 81 498

Potrzebna
dochodząca służąca. Polna 21, III., lewo. zdw 81 984

Chłopiec
do posyłek. Zgłoszenia Ładownia Akumulatorów, św. Marcin 20. zdw 81 9[illegible]

Młody
pomocnik fryzjerski damsko-męski zaraz potrzebny. Oferty Kurjer nw 3257

Kilka pań
do szycia garderoby męskiej potrzebnych zaraz. Musiał, Grobla 27 a. zdw 81 314

Pomocnika
piekarskiego do piersiowego pieca i na wodny chleb poszukuje. Ul. Poznańska 8/10. jw 4 482

Pani
rzetelna, ze znajomością języka niemieckiego, pisząca biegle na maszynie, uzdolniona do prowadzenia biura i domu samotnej osoby potrzebna. Oferty z życiorysem, świadectwami i referencjami oraz fotografją, która się zwraca do ekspedycji Kurjera rw 11 194

Służącej
najchętniej wiejskiej, starszej silnej, zdrowej do lat 35, od 1. 9. do 3 dorosłych osób, dobrem gotowaniem, pieczeniem, zaprawami, prasowaniem. Reflektuje tylko na dobre polecenia i długoletnie świadectwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 81 794

Służąca
z gotowaniem do Gdyni do rzeźnictwa. Zgłoszenia Ignorowa, Poznań, Wierzbięcice 6. zdw 81 480

Humor zagraniczny

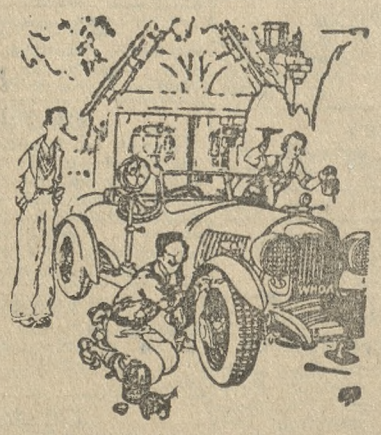

— Czemu malujesz samochód na zielono z jednej, a na czerwono z drugiej strony?

— Zobaczysz, jak kogo przejadę, jak sprzecznie będą zeznawali świadkowie! (Judge, N. Jork). S. F.

Przedpłata na wrzesień 1930. za oba wydania razem wiącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70 z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 30 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznemi 240 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr., każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. = P. K. O. Poznań, nr. 200 149